

FÖRSLAG TILL RÄTTELSER MED KOMMENTARER TILL ELEVERNAS EGNA ARBETEN

RÄTTELSER AV FORMFEL

Korrekt stavning, korrekta namnformer

Skillnaden mellan Platon och Aristoteles kan sägas vara skillnad i perspektiv snarare än ett motsatsförhållande.

Rättas till: *Skillnaden mellan Platon och Aristoteles kan sägas vara skillnad i perspektiv snarare än ett motsatsförhållande.*

Kommentar: Ordet *motsats* innehåller blott två t.

Nationalitetssubstantiv och -adjektiv skrivs inte med stor begynnelsebokstav annat än om de är första ordet i en ny mening: alltså *palestinier* i löpande text, inte *Palestinier*; *de skyldiga israelerna*, inte *de skyldiga Israelerna*;

De muskeltester som idag är en stor del av den Svenska kinesiologin ...

Rättas till: *De muskeltester som idag är en stor del av den svenska kinesiologin ...*

De vetenskapliga forskningsmetoderna började utvecklas redan under de gamla Grekernas tid.

Rättas till: *... de gamla grekernas tid.*

Uppsala universitet, det äldsta i nordén ...

Rättas till: *Uppsala universitet, det äldsta i Norden.*

... ute på edsvikens is idag i härlig januarisol.

Rättas till: *... ute på Edsvikens is idag i härlig januarisol.*

Regel: Geografiska namn skrivs med stor begynnelsebokstav.

en Marstyp, en Merkuriustyp.

Rättas till: *en marstyp, en merkuriustyp.*

Kommentar: *Mars* och *Merkurius* är egennamn, som alltså skrivs med stor begynnelsebokstav. Det gör däremot icke sammansättningar, vari dessa egennamn är förled, när dylika sammansättningar ej själva är egennamn: *Källe bor i Göteborg. Källe är en göteborgstyp* (ej *Göteborgstyp*).

Israeliska staten – bättre: *staten Israel*, som är officiell beteckning, liksom *kungariket Sverige* (aldrig *svenska kungariket*) och *republiken Finland* (aldrig *finska republiken*).

... forskningsaktivitet som pågick under kalla-kriget ...

Rättas till: *... forskningsaktivitet som pågick under kalla kriget ...*

... hjärnans- och hjärnaktiviteternas föränderlighet.

Rättas till: *... hjärnans och hjärnaktiviteternas föränderlighet.*

... läkare- och räddningspersonal ...

Rättas till: *... läkare och räddningspersonal ...*

Kommentarer: Uttrycket *kalla kriget* skrivs enligt vanliga regler, alltså utan bindestreck. I de båda uttrycken *hjärnans- och hjärnaktiviteternas* och *läkare- och räddningspersonal* skall de felaktigt satta bindestrecken avlägsnas. En av bindestreckets funktioner är att i en sammansättningsled med dubbel syftning utmärka något som underförstås men ej formellt uttrycks, exempelvis: *längd- och höjdhopp* betyder *längdhopp och höjdhopp*, *hjärt- och lungräddning*

betyder *hjärträdning och lungrädning*. Att i dylika fall utelämna bindestrecket är att inbjuda till missförstånd: *Med våra gummiskor och klackar är ni alltid torrskodd* måste alltså rättas till *Med våra gummiskor och -klackar är ni alltid torrskodd*, eftersom läsaren annars lämnas i sticket om huruvida *gummi-* skall underförstås eller ej beträffande klackarna.

... *Russel Targ* ... *Russel Targ* ... *Russel Targ från Stanford research insititute*.

Rättas till: *Russell Targ* ... *Russell Targ* ... *Russell Targ från Stanford Research Institute*.

Kommentar: Ett gott råd är att vara särskilt uppmärksam, när man i sitt skrivande återger utländska namn och beteckningar. I detta avseende blir det lätt fel, om man inte ger noga akt. Hur många gånger har ej journalister i svenska tidningar felstavat Ungerns premiärministers namn! Han får i dessa tidningar heta än Victor Orbán, än Viktor Orban, än Victor Orban, men han heter Viktor Orbán och inget annat.

... *människor som påstod sig besitta högre psykiska förmågor, traditionellt kallade Siddhis*.

Rättas till: ... *människor som påstod sig besitta högre psykiska förmågor, traditionellt kallade siddhier*.

Kommentar: Beteckningar på förmågor skrivs ej med stor begynnelsebokstav i löpande text. Plural av *siddhi* kan gott bli *siddhier* på svenska, liksom *deva* blir *devaer*, *chakra* blir *chakraer* och så vidare. Ändelsen -s är ej vedertagen pluraländelse i svenska språket annat än för vissa från engelskan lånade ord, men ordet *siddhi* är icke ett sådant utan härstammar från sanskrit.

Traditionell klassisk Kinesiologi ... *Denna behandlingsform kallas Friskvårdsmedicin*.

Rättas till: *Traditionell klassisk kinesiologi* ... *Denna behandlingsform kallas friskvårdsmedicin*.

Kommentar: Beteckningar på vetenskaper, studieämnen och dylikt skrivs inte med stor begynnelsebokstav i löpande text.

Under Branting's nästan 30-åriga ledning ... *P H Ling's "Harmonilära"*

Rättas till: *Under Brantings nästan trettioåriga ledning* ... *P H Lings "harmonilära"*

Kommentar: Svenskt genitiv-s föregås ej av apostrof. En helt annan sak är att sådana egenamn, som i grundform slutar på s, för tydlighets skull kan ges genitivformen -s', men märk alltså apostrofens placering i dylika fall: *Sokrates' försvarstal*. Antibarbarus II:27.

Idag, på 2000-talet, hade utbildningen på GCIs Medicinska Gymnastik mycket troligt klassats som "alternativmedicinskt humbug och pseudovetenskap".

Rättas till: *Idag, på 2000-talet, hade GCIs utbildning i medicinsk gymnastik mycket troligt klassats som "alternativmedicinsk humbug och pseudovetenskap"*.

Kommentar: Ordet *humbug* är ett en-ord, varför dess adjektiviska bestämning måste få formen *alternativmedicinsk*.

... *prova tankar och säja dem högt*.

... *och vid behov säja något uppmuntrande*.

... *För mej var Parsamtal värdefullt* ...

Rättas till: *pröva tankar och säga dem högt*. ... *och vid behov säga något uppmuntrande*. ... *För mig var parsamtal värdefullt* ...

Kommentar: *Säga* och *mig* är den allmänt vedertagna stavningen. Visst kan man expressionistiskt avvika från vedertagen stavning, men som skribent bör man betänka att dylikt bruk alltid medför en viss risk för att somliga läsare fäster större uppmärksamhet på sådana ting än på det budskap man vill förmedla.

Kontrollera hur vida ni uppnått samsyn genom en enkel fråga!

Rättas till: *Kontrollera huruvida ni uppnått samsyn genom en enkel fråga!*

Förkortningar, procenttecken och dylikt

Man bör vara ytterst sparsam med förkortningar. Det ymniga bruket av förkortningar är på sin plats i ordböcker och andra mera tekniska framställningar, men i vanlig text gör man bäst i att skriva ut de förkortade uttrycken; detsamma gäller procenttecken och et-tecken (&):

För sin "felgenerering" fick Gap AI betala 1 % av sin globala omsättning i sanktionsavgift.
Rättas till: *För sin "felgenerering" fick Gap AI betala en procent av sin globala omsättning i sanktionsavgift.*

Dessutom: 2028 förbjöds husdjur p.g.a. smittorisken.

Rättas till: *Dessutom: år 2028 förbjöds husdjur på grund av smittorisken.*

Enligt Lärarförbundet anser 95% av lärarkåren ...

Rättas till: *Enligt Lärarförbundet anser 95 procent av lärarkåren ...*

Det är 3 % "vanligt folk" som använder Linux.

Rättas till: *Det är tre procent "vanligt folk" som använder Linux.*

GCI hade då en 3-årig heltidsutbildning i fysioterapi,

Rättas till: *GCI hade då en treårig heltidsutbildning i fysioterapi.*

... även kallad för den amerikanske fjärrskådaren nr. 1 ...

Rättas till: *... även kallad den amerikanske fjärrskådaren nummer ett ...*

Kommentar: *nummer* förkortas *nr* utan punkt, liksom *doktor* förkortas *dr* utan punkt. Regeln för sättande av punkt i slutet av en förkortning är att denna punkt markerar att bokstäver utelämnats på punktens plats. I exempelvis förkortningen *fil. dr* anger punkten att *osofie* utelämnats, i förkortningen *teol. dr* att *ogie* utelämnats och i förkortningen *jur. dr* att *is* utelämnats. Förkortningen *nr* skall ej ha punkt i slutet, eftersom ingen bokstav följer efter *r* i det fullt utskrivna ordet *nummer*. Om en förkortning bildats genom att bokstäver utelämnats inuti ordet, markeras ibland det utelämnade med kolon: *S:t Erik* för *Sankt Erik*, *S:ta Birgitta* för *Sankta Birgitta*.

För att uppnå en positiv utveckling behöver personen (alt. gruppen, samhället) behålla ett fokus på helhetens och framtidens utveckling.

Rättas till: *För att uppnå en positiv utveckling behöver personen (alternativt gruppen, samhället) behålla en fokus på helhetens och framtidens utveckling.*

Kommentarer: En god regel är att i vanlig text (ej text för ordböcker, uppslagsböcker eller dylikt) vara mycket återhållsam i bruket av förkortningar. Ordet *fokus* är ett en-ord.

Arbete för saken/gruppen/skolan på emotional, mentalt och fysisk nivå.

Rättas till: *Arbete för saken, gruppen och skolan på emotional, mental och fysisk nivå.*

Kommentar: Det entydiga och föredras framför det oklara /. Det måste heta *mental nivå*.

En klass brukar träffas en gång i veckan cirka 10 gånger.

Rättas till: *En klass brukar träffas en gång i veckan cirka tio gånger.*

Vi finner de 5 vanliga typer av kommunikation i verbal kommunikation, icke-verbal, skriftlig, visuell, aktivt lyssnande.

Rättas till: *Vi finner de fem vanliga typerna av kommunikation i verbal kommunikation, icke-verbal, skriftlig, visuell, aktivt lyssnande.*

Kommentar: Regeln är att man i vanlig, ej teknisk text skriver ut mindre tal med bokstäver: *de tre vise männen* (ej ~~de 3 vise männen~~), *Jesus och de tolv lärjungarna* (ej ~~de 12 lärjungarna~~).

Särskrivningar

Det finns 100.000 tals människor som haft nära döden upplevelser,

Rättas till: *Det finns hundratusentals människor, som haft nära-döden-upplevelser,*

För att förstå orsak-verkan relationer behöver vi skilja på vad som utgör nödvändiga och tillräckliga villkor för en viss verkan eller att något skall vara fallet?

Rättas till: *För att förstå orsak-verkan-relationer behöver vi skilja på vad som utgör nödvändiga och tillräckliga villkor för en viss verkan eller för att något skall vara fallet.*

Kommentar: särskrivningen orsak-verkan relationer rättas till orsak-verkan-relationer; för upprepas helst före att något skall vara fallet, frågetecknet byts ut mot punkt.

DNA minne, RNA minne,

Rättas till: *DNA-minne, RNA-minne,*

Det sker mitt framför världens ledarnas ögon utan att de agerar för att förhindra det.

Rättas till: *Det sker mitt framför världsledarnas ögon utan att de agerar för att förhindra det.*

En man, Linux specialist, hade rest hit ända från Norge ...

Rättas till: *En man, Linux-specialist, hade rest hit ända från Norge ...*

I början läste jag New Age-böcker och betraktade mig så som andlig.

Rättas till: *I början läste jag new-age-böcker och betraktade mig såsom andlig.*

Ihopskrivning i stället för nödvändig särskrivning

... har sedan urminnestider varit ...

Rättas till: *... har sedan urminnes tider varit ...*

Men hur pass mycket lyckas vi med att nå varandra genom enhetligkommunikation?

Rättas till: *Men hur mycket lyckas vi med att nå varandra genom enhetlig kommunikation?*

Det var dock samma genomgåendeskruv som höll fast taket och bottenplattan.

Rättas till: *Det var dock samma genomgående skruv, som höll fast taket och bottenplattan.*

Kommentarer: I de tre ovan anförda fallen är särskrivning det enda rätta. Ordet *pass* i den mellersta meningen fyller i denna egentligen ingen funktion och föreslås därför utgå.

Rätt ordböjning

... som publicerats i alternativ media.

Rättas till: *... som publicerats i alternativa medier.*

I Sverige slår vi oss för bröstet och säger att vi har en oberoende och objektiv statsmedia. En media som bland annat ska objektivt granska och ifrågasätta våra makthavare. ... När slutade slatsmedia ifrågasätta ... Är dagens statmedias enda syfte att vara en propagandamaskin?

Rättas till: *I Sverige slår vi oss för bröstet och säger att vi har oberoende och objektiva statliga medier. Medier som bland annat ska objektivt granska och ifrågasätta våra makthavare. ... När slutade de statliga medierna ifrågasätta ... Är dagens statliga mediers enda syfte att vara en propagandamaskin?*

Kommentarer: *media* är ej ett ord i singular, utan är pluralform av det ursprungligen latinska ordet *medium*, som betyder mitt(en), mellerst, medel. Svenska Akademien rekommenderar dock att i plural använda *medier*: *ett medium, flera medier*. Det finns en rad från latinet hämtade ord, som i grundform singular slutar på *-um* och i plural byter detta *-um* mot *-a*, såsom till exempel

(ett) *antibiotikum* – (flera) *antibiotika*, (ett) *centrum* – (flera) *centra*, (ett) *faktum* – (flera) *fakta*, (ett) *narkotikum* – (flera) *narkotika*, (ett) *spektrum* – (flera) *spektra*, (ett) *stimulantium* – (flera) *stimulantia*. I visst avseende kan till denna grupp räknas även ordet *humaniora*, som är plural och betyder de mänskligare, underförstått: studierna. Det är således oriktigt att säga och skriva *median*, *antibiotikan*, *narkotikan*, *stimulantian* och *humanioran*, som om det rörde sig som singlar. Flera ord av denna typ saknar särskild bestämd form i singular och plural; man kan alltså inte säga eller skriva vare sig *faktumet* eller *faktana*, utan man måste nöja sig med *faktum* och *fakta* även i bestämd form: *faktum är att ...*, inte *faktumet är att ...*. Ordet *spektrum* heter i plural *spektra*, i bestämd form singular *spekret*, inte *spektrat*. Lämpliga böjningsformer av ordet *centrum* är *centret* (ej *centrat*) för bestämd form singular, *centra* för obestämd form plural och *centren* för bestämd form plural. Antibarbarus III:1.

Det är tydligt att de styrande maktgalningarna, i USA och andra länder stödjer Israel i detta Folkmord.

Rättas till: *Det är tydligt att de styrande maktgalningarna i USA och andra länder stöder Israel i detta folkmord.*

Kommentarer: Man bör ej ha något *j* i *stöder*, ej heller något *j* i *gläder*. Ordet *folk mord* skrivs normalt ej med stor begynnelsebokstav. Kommat omedelbart före *i USA* avlägsnas.

Gemene man är dock ovetandes om den största stridens egentliga karaktär, kampen om herraväldet över sig själv.

Rättas till: *Gemene man är dock ovetande om den största stridens egentliga karaktär, kampen om herraväldet över honom själv.*

Kommentarer: Presens particip slutar i grundform på *-ande* eller *-ende* utan något ytterligare tillagt *-s*. Däremot brukas ändelsen *-s* för genitivformen (ägandeformen) av detta slags particip: *en ropandes röst i öknen*.

Även om mänskligheten som sådan har det kollektiva målet att utveckla det mentala så ligger den vuxne människans största arbete ännu kvar i det emotionala.

Rättas till: *Även om mänskligheten som sådan har det kollektiva målet att utveckla det mentala, så ligger den vuxna människans största arbete ännu kvar i det emotionala.*

Kommentarer: Adjektivändelsen *-e* avser manliga personer: *kära Anna*, men *käre Gustav*. Substantivet *människa* är emellertid grammatiskt sett femininum: *Människan ... hon*. (Intressant nog gör skribenten rätt i sin nästa mening: *Utan att hon vet om det styrs hennes tänkande, ...*) Meningen består av två fullständiga satser, *Även om mänskligheten ... det mentala och så ligger ... i det emotionala*, vilka alltså bör skiljas åt med ett komma.

... det hemliga fjärrsynsprogrammet som för allmänheten kom att bli känd såsom Stargate-projektet.

Rättas till: *... det hemliga program för forskning om fjärrsyn som för allmänheten kom att bli känt såsom Stargate-projektet.*

Kommentar: Participets rätta form är *känt*, eftersom det är predikatsfyllnad till *program(met)*: *programmet kom att bli känt*. På annat ställe har förklarats varför det bör heta *program för forskning om fjärrsyn*. Märk att det måste bli *det program* i stället för *programmet*, då den följande relativsatsen är definierande (inskränkande, nödvändig).

I detta fallet avses tänkare och forskare ...

Rättas till: *I detta fall avses tänkare och forskare ...*

Kommentar: I nutida svenska följs de demonstrativa pronomena *denne*, *denna*, *detta* och *dessa* av substantiv i obestämd form: *denne man*, *denna kvinna*, *detta hus*, *dessa människor*. I

äldre svenska brukades bestämd form efter dessa pronomen: ”Jag kistan såg och processionen och gjorde denna reflektionen” (Anna Maria Lenngren). Detta äldre bruk lever kvar i somliga stelnade uttryck och är i dylika vedertaget: *icke av denna världen, i detta laget, i detta livet* med några få flera.

Vi utövar en slags dogmatisk, fundamentalistisk ”religion” ...

... en slags sammandrabbning av molekyler ...

Rättas till: *ett slags* på båda ställena. Antibarbarus IV:23.

Grunden är en slags utökad medmänsklighet. ... Att urladda känslor finns som en slags naturlig, medfödd frigörande möjlighet hos varje människa.

Rättas till: *Grunden är ett slags utökad medmänsklighet. ... Att urladda känslor finns som ett slags naturlig, medfödd frigörande möjlighet hos varje människa.*

Kommentar: Det heter *ett slags* men *en sorts*. Antibarbarus IV:23.

Deras vittnesmål är minst sagt intressant och entydig ...

Rättas till: *Deras vittnesmål är entydiga och minst sagt intressanta ...*

Kommentar: Subjektet *vittnesmål*, ett ord i plural, fordrar plural hos predikatsfyllnaden: *entydiga* och *intressanta*. Eftersom bestämningen *minst sagt* hänför sig till *intressanta* men ej till *entydiga*, föreslås att låta dessa båda adjektiv byta plats.

Hur når man framgång inom ett område som den fysikalistiska vetenskapen avfärdar som falsk?

Rättas till: *Hur når man framgång inom ett område, som den fysikalistiska vetenskapen avfärdar som falskt?*

Kommentar: Ordet *område* är ett ett-ord, fordrar därför adjektivformen *falskt*.

... att sinnesförnimmelserna och medvetandet icke enbart är knutet till den fysiska kroppen.

Rättas till: *... att sinnesförnimmelserna och medvetandet icke är knutna enbart till den fysiska kroppen.*

Kommentar: Det plurala subjektet *sinnesförnimmelserna och medvetandet* fordrar pluralform hos predikatsfyllnaden *knutna*. Det inskränkande *enbart* placeras där det rätteligen hör hemma, omedelbart framför *till den fysiska kroppen*.

... då projektet till stora delar finansierades av den amerikanske underrättelsetjänsten.

Rättas till: *... då projektet till stora delar finansierades av den amerikanska militära underrättelsetjänsten.*

Kommentarer: Adjektivändelsen -e används uteslutande om manliga personer i singular. Antibarbarus V:5. Förenta staterna äger omkring sexton olika federala underrättelseorganisationer, varför något slags precisering är nödvändig; förslaget är att här lägga till *militära*.

Jag var helt lugn inför femtiotalet kollegor i salen ...

Rättas till: *Jag var helt lugn inför femtiotalet kolleger i salen ...*

Kommentar: Det från latinet lånade substantivet *kollega* böjs i vårdat språk ej enligt första deklinationen (*flicka – flickor*) utan efter tredje (*rad – rader*).

Behandlingen och utbildningen var mycket etablerad.

Rättas till: *Behandlingen och utbildningen var mycket etablerade.*

Där använder sig terapeuten sig av muskelstyrka och muskelreaktion för att bedöma

kroppens funktion och obalanser.

Rättas till: *Där använder terapeuten muskelstyrka och muskelreaktion för att bedöma kroppens funktion och obalanser.*

Vi har använt oss av aktivt lyssnande ... Att lyssna kan man använda sig av överallt och i de flesta situationer,

Rättas till: *Vi har använt aktivt lyssnande ... Att lyssna kan man använda överallt och i de flesta situationer,*

Kommentar: Det heter inte *använda sig av* utan enbart *använda*, inte heller *begagna sig av* utan enbart *begagna*. Båda felaktiga uttrycken har sannolikt uppstått genom sammanblandning (kontamination) med det synonyma uttrycket *betjäna sig av*, vilket är korrekt.

Vi behöver alltså själva övervinna det lilla i oss som är rädd för att ha fel ...

Rättas till: *Vi behöver alltså själva övervinna det lilla i oss som räds för att ha fel ...*

Kommentar: Uttrycket *det lilla* är till sitt genus neutrum, kan därför inte taga adjektivet *rädd* som predikatsfyllnad, ty adjektivet *rädd* saknar form i neutrum; man kan alltså inte säga eller skriva till exempel ~~*ett rätt barn*~~ eller ~~*barnet är rätt*~~ utan måste omformulera till exempelvis *ett skrämmt barn* eller *barnet är skrämmt*. I det ovan anförda är det bästa att ersätta *är rädd* med ett verb, såsom *räds* eller *fruktar*.

Kroppskontakt är viktigt för att bryta isolering och ensamhet, men det är inget tvång och de flesta brukar tycka om närheten.

Rättas till: *Kroppskontakt är viktig för att bryta isolering och ensamhet, men den är inget tvång, och de flesta brukar tycka om närheten.*

Kommentarer: Ordet *kroppskontakt* är ett en-ord, fordrar därför predikatsfyllnaden i samma genus och numerus, *viktig* och inte *viktigt*, och syfteordet *den* i stället för *det*. Denna överensstämmelse, kongruens, i genus och numerus mellan subjekt och predikat iaktas strängt i vårdat skriftspråk men mindre strängt i talspråk och i vissa sammanhang även i mycket ledigt skriftspråk: *pannkakor är gott, en ny statsminister vore inte så dumt*. Wellander utreder detta talspråksbruk tämligen utförligt i sin bok *Riktig svenska*, sidorna 193–194. Han förklarar där denna inkongruens (brist på överensstämmelse i genus och numerus mellan subjekt och predikatsfyllnad) med att talarna eller skribenterna ifråga ej uttryckt ett tankeled, som föresvävat dem: *skägg och mustascher är modernt igen* i stället för det formellt riktiga *att ha skägg och mustascher har blivit modernt igen*. Den fullständiga satsen *och de flesta brukar tycka om närheten* bör föregås av komma.

Om detta tillåts tills barnet är färdig med sina känslouttryck bildas inga skador,

Rättas till: *Om detta tillåts tills barnet är färdigt med sina känslouttryck, bildas inga skador,*

Kommentar: Det neutrala substantivet (ett-ordet) *barnet* fordrar ändelsen *-t* i predikatsfyllnaden *färdigt*.

... alla skratt och den goda kamratskapen gjorde sitt till.

... alla skratt och det goda kamratskapet gjorde sitt till.

Kommentar: Av substantiv, som slutar på *-skap*, är somliga en-ord (reale), såsom *egenskap(en)*, *vetenskap(en)* och *vänskap(en)*. Andra är däremot ett-ord (neutrum), såsom *budskap(et)*, *herrska(et)*, *kamratska(et)*, *landskap(et)*, *lärjungaska(et)*, *manska(et)*, *redskap(et)*, *sällska(et)*. Åtminstone en regel för dylika ords genustillhörighet kan anges: Neutrum (ett-ord) är alla sådana substantiv på *-skap* som bildats av substantiv på *-are*: *borgerska(et)*, *förmyndarska(et)*, *ridderska(et)*; märk att i dylika sammansättningar det ursprungliga *-are* förvandlas till *-er-*. Om substantivens rätta genus lämnar ordboken de villrådigaste klara besked.

... ömsesidig förståelse byggt på god kommunikation,
Rättas till: ömsesidig förståelse byggd på god kommunikation,
Kommentar: en-ordet *förståelse* kräver formen *byggd* hos attributet.

RÄTTELSER AV ORDVAL

Allmänt och blandat

Årtalen såg jag, de var fyra till antalet, men jag hann inte befästa dem.
Förbättras och förtydligas: ... befästa dem i minnet eller ... fästa dem i minnet.

Där stod jag nu bland alla de andra och bara beundrade innehållet på bordet.
Förbättras: Där stod jag nu bland alla de andra och bara beundrade det som dukats fram på bordet.

Detta departement verkar harmonierande i ditt väsen.
Rättas till: Detta departement verkar harmoniserande i ditt väsen.
Kommentar: *harmoniera* betyder vara i harmoni, *harmonisera* betyder göra harmonisk.

Utan att ha presenterat några som helst bevis.
Bättre: Utan att ha framlagt några som helst bevis.

Vare sig och varken sammanblandas ofta. Regeln lyder: *varken* är i sig negerande, medan *vare sig* icke innebär negation. Om man använder *vare sig* och avser att negera satsen, måste man således lägga till *inte*, *icke* eller *ej*. Antibarbarus IV:26.

Trots noggrann och genomgripande forskning under årtionden, kan forskningen vare sig visa minnets lokalisering eller att dess funktion finns i den fysiska hjärnan.

Rättas till: *Trots noggrann och genomgripande forskning under årtionden kan forskningen inte visa att vare sig minnet eller dess funktion finns i den fysiska hjärnan.*

Kommentar: Märk att kommat skall avlägsnas, eftersom den del av meningen som föregår detta ej är en bisats. *Minnets lokalisering ... finns i den fysiska hjärnan* är kontamination; man får skriva antingen *Minnet är lokaliserat i den fysiska hjärnan* eller *Minnet finns i den fysiska hjärnan* men inte båda.

En vetenskaplig revolution uppstår.
Bättre: En vetenskaplig revolution bryter ut eller ... utbryter.

... av Förenta nationerna utsedd förmedlare.
rättas till: ... av Förenta nationerna utsedd medlare.

Bedömningen att så blir fallet, är mycket liten, då länder med USA i spetsen är Israels allierade och är de som skyndsamt förser Israel med bomber och andra dödliga vapen.

Rättas till: Sannolikheten för att så blir fallet är mycket liten, ...
Kommentar: Kommat mellan *fallet* och *är* avlägsnas.

... den palestinska nationella, rasistiska och etniska gruppen,
Rättas till: ... den palestinska nationella, rasliga och etniska gruppen
Kommentar: Orden *rasistisk* och *raslig* avser två klart skilda begrepp, ty *rasistisk* är det adjektiv som hör till substantivet *rasism* och *raslig* det adjektiv som hör till substantivet *ras*.

... tillfoga dem livsvillkor som är beräknade att åstadkomma deras fysiska förstörelse.

Rättas till: ... *utsätta dem för livsvillkor, som är beräknade att åstadkomma deras fysiska förstörelse.*

Den brutala behandlingen av Palestinierna i Gaza

Rättas till: *Massmordet på palestinierna i Gaza.*

Kommentar: Ordet *brutal* är till betydelsen ”överrikt”, som Erik Ryding med rätta kallar dylika ord, vilka spänner över ett så stort betydelsefält att de i vissa sammanhang blir klart olämpliga. Att ge någon oförtjänt en örfil är förvisso att behandla denne brutalt, men från örfil till mord är ett mycket stort steg och därifrån till massmord utan gräns och slut ett ofantligt större.

Med en smula ödmjukhet inser vi att vi i dagsläget inte har mätinstrument som kan förklara mer än den objektiva och synliga delen av verkligheten.

Kommentar: Mätinstrument *förklarar* ingenting; de *detekterar* eller *registrerar*. Förslaget är alltså att rätta meningen med användande av ettdera av dessa båda ord eller något annat dylikt.

Om vi utgår från denna frågeställning, så kommer vi till insikten att den fysikalistiska vetenskapen har kommit till en återvändsgränd.

Förbättras till: *Om vi utgår från denna frågeställning, så kommer vi till insikten att den fysikalistiska vetenskapen har hamnat i en återvändsgränd.*

Kommentar: Upprepningen *kommer ... kommer* är oskön (kakofoni), i synnerhet som ordet *kommer* på första stället brukas i överförd (abstrakt) och på andra stället i egentlig (konkret) betydelse, vilket medför brott mot negativa symmetriregeln.

Vi borde i stället försöka förstå verkligheten som den egentligen är och inte som vi tror att den är.

Rättas till: *Vi borde i stället söka förstå verkligheten sådan den egentligen är och inte sådan vi tror att den är.*

Kommentar: Vårdat språk skiljer mellan *så* och *sådan*, respektive *hur* och *hurudan*: *så lever vi* men *sådan* (talspråkigt: *sånt*) är vårt liv; *hur lever vi?* men *hurudan* är vårt liv? *Sånt är livet* sjöng Anita Lindblom, inte *så är livet*. Antibarbarus VI:20. Man byter här med fördel ut *försöka* mot *söka*. Därmed slipper man upprepningen *för-* i *försöka förstå*, vilket bidrar till välljudet.

Den troende människan som mer utgår från en religiös trosföreställning och har den som en grund för att orientera sig i tillvaron, förklarar dessa frågeställningar utifrån deras föreställning av verkligheten.

Rättas till: *Den troende människan, som snarare utgår från en religiös tro och har denna som en grund för att orientera sig i tillvaron, besvarar dessa frågor enligt sin föreställning om verkligheten.*

Kommentar: Ordet *snarare* är här bättre än *mer*. *trosföreställning ... frågeställningar ... föreställning*: ordelementet *ställning(ar)*, tre gånger brukat i en och samma mening, bidrar till dennas monotoni för att icke säga kakofoni. Förslaget är därför att avlägsna åtminstone två av dem, till exempel ersätta *trosföreställning* med *tro* och *frågeställningar* med *frågor*. Vad ordet *deras* syftar på är ovisst; det borde formellt-grammatiskt syfta på *frågeställningar*, som ju är meningens enda plurala ord, men man kan inte säga att en frågeställning har någon föreställning av verkligheten eller ens om verkligheten. Troligen har skribenten avsett ordet *deras* syfta på *den troende människan*, oaktat dess singularform. Därför föreslås att i stället för *förklarar dessa frågeställningar utifrån deras föreställning av verkligheten* skriva *besvarar dessa frågor enligt sin föreställning om verkligheten*. Med formuleringen *enligt sin föreställning* slipper man ifrån ordet *utifrån*, som ju är snarlikt uttrycket *utgår från* i meningens början. Skaffa bort tröttande

upprepningar överallt där det är möjligt!

I sökande efter svar på frågan om medvetandet finns i hjärnan, så uppstår allt fler frågeställningar.

Rättas till: *I sökandet efter svar på frågan om huruvida medvetandet finns i hjärnan uppstår allt fler frågeställningar.*

Kommentarer: I originalmeningen har två *om*, nämligen prepositionen *om*, hörande till ordgruppen *frågan om*, och konjunktionen *om*, inledande den indirekta frågan *om medvetandet finns i hjärnan* (som svarar mot den direkta frågan: finns medvetandet i hjärnan?) liksom smält samman till ett enda *om*. I vårt skriftspråk får man inte låta dylika två *om* med två skilda funktioner sammansmälta till ett, utan man ersätter konjunktionen *om* med dess synonym *huruvida*: ... *om huruvida* ... . Antibarbarus V:26. Den del av meningen som föregår *uppstår allt fler frågeställningar* är ingen bisats utan är ett enda adverbial (pröva genom att byta ut denna del mot ett kort adverbial, till exempel *Därunder: Därunder uppstår allt fler frågeställningar*); därför skall både kommat och ordet *så* avlägsnas.

Bland alla självklara med likväl ogrundade åsikter försöker vi orientera oss.

Rättas till: *Bland alla självklara men likväl ogrundade åsikter försöker vi orientera oss.*

I en värld alldeles frånvarande av kultur, är fiktioner och illusioner vår livsmiljö och kampen i denna tillvaro synes oss ibland oändlig.

Rättas till: *I en värld alldeles saknande kultur är fiktioner och illusioner vår livsmiljö, och kampen i denna tillvaro synes oss ibland oändlig.*

Kommentar: *I en värld alldeles saknande kultur* är ingen egen sats, varför kommat måste avlägsnas. Däremot är *och kampen i denna tillvaro synes oss ibland oändlig* en egen fullständig sats, som därför bör föregås av ett skiljetecken, förslagsvis ett komma.

Vi är inte i källaren för att stanna, liksom den lilla plantan rör vi oss mot ljuset.

Rättas till: *Vi är inte i källaren för att stanna där, liksom den lilla plantan sträcker vi oss mot ljuset.*

Kommentar: Här haltar bildspråket, ty man kan inte säga att en planta rör sig mot ljuset, men väl att den *sträcker sig* mot ljuset.

De skolor som finns är hemliga, men tillräckligt med litteratur med teoretisk grund och metoder för förvärvet existerar.

Rättas till: *De skolor som finns är hemliga, men tillräcklig litteratur med teoretisk grund och metoder för förvärvet existerar.*

Kommentar: I vårt skriftspråk föredras rena adjektiv, i detta fall *tillräcklig*, som bestämning av räknebara substantiv (*litteratur* är ett sådant: en litteratur, flera litteraturer) framför adverbiala konstruktioner sådana som *tillräckligt med*. Antibarbarus V:16. För just den anförda meningen har det föreslagna bruket dessutom fördelen att undanröja upprepningen av *med*: *tillräcklig litteratur med teoretisk grund ...* klingar bättre än *tillräckligt med litteratur med teoretisk grund ...*, visar negativa symmetrireglens tillämpning.

... sommarlovet innan skolans första klass,

Rättas till: *... sommarlovet före skolans första klass,*

Kommentar: Konjunktionen *innan* kan icke fungera som preposition, kan därför ej ersätta prepositionen *före*. Antibarbarus IV:19.

... till synes för att på ett effektivare sätt kunna stoppa in fler saker i munnen.

Rättas till: ... *till synes för att effektivare kunna stoppa in fler saker i munnen.*

Kommentar: Rena adverbformer föredras normalt framför omskrivning med *på ett ... sätt* med ett adjektiv instoppat däremellan: ~~*hon sjunger på ett vackert sätt*~~; bättre: *hon sjunger vackert.*

Oavsett hur långt det är kvar upp till kultursteget så är det upp till var och en att kliva upp på sitt nästkommande trappsteg.

Rättas till: *Oavsett hur långt det är kvar upp till kultursteget, är det vars och ens sak att kliva upp på sitt nästkommande trappsteg.*

Kommentarer: Uttrycket *det är upp till var och en* är onödig anglicism. Antibarbarus II:19. Det fullgoda svenska uttrycket är *det är vars och ens sak*. Det onödiga *så* avlägsnas, ett komma sätts i dess ställe.

Hjärnforskning har under årtionden bedrivits och under denna tid har mycken lärdom dragits när det gäller hjärnans funktioner och reaktioner, elektrokemiska såväl som biokemiska

Rättas till: *Hjärnforskning har under årtionden bedrivits, och under denna tid har inhämtats mycken kunskap om hjärnans funktioner och reaktioner, elektrokemiska såväl som biokemiska*

Kommentarer: Uttrycket *dra(ga) lärdom* av avser snarare förvärv av erfarenhet än av kunskap. När *det gäller* skall inte användas som ersättning för lämplig preposition, i detta fall *om*. Antibarbarus III:19.

Vad man däremot inte kunnat varken kartlägga, bevisa eller förklara är själva människan och det mänskliga medvetandet.

Rättas till: *Vad man däremot inte kunnat vare sig kartlägga, bevisa eller förklara är själva människan och det mänskliga medvetandet.*

Kommentar: *Varken* är i sig en negation och skall därför inte användas, om satsen redan innehåller en negation; i sådant fall måste *vare sig* användas i stället. Snarlik matematikens regel om att två minus blir plus gäller i svenska språket regeln ”två negationer upphäver varandra”. Antibarbarus I:15.

Om hjärnforskningen och därmed den fysikalistiska vetenskapen inte kan, med vetenskapliga metoder och belägg,

Rättas till: *Om hjärnforskningen och därmed den fysikalistiska vetenskapen inte kan, med vetenskapliga metoder och bevis,*

Kommentar: Det är bäst att inte använda ordet *belägg* såsom synonym till *bevis*. Den egentliga betydelsen av *belägg* är ett litteraturställe, som visar riktigheten av något sagt eller ett visst ords tidiga förekomst; man kan till exempel säga att ett visst ord finns belagt sedan 1700-talet.

hur kan den då så bestämt hävda något dylikt, och dessutom låta denna hävd utgöra underlag för de offentliga framställningar som görs om hjärnan?

Rättas till: *hur kan den då så bestämt hävda något dylikt och dessutom låta detta hävdande utgöra underlag för de offentliga framställningar som görs om hjärnan?*

Kommentarer: Ordet *hävd* betyder ej detsamma som *hävdande*. *Hävd* betyder: 1) äganderätt grundad på långvarigt innehav eller bruk; 2) skick, i vilket odlad jord befinner sig; 3) sedvänja, tradition, sedvanerätt; 4) historisk framställning. Kommat avlägsnas, då den del av meningen som börjar med *och* ej är en fullständig sats.

Inget av det som där sägs om hjärnans ”frambringande” av det mänskliga medvetandet och minnet är dock vetenskapligt belagt.

Rättas till: *Inget av det som där sägs om hjärnans ”frambringande” av det mänskliga medvetandet och minnet är dock vetenskapligt bevisat.*

Kommentar: Ordet *bevisa* är här bättre än *belägga*; se ovan om *belägg*.

Reduceras ned till en passiv slav,

Rättas till: *reduceras till en passiv slav,*

Kommentar: Ordet *reducera* betyder i sig *nedsätta*, varför tillägget *ned* är onödigt, tautologiskt.

... underrättelsetjänsterna, både hos Sovjetunionen och Amerikas förenta stater ...

Rättas till: *både Sovjetunionens och Förenta staternas underrättelsetjänster.*

Kommentar: Använd hellre ren genitiv än omskrivning med preposition överallt där det går och ter sig naturligt. Antibarbarus VI:21, VI:30.

... ofta finns det giriga företagskrafter som har vinstutdelning som främsta drivkraft bakom sig när de stöder forskare inom olika områden.

Rättas till: *... ofta finns det giriga företag, som har vinstutdelning som främsta drivkraft, när de stöder forskare inom olika områden.*

Kommentar: Det blir tautologi ("tårta på tårta"), när man skriver *företagskrafter ... främsta drivkraft bakom sig*. Det blir bättre, om man stryker både *-skrafter* och *bakom sig*, ty även det sistnämnda är tautologi, eftersom någons drivkraft är den kraft denna någon har bakom sig.

... det är detta som ger livet sin livskraft och vitalitet.

Rättas till: *... det är detta som ger livet dess livskraft.* Ordet *vitalitet* betyder detsamma som *livskraft*, varför det bör strykas.

hovet i Kungahuset ...

rättas till: *kungliga hovet ...*

KI och läkare på KI jobbade stenhårt under 50 års tid ...

Rättas till: *KI och läkare vid KI arbetade mycket hårt under 50 års tid ...*

Kommentar: Slangord som *jobba* och *jobbig* skall ej användas i saklig text. Antibarbarus VI:8.

Vi överger helt plötsligt vår 200 åriga neutrala politik.

Rättas till: *Vi överger helt plötsligt vår 200-åriga neutralitetspolitik.*

Kommentar: Det gängse ordet är *neutralitetspolitik*. Sammansättningar med *-årig* särskrivs ej: *tolvårig*, *hundraårig*. Det går bra att skriva både *50 års tid* och *200-årig* med bokstäver: *femtio års tid* och *tvåhundraårig*.

Det är okej att 15-åringar får bestämma att de ska byta kön men de får inte handla vin. ... Tycka olika är inte okej.

Rättas förslagsvis till: *Det anses vara i sin ordning att 15-åringar får bestämma att de ska byta kön, men de får inte handla vin. ... Tycka olika är inte tillåtet.*

Kommentar: Slangord som *okej* är avgjort olämpliga i vanliga sakliga framställningar. Till olämpligheten bidrar även att många av dessa ord är så vaga, kan avse en mängd ganska olika ting och förhållanden. Betyder till exempel att något *inte är okej* att det är olämpligt, störande, opassande, stötande, chockerande, oacceptabelt, oanständigt, förargelseväckande, otillständigt, hutlöst eller rent av förgräpligt, otillåtet eller förbjudet?

Är vi inte en demokrati där alla har rätt till att skapa sig en egen åsikt?

Rättas till: *Är vi inte en demokrati, där alla har rätt till att bilda sig en egen åsikt?*

Kommentar: Uttrycket lyder *bilda sig en åsikt*; jämför med substantivet *åsiktsbildning*.

Du ska tänka och tycka såsom statsmedia och mainstreammedia förmedlar.

Rättas till: *Du ska tänka och tycka såsom de statliga medierna och övriga etablerade medier föreskriver.*

Detta blev väldigt tydligt under den så kallade pandemin.

Rättas till: *Detta blev mycket tydligt under den så kallade pandemin.*

Kommentar: Såsom adverbial bestämning av adjektiv är *mycket* i de flesta fall att föredraga framför *väldigt*. Antibarbarus III:16.

De skapar olika drev mot dessa individer genom sina nyttiga idioter. ... Genom att skapa rädsla i samhället kan politiker få igenom sina olika kontrollsysteem av olika slag för att få full kontroll på dig som individ och att du på håller dig på mattan samt inte börjar tänka själv.

Rättas till: *De sätter i gång drev mot dessa individer genom sina nyttiga idioter ... Genom att framkalla rädsla i samhället kan politiker få igenom sina kontrollsysteem av olika slag för att fullt behärska dig som individ, så att du håller dig på mattan och inte börjar tänka själv.*

Kommentarer: Överanvänd inte verbet *skapa*! I de flesta fall passar något annat verb bättre: *sätta i gång, inleda, (för)orsaka, framkalla, frammana, väcka, vålla, injaga* med flera. *Kontrollsystem ... för att få full kontroll* är störande upprepning; därför föreslås att ersätta *för att få full kontroll* med *för att fullt behärska*. Konjunktionen *samt* är inte en fullgod ersättning för *och* utan anger snarare att något av mindre vikt har tillagts.

En annan metod som media använder sig idag är verktyget tystnad.

Rättas till: *En annan metod, som medier använder i dag, är tystnad. Eller: Ett annat verktyg, som medier använder i dag, är tystnad.*

Lättja? Lathet?

Rättas till: *Lättja?*

Kommentar: *Lathet* är bara ett annat ord för *lättja*, som sådant mindre lämpligt.

Sedan kan det inspelade klippas ihop hur som helst utan kontroll för de som är med.

Rättas till: *Sedan kan det inspelade klippas ihop hur som helst utom deltagarnas kontroll.*

Min kollega och jag rusar dit för att bistå henne i hennes dilemma.

Rättas förslagsvis till: *Min kollega och jag rusar dit för att bistå henne i hennes olyckliga belägenhet.*

Kommentar: Ordet *dilemma* kan inte användas såsom en allmän synonym för besvärlig situation, nödläge eller dylikt; skribenten beskriver en hjälpsats efter en cykelolycka. Det från grekiskan stammade ordet *dilemma* betecknar det slags bryderi, vari en individ råkar, när han måste träffa ett val mellan två eller fler alternativ men gör orätt eller skadar, hur han än väljer, och således måste välja det som synes honom vara det minst orätta eller minst skadliga; ordet *dilemma* kan således översättas med *valknipa*. Jämför med George Bernard Shaws drama *Doktors dilemma*, första gången uppfört år 1906. Det handlar om en läkare, som funnit en säker bot för tuberkulos men som på grund av sina resursers knapphet kan behandla endast tio patienter av femtio och således står inför ytterst svåra val.

Alla sådana idéer är milstolpar som hjälp åt individen, "den ensamme vandraren", på sin Vägen till fullkomlighet.

Rättas till: *Alla sådana idéer är milstolpar som hjälp åt individen, "den ensamme vandraren", på hans väg till fullkomlighet.*

Som jurist tackade jag alltid nej till att hålla muntliga framföranden,
Rättas till: *Som jurist tackade jag alltid nej till att ge muntliga framställningar,*

Det blev väldigt tydligt för mig att min förformning inför möjliga frågor bidrog till mitt lugn.
Förbättras till: *Det blev mycket tydligt för mig ...* Antibarbarus III:16.

Carl von Linné ... etablerade exempelvis en viktig grund för växternas taxonomi, och gjorde därmed sitt namn känt över hela världen.

Rättas till: *Carl von Linné ... lade exempelvis en viktig grund till växternas taxonomi och gjorde därmed sitt namn känt över hela världen.*

Kommentar: Det idiomatiska uttrycket lyder *att lägga en grund till*. Kommat före och avlägsnas, eftersom det som följer efter detta ord inte är en fullständig sats utan har subjektet, *Carl von Linné*, gemensamt med föregående sats. Jacobsson, § 95.1.

... hans vetenskapliga insats lade grundbulten för den moderna ekologin.

Rättas till: *Med sin vetenskapliga insats lade han grunden till den moderna ekologin.*

Kommentar: En grundbult är en liten detalj, som en större helhet är beroende av; som bildligt uttryck är ordet *grundbult* i detta sammanhang mindre lämpligt, och man kan inte säga *lägga grundbulten för något*.

... upprättandet av gymnasier i Sverige under tidigt 1800-tal.

Rättas till: *... inrättandet av gymnasier ...*

... och att vetenskaperna i sin tur inte är fastställda samt utvecklas hela tiden.

Rättas till: *... och att vetenskaperna i sin tur inte är fastställda utan ständigt utvecklas; alternativt: ... utan oavbrutet utvecklas.*

Kommentar: Uttrycket *hela tiden* är något vardagligt och passar därför sämre i sammanhanget.

Det skolsystem vi har i Sverige idag positionerar sig någonstans mitt emellan bildning och utbildning, med en stark emfas på mänskliga rättigheter.

Föreslås förbättras till: *Det skolsystem vi har i Sverige idag befinner sig någonstans ...*

Kommentar: Man bör avstå från att använda genom ohejdat bruk snart utslitna modeord av typen *positionera sig* i stället för *stå*, *ställa sig* eller *befinna sig*, *optimal* i stället för *bäst*, *utmaning* i stället för *svårighet*, *prövning* eller *snarare omöjlig situation* med flera dylika ord.

... gudstjänster började föras på folkspråket svenska.

Rättas till: *... gudstjänster började hållas (förrättas, firas) på folkspråket svenska.*

... har Sverige haft parallella skolsystem som gett olika utbildningsvägar.

Rättas till: *... har Sverige haft parallella skolsystem, som erbjuder olika utbildningsvägar.*

Makarna Myrdal, författarna till boken Kris i Befolkningsfrågan från 1934, var en del av den socialdemokratiska eliten.

Rättas till: *Makarna Myrdal, författarna till boken Kris i Befolkningsfrågan från 1934, var medlemmar av den socialdemokratiska eliten; eller: ... tillhörde den socialdemokratiska eliten.*

Den stunden minns jag var rätt jobbig.

Rättas förslagsvis till: *Den stunden, minns jag, var ganska obehaglig.*

Kommentarer: Ordet *jobbig* används ej i vårdat språk, också därför att det är så vagt, alltså

kan vara synonymt med *arbetsam, mödosam, ansträngande, påfrestande, besvärlig, obehaglig, oangenäm, olustig, osympatisk, otrevlig* med flera ord. Den fullständiga satsen *minns jag* måste skiljas från den övriga meningen med komman. Antibarbarus VI:1.

Många suddigum blev det.

Rättas till: *Många suddgummin blev det.*

Kommentar: Ordformen *suddigum* är barnspråk.

I själva verket är det långsökt att konstatera att hög lektionsnärvaro per automatik leder till undervisning av god kvalitet.

Rättas förslagsvis till: *I själva verket är det långsökt att påstå att hög lektionsnärvaro per automatik leder till lärande av god kvalitet.*

Utifrån vilka premisser kan grunderna för ett nytt utbildningssystem anläggas ...

Rättas till: *Efter vilka premisser kan grunden till ett nytt utbildningssystem läggas ...*

Det är viktigt att få tala till punkt, prova tankar och säga dem högt.

Rättas till: *Det är viktigt att få tala till punkt, pröva tankar och säga dem högt.*

Kommentar: Verben *prova* och *pröva* har inte samma begreppsomfång och inte samma stilvärde; *prova* avser konkreta saker i vardagliga sammanhang: *prova nya skor, prova en ny kostym, prova motorn*; *pröva* avser både konkret och abstrakt men nog mest det abstrakta, undersökning av abstrakta ting: *pröva någots riktighet, pröva skälen för och emot, kasta en prövande blick på någon, pröva ett mål* (juridiskt uttryck), *pröva sina krafter på något* och så vidare, för fler exempel se *Svensk handordbok* av Johannisson och Ljunggren.

då kan de vara lagom med 20-30 minuter.

Rättas till: *då kan 20-30 minuter vara lagom.*

Hos barnet är hjärnan outvecklad och det har inte tillräckligt med kunskap för att rätt tolka det som sker.

Rättas till: *Hos barnet är hjärnan outvecklad, och det har inte tillräcklig kunskap för att rätt tolka det som sker.*

Kommentar: Talspråkets uttryck av typen *det är viktigt med motion, det är nödvändigt med vila, det är uteslutet med ett tillfrisknande* med flera bör ej användas i vårt skriftspråk, som i stället föredras: *motion är viktig, vila är nödvändig, ett tillfrisknande är uteslutet*; alternativt: *att motionera är viktigt, att vila är nödvändigt, att tillfriskna är uteslutet*. Antibarbarus V:16. Den fullständiga sats som börjar med *och det har inte ...* bör inledas med ett komma.

Under livet drar vi på oss "skador". Skador ådrar man sig redan som litet barn och de kan byggas på under livet, vilket ofta sker.

Rättas förslagsvis till: *Under livet drabbas vi av "skador". Skador åsamkas man redan som litet barn, och de kan byggas på under livet, vilket ofta sker.*

Kommentarer: Verben *draga på sig* och *ådraga sig* anger skada eller förlust, för vilken subjektet har sig självt att skylla; man skall alltså tänka sig för i bruket av dem och ifrågasätta om inte *drabbas* eller *åsamkas* är det bättre valet. Antibarbarus I:29. Den fullständiga satsen *och de kan byggas på under livet* bör inledas med ett komma.

För mej var Parsamtal värdefullt för att det fanns en möjlighet att förändras och att det gavs nycklar och handfasta råd om hur man kunde göra.

Rättas till: *För mig var parsamtal värdefullt, därför att det fanns en möjlighet att förändras och därför att det gavs nycklar och handfasta råd om hur man kunde göra.*

Kommentarer: Vårdat skriftspråk skiljer mellan den kausala konjunktionen *därför att* och den finala *för att*. Jacobsson, §§ 61.6 och 61.7. Rebbe, Gullberg, Ivan, §§ 128.6, 128.7. Antibarbarus IV:24.

Inflytande längre ner i listan bör påverka allt mindre grupper och ha allt kortare livslängd. Längst ner på tillgångssidan kommer alla artiga och ytliga inflytande vi ger uttryck för i vardagen. ... I ett aktiebolag hamnar aktiekapitalet och andra skulder bolaget har till ägarna högst upp. ... I livets balansräkning är det enklast att börja längst ner med de kortfristiga skulderna.

Rättas till: *Inflytande längre nere i listan bör påverka allt mindre grupper och ha allt kortare livslängd. Längst nere på tillgångssidan kommer alla artiga och ytliga inflytanden vi ger uttryck för i vardagen. ... I ett aktiebolag hamnar aktiekapitalet och andra skulder bolaget har till ägarna högst upp. ... I livets balansräkning är det enklast att börja längst nere med de kortfristiga skulderna.*

Kommentar: Skillnad måste göras mellan adverbena *ner* och *nere* respektive *upp* och *uppe*. *Ner* och *upp* avser riktning, *nere* och *uppe* befintlighet. Det är alldeles samma skillnad mellan *bort* och *borta*, *dit* och *där*, *hem* och *hemma*, *hit* och *här*, *in* och *inne*, *ut* och *ute*, *var?* och *vart?* Vi går *dit ner* (riktning), *eftersom vi vill sitta där nere* (befintlighet).

(Det skulle vara möjligt att lägga in de tolv essentiella egenskaperna om det hade varit möjligt att mäta dessa.)

Rättas till: *(Det skulle vara möjligt att lägga in de tolv essentiala egenskaperna, om det hade varit möjligt att mäta dessa.)*

Kommentar: Det i hylozoiskt sammanhang vedertagna bruket är *essential*, inte *essentiell*. Det är aldrig fel att sätta ut ett skiljetecken, i detta fall ett komma, mellan två fullständiga satsers av någon längd.

Om vi ser den fulländade människan (46-jaget), som ägare av vår upparbetade kunskap blir det en skuld från förstajaget, till i första hand 46-jaget.

Rättas till: *Om vi ser den fulländade människan (46-jaget) som ägare av vår upparbetade kunskap, blir det en skuld från förstajaget till i första hand 46-jaget.*

Kommentar: Man måste skilja mellan relativa pronomenet *som* och jämförelsekonjunktionen *som* (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 133). Relativpronomenet föregås av komma, men det gör ej jämförelsekonjunktionen. Däremot skall huvudsatsen, begynnande med *blir det en skuld ...* skiljas från den föregående bisatsen med ett komma. Kommat före *till* avlägsnas.

Hur mottager vi och tolkar den information vi får till oss?

Rättas till: *Hur mottager vi och tolkar vi den information vi får del av? Eller: ... den information som kommer oss till del?*

Kommunikationsproblem i en relation uppstår när det finns en brist på öppen och ärlig dialog mellan parterna.

Rättas till: *Kommunikationsproblem i en relation uppstår, när det råder brist på öppen och ärlig dialog mellan parterna.*

Således ser vi betydelsen av hur avgörande kommunikationen utgör för helhetlighet och enande.

Rättas till: *således ser vi kommunikationens avgörande betydelse för helhet och enande.*

Allt annat skapar splittring med allt vad det medför i olika slags lidande för människan.

Rättas till: *Allt annat vållar splittring med allt vad det medför i olika slags lidande för*

människan.

Kommentar: På annat ställe har varnats för överanvändning av *skapa*. I de flesta fall lämpar sig något annat verb bättre.

Nu gällde det att hänga upp den i ett träd som var positionerat så att man kunde se den från köksfönstret.

Rättas till: *Nu gällde det att hänga upp den i ett träd som står så att man kan se den från köksfönstret.*

Kommentar: Från modeordet *positionera*, som ingenting annat betyder än *ställa* och i passiv form *ställas* eller *stå*, kan man med fördel avstå. Det låter ju så lärt och latinskt, men något *positionare*, *positionere* eller *positionire* förekom aldrig i romarespråket, och något dylikt är till själva sitt bildningssätt främmande för detta språk; ordet *positio* finns i latinet som substantiv avlett från *ponere*, som betyder ställa, lägga, sätta och även förutsätta, varför vi har lånordet *ponera* i den sist anförda betydelsen. Presensformerna *står* och *kan se* är här att rekommendera, eftersom trädet väl står kvar i det närvarande, liksom man förmodligen alltjämt kan se det i trädet upphängda.

Jag börjar anteckna besökarna för att få bättre koll. Kanske väl nördigt, kanske en yrkes-skada som gör sig påmind.

Kommentar: I stället för slangord som *koll* och *nördigt* bör man bruka andra ord, förslagsvis *kontroll* och *pedantiskt*.

Men ärligt talat, man kan nog inte säga att det har rått någon brist på arbete den senaste tiden, "twink, twink".

Rättas till: *Men ärligt talat, man kan nog inte säga att det har rått någon brist på arbete den senaste tiden, "blink, blink".*

Kommentar: Man bör avstå från engelska uttryck, när sådana inte är nödvändiga för sammanhanget, såsom till exempel i skildringar av förhållanden i länder, där engelska talas.

Prepositioners rätta bruk

Alltid under nattetid, när jag befinner mig i tillståndet mellan vakenhet och sömn.

Rättas till: *Alltid nattetid, när jag ...*

Kommentar: *nattetid* är ett adverb, som alltså ej kan föregås av preposition.

... forskning som gällde ... pyramidkonstruktion och farkostkonstruktion samt energiprincipen till farkoster.

Rättas till: *... forskning som gällde ... pyramidkonstruktion och farkostkonstruktion samt energiprincipen för farkoster.* Alternativt kan *till farkoster* uppfattas såsom bestämning till förledet *energi* i det sammansatta ordet *energiprincipen*, det vill säga vara en så kallad förledsbestämning. Antibarbarus V:1. Om så är fallet, måste ordet *energiprincipen* tagas isär, så att i stället följande formulering erhålles: *... forskning som gällde ... pyramidkonstruktion och farkostkonstruktion samt principen för energi till farkoster.* Om detta alternativ är det rätta, är således även prepositionen *till* den rätta.

... och deras införlivande till den nordiska gruppen.

Rättas till: *... och deras införlivande med den nordiska gruppen.*

Utifrån de evigt sanna, goda, sköna och harmoniska idéerna dras slutsatser.

Rättas till: *Av de evigt sanna, goda, sköna och harmoniska idéerna dras slutsatser.*

Kommentar: Verbet *sluta* och det synonyma uttrycket *dra(ga) slutsats* fordrar prepositionen

av: av detta kan vi sluta att ..., av detta kan vi dra(ga) slutsatsen att ...

För detta har israeliska militär angripit med full kraft mot Palestina.

Rättas till: *För detta har israelisk militär angripit Palestina med full kraft.* Eller, om så avses, ... *israeliska militären* ...

Kommentar: Verbet *angripa* och dess synonymer *anfälla* och *attackera* tar direkt objekt utan preposition.

Att skydda sitt land från attack är en sak,

Rättas till: *Att skydda sitt land för attack,* eller *Att skydda sitt land mot attack,* Antibarbarus III:15.

... uttalanden från Israels styrande, presidenten och försvarsministern ...

Rättas till: *... uttalanden av Israels styrande, presidenten och försvarsministern ...*

Kommentar: Uttrycket *uttalanden av* är egentligen förkortning av *uttalanden gjorda av.*

I urminnes tider har den sökande människan ställt frågorna:

Rättas till: *Sedan urminnes tider har den sökande människan ställt frågorna:*

Hjärnan som organ har fastställts till nervsystemets överordnade del ...

Rättas till: *Hjärnan som organ har fastställts vara nervsystemets överordnade del ...*

... det har alltid funnits människor på olika nivåer ur medvetenhets hänseende.

Rättas till: *... det har alltid funnits människor på olika nivåer i medvetenhets hänseende.*

Det blir inte enbart en fråga kring medvetandets lokalisering i hjärncellsmassan ...

Rättas till: *Det blir inte enbart en fråga om medvetandets lokalisering i hjärncellsmassan ...*

Kommentar: Prepositionen *om* är den normala, inte *kring*, såsom synonym till *rörande*, *angående*, *beträffande*. Prepositionen *kring* anger något perifert, liksom i dess bruk med konkret syftning: *månen kretsar kring jorden*. Såsom ersättning för *om* kan dess bruk ”vara berättigat om meningen är att framhålla att den följande framställningen så att säga kretsar kring ämnet utan att gå in på dess egentliga kärnpunkt.” (Wellander, *Riktig svenska*, sidan 163)

... forskning kring överfysiska fenomen såsom fjärrsyn och telepati ...

Rättas till: *... forskning om överfysiska fenomen såsom fjärrsyn och telepati ...*

De blir så när man ägnar dagarna att dra folk i håret ...

Rättas till: *De blir så när man ägnar dagarna åt att dra folk i håret ...*

Kommentar: den rätta konstruktionen lyder *ägna något (sig) åt att* plus infinitiv. Utelämnandet av nödvändig preposition före en infinitiv är ett osvenskt drag. Antibarbarus II:10.

, än mindre att ett helt skolsystem med allt högre klasser väntar på dem.

Rättas till: *, än mindre att ett helt skolsystem med allt högre klasser väntar dem.*

Kommentar: Verbet *vänta* följes av prepositionen *på* endast i konkret betydelse. *Vänta* i abstrakt, bildlig eller överförd mening tar direkt objekt utan preposition: *vänta på mig!* *Stora uppgifter väntar oss*, ej ~~*stora uppgifter väntar på oss*~~.

... d.v.s. organspecifika rörelser för direkt påverkan av inre organfunktioner och lindring av sjukdomar.

Rättas till: *... d.v.s. organspecifika rörelser för direkt påverkan på inre organs funktioner och lindring av sjukdomar.*

Kommentarer: De båda prepositionsuttrycken *påverkan av* och *påverkan på* har sinsemellan vitt skilda betydelser; jämför *röna påverkan av något* och *stå under påverkan av något*, som båda är synonyma med *påverkas av något*, med *utöva påverkan på något*, som är synonymt med *påverka något*. Uttrycket *inre organfunktioner* är ett fall av förledsbestämning, det vill säga adjektivet *inre* är bestämning till förleden *organ-* i det sammansatta substantivet *organfunktioner*. Enklast eliminerar man denna förledsbestämning genom att upplösa det sammansatta ordet *organfunktioner* i sina beståndsdelar och sedan skriva *inre organs funktioner*.

De brukar ibland kallas den tredje statsmakten utifrån den anledningen.

Föreslås rättas till: *De brukar ibland av den anledningen kallas den tredje statsmakten.*

Kommentarer: Substantiv sådana som *anledning*, *orsak*, *motiv* brukas med prepositionen *av*: *av någon anledning*, *av denna orsak*, *handla av ädelt eller oädelt motiv*. Bättre är att placera *av den anledningen*, som i denna sats är orsaksadverbial, nära tidsadverbialet *ibland*, såsom här ock föreslagits. En gammal god regel lyder: om satsen innehåller flera adverbial, samla då dessa på samma ställe och låt tidsadverbialet gå i spetsen. Därmed främjas överskådligheten och tankeredan.

... att du ska tänka på ett visst sätt och en viss riktning.

Rättas till: *... att du ska tänka på ett visst sätt och i en viss riktning.*

Olusten att tala inför grupp följde mig hela skoltiden.

Rättas till: *Olusten för att tala inför grupp följde mig hela skoltiden.* Antibarbarus II:10.

... men nervositeten avtog med varje övningstillfälle.

Rättas till: *... men nervositeten avtog för varje övningstillfälle.*

Kommentar: Använder man här prepositionen *med*, betyder det att icke endast nervositeten utan även övningstillfällena avtog, vilket skribenten uppenbart icke menar. Antibarbarus I:22. För en utförligare diskussion om detta felaktiga bruk av *med* se Wellander, *Riktig svenska*, sidorna 163–164.

Den som sprider sådant innehåll får DiD indraget i minst 6 månader.

Rättas till: *Den som sprider sådant innehåll får DiD indraget för minst sex månader.*

Kommentarer: Den perfekтива verbkonstruktionen *få indraget* kan ej användas med prepositionen *i* utan fordrar i stället *för*: Antibarbarus VI:6. Varför *sex månader* och inte *6 månader*? I vilka fall skriver man tal med siffror och i vilka fall med bokstäver? En regel säger att man i vanlig löpande text (ej matematisk-teknisk eller dylik) skriver tal lika med eller mindre än tolv med bokstäver och tal större än tolv med siffror. Denna regel skall dock inte hårddras, ty i många fall är det bättre att skriva även högre tiotal, jämna hundratal och tusental med bokstäver: *Ali Baba och de fyrtio rövorna. Hundra gånger bättre. Tusen tack!*

Inom många fält går också forskningen framåt, ... I det fältet har även Sverige varit framträdande med en lång rad innovatörer som John Polhem, Gustaf Dalén och Johan Petter Johansson.

Rättas till: *På många fält går också forskningen framåt, ... På det fältet ...*

Kommentar: Med ordet *fält* används normalt prepositionen *på*; bruket av prepositionen *i* med *fält*, *i fält*, har den specialiserade betydelsen i krig, men märk att detta bruk fordrar obestämd form: ”Jagh önskar at iagh må engång hafwa den lyckan at fölia min Pappa i fält”, skrev den sjuårige kronprins Karl, sedermera Karl XII.

... förutom en lång rad andra exempel i landet som inte tas upp just här.

Rättas till: *... förutom en lång rad andra exempel avseende Sverige, vilka inte tas upp just här.*

Kommentar: Det relativa *som* syftar fel, eftersom det åsyftade korrelatet inte är *landet* utan *andra exempel*. Därför måste *som* ersättas med *vilka*.

... *det finns många barn som inte alls mår bra av att tvingas gå till skolan mot sin vilja*
Rättas till:

... *det finns många barn, som inte alls mår bra av att tvingas gå i skolan mot sin vilja.*

... *ansvariga bakom skollagstiftningen ...*

Rättas till: ... *för skollagstiftningen ansvariga ...*

... *den gymnasieskola som etablerades utifrån Wilhelm von Humboldts modell,*

Rättas till: ... *den gymnasieskola som etablerades efter Wilhelm von Humboldts modell,*

... *en utbredd psykosocial oro bland barn och unga på många skolor i landet.*

Rättas till: ... *en utbredd psykosocial oro hos barn och unga i många av landets skolor.*

Kommentarer: Prepositionen *bland* överanvänds på bekostnad av det ofta bättre *hos*. Använd överallt, där det går och ter sig naturligt, ren genitiv på -s i stället för omskrivning med preposition: Hellre *landets skolor* än *skolorna i landet*, hellre *husets dörr* än *dörren på huset*.

Därtill kommer den växande tendensen kring problematisk skolfrånvaro bland många elever.

Rättas till: *Därtill kommer många elevers problematiska skolfrånvaro, som är en tilltagande tendens.*

Kommentar: Varken *kring* eller *bland* lämpar sig i detta sammanhang.

Genom rätt inställning till det som ska göras kan det trots svårigheterna bli ett tillräckligt gott resultat.

Rättas till: *Med rätt inställning till det som ska göras kan jag trots svårigheterna nå ett tillräckligt gott resultat; eller ... kan man trots svårigheterna nå ett tillräckligt gott resultat.*

Kommentar: Orättad innebär meningen ett brott mot subjeksregeln, ty det är inte meningens subjekt, *det*, som har rätt inställning och med denna kan nå ett tillräckligt gott resultat.

... *fick jag ta del av nya tankar och har helt kommit att ändra uppfattning angående metoden att "urladda" som används inom Parsamtal.*

Rättas till: ... *fick jag ta del av nya tankar och har kommit att helt ändra uppfattning om den metod att "urladda" som används inom parsamtal.*

Kommentarer: Adverbialet *helt* flyttas helst närmast det ord det bestämmer, *ändra*. Till-sammans med substantivet *uppfattning* föredras den enkla prepositionen *om* framför *angående*. Relativsatsen *som används inom parsamtal* är definierande, varför korrelatet bör vara *den metod* hellre än *metoden*.

Sist men inte minst ger Parsamtal en erfarenhet om att det finns godhet i människor ....

Rättas till: *Sist men inte minst ger parsamtal en erfarenhet av att det finns godhet i människor ....*

Kommentar: Med substantivet *erfarenhet* brukas prepositionen *av*.

En stor fördel är att kopplingen mellan ett positivt beteende i resultaträkningen skulle balanseras av ökade tillgångar i balansräkningen.

Rättas till: *En stor fördel är att kopplingen till ett positivt beteende i resultaträkningen skulle balanseras av ökade tillgångar i balansräkningen.*

Ett sammanhang skapar en enhet och samhörighet, utifrån enskilda delar som plockas ihop

till ett sammanhang.

Rättas till: *Ett sammanhang skapar en enhet och samhörighet av enskilda delar, som förenas till ett sammanhang.*

Kommentar: Prepositionen *av* är här att föredraga framför *utifrån*, som blivit något av en preposition på modet, brukad i alla möjliga och omöjliga sammanhang. Märk att prepositionen *av* här ej skall föregås av ett komma. Däremot kan ett komma gott sättas efter *delar*. Verbet *förenas* är här bättre än *plockas ihop*.

Alltet upprätthålls av organiserad kommunikation som genomtränga och förmedlas genom olika slags relationer och medium,

Rättas till: *Alltet upprätthålls av organiserad kommunikation, som genomträngs av och förmedlas genom olika slags relationer och medier,*

Kommentarer: Verben *genomträngas* och *förmedlas* kan inte brukas med den gemensamma prepositionen *genom*, utan *genomträngas* fordrar *av*. Den rekommenderade pluralformen av *medium* är *medier*.

... jag såg att det var massor med folk ute på edsvikens is idag i härlig januarisol.

Rättas till: *... jag såg att det var massor av folk ute på Edsvikens is idag i härlig januarisol.*

Kommentarer: Uttrycket *massor av folk* föredras framför *massor med folk*, ty *av* tillsammans med ett substantiv, i detta fall *folk*, har här funktionen av att ange vad massorna består *av*, vad de är sammansatta *av*, alltså ett mycket nära förhållande mellan *massor* och *folk*, nästan en identitet. Prepositionen *med* anger däremot aldrig identitet utan tvärtom något från personen eller saken klart urskiljbart, något tillkommande, tillagt, ägt: *en låda med spik, pojken med guldbyxorna, flickan med det intagande leendet*. Man måste skriva *Edsviken* med stor begynnelsebokstav, eftersom det är ett geografiskt namn.

När sedan solen börjar sänka sig tycks de små fågelmagarna vara rätt fulla och ägarna till dessa mycket nöjda.

Rättas till: *När sedan solen börjar sänka sig, tycks de små fågelmagarna vara rätt fulla och deras ägare mycket nöjda.*

Kommentar: Använd ren genitiv eller possessiv i stället för prepositionsuttryck överallt där det går och ter sig naturligt: hellre *deras ägare* än *ägarna till dessa*, hellre *husets dörr* än *dörren på huset*. Antibarbarus VI:21.

Intresset för fåglar startade tidigt för mig.

Rättas till: *Intresset för fåglar började tidigt hos mig.*

Kommentar: Det svenska verbet *börja* föredras framför det engelska lånordet *starta*.

De och dem

Dessutom går det inte i textens helhet att finna några förklaringar till vilka bakomliggande motiv som kan tänkas föreligga, för de som inte vill delta i den lagstiftade utbildningsgången.

Rättas till: *Dessutom går det inte att i textens helhet finna några förklaringar till vilka bakomliggande motiv, som kan tänkas föreligga för dem som inte vill delta i den lagstadgade utbildningsgången.*

Kommentarer: Prepositioner, i exempelmeningen ovan *för*, fordrar objektsform av personliga pronomen: *för mig, för dig, för honom, för henne, för oss, för er, för dem*. Att ett pronomen därvid följs av ett relativord, i detta fall *som*, upphäver icke denna regel. Kommat omedelbart före *för* avlägsnas. Märk att det heter *lagstadgad*.

... utan att lyssna på och ta råd av de som var sakkunniga.

Rättas till: ... utan att lyssna på och ta råd av dem som var sakkunniga.

På tillgångssidan kommer de mest långlivade först för att sedan fyllas på med de som omsätts snabbare.

Rättas till: *På tillgångssidan kommer de mest långlivade först för att sedan fyllas på med dem som omsätts snabbare.*

Kommentar: Prepositioner, i de båda exemplen närmast ovan *av* och *med*, fordrar objektsform av personliga pronomen, i båda exemplen *dem*.

Mycken eller mycket?

De första skolåren fick eleverna mycket träning i att med penna forma och skriva både bokstäver och siffror.

Rättas till: *De första skolåren fick eleverna mycken träning i att med penna forma och skriva både bokstäver och siffror.*

Nu finns inte mycket tid att ägna åt dessa böcker.

Rättas till: *Nu finns inte mycken tid att ägna åt dessa böcker.*

Kommentar: I vårt skriftspråk upprätthålls alltid skillnaden mellan det böjda adjektivet *mycken*, *mycket*, *myckna* och det oböjliga adverbet *mycket*. Jämför skillnaden i betydelse mellan *mycken god litteratur* (= en stor mängd god litteratur) och *mycket god litteratur* (= litteratur av mycket hög kvalitet). *En liten tid vi leva här med mycken möda och stort besvär.*

Positiva symmetriregeln (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 198.3)

Handlingarna inkluderar dödande av palestinier i Gaza, orsaka dem allvarlig kroppsliga och psykiska skador och att tillfoga dem livsvillkor som är beräknade att åstadkomma deras fysiska förstörelse.

Rättas till: *Handlingarna innefattar: att döda palestinier i Gaza, att orsaka dem allvarliga kroppsliga och psykiska skador och att utsätta dem för livsvillkor, som är beräknade att åstadkomma deras fysiska förstörelse.*

Kommentar: Positiva symmetriregeln föreskriver att korresponderande tankeled skall ges lika form. Alltså skall man inte säga eller skriva *Han är duktig i gymnastik och att sjunga* utan antingen *Han är duktig i att gymnastisera och att sjunga* eller *Han är duktig i gymnastik och sång*. I den ovan anförda meningen saknas alltså symmetri mellan de tre *dödande, orsaka* och *att tillfoga*. Man skall alltså bruka antingen tre substantiv i analogi med *dödande* eller tre verb i infinitiv i analogi med *orsaka* och *att tillfoga*; observera att infinitivmärket *att* i det senare fallet skall utsättas före alla tre. Antibarbarus III:16, IV:13, IV:15, V:7, VI:27.

Negativa symmetriregeln (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 198.3)

Trots någon form av förformning ... kunde jag inte kontrollera nervositeten vid den korta presentationen inför de flera hundra åhörarna.

Förbättras: *Trots något slags förformning ...*

Kommentar: Om positiva symmetriregeln talades alldeles nyss. Omvänt ehuru analogt föreskriver negativa symmetriregeln att icke korresponderande tankeled icke skall ges lika form. Alltså skall ordet *form* icke användas i den överförda betydelsen av *slag* i omedelbart sammanhang med samma ord *form*, använt i egentlig betydelse, här i sammansättningen *förformning*.

MENINGSBYGGNAD

Rätt ordföljd

När man ställer dessa frågor får man uppfattningen att den fysikalistiska vetenskapens förhållningssätt skapar sin egen verklighetsbild som kan jämföras ur ett historiskt perspektiv med kyrkans trosföreställning om verkligheten.

Rättas till: När man ställer dessa frågor, får man uppfattningen att den fysikalistiska vetenskapens förhållningssätt skapar sin egen verklighetsbild, som ur ett historiskt perspektiv kan jämföras med kyrkans trosföreställning om verkligheten.

Kommentar: Ordföljden som ur ett historiskt perspektiv kan jämföras med ger en naturligare anknytning till det som följer: kyrkans trosföreställning om verkligheten.

Om nu vetenskapen inom hjärnforskningen inte förmår att erkänna att de i nuläget inte kan bevisa att medvetandet finns i hjärncellsmassan på ett vetenskapligt sätt, så borde detta åtminstone ge utrymme åt andra perspektiv, teorier och frågeställningar.

Rättas till: Om nu vetenskapen inom hjärnforskningen inte förmår erkänna att den i nuläget inte kan på ett vetenskapligt sätt bevisa att medvetandet finns i hjärncellsmassan, så borde detta åtminstone ge utrymme åt andra perspektiv, teorier och frågeställningar.

Kommentarer: de måste bytas mot den såsom syftande på vetenskapen. Infinitivmärket att i förmår att erkänna avlägsnas. Adverbialen på ett vetenskapligt sätt måste få bestämma predikatet kan ... bevisa och måste därför flyttas från sin felaktiga placering, där det snarare bestämmer finns i hjärncellsmassan.

Detta projekt kom att gå under flera kodnamn under årens lopp, bland annat Grill Flame och Project Stargate.

Rättas till: Detta projekt kom att under årens lopp gå under flera kodnamn, bland annat Grill Flame och Project Stargate.

Kommentar: Genom att flytta under årens lopp till meningens början bringar man de anförda kodnamnen i omedelbar närhet till flera kodnamn, vilket främjar klarheten.

Rätt placering av bestämningsord: bara och endast (Antibarbarus IV:8)

... jag, som är nöjd om bara Word och Excel fungerar.

Rättas till: ... jag, som är nöjd om Word och Excel bara fungerar.

Vad talar för att det inte bara är knutet till den organiska hjärnan?

Rättas till: Vad talar för att det inte är knutet bara till den organiska hjärnan?

Det är här och nu som gäller och oftast bara infallsvinkel från ett håll.

Rättas till: Det är här och nu som gäller och oftast infallsvinkel från bara ett håll.

Du får bara tycka det som medierna eller andra makthavare basunerar ut.

Rättas till: Du får tycka bara det som medierna eller andra makthavare basunerar ut.

På skuldsidan bör de korta skulderna kunna betalas av direkt, så att de endast existerar under en mycket kort tid.

Rättas till: På skuldsidan bör de korta skulderna kunna betalas av direkt, så att de existerar endast under en mycket kort tid.

Vetenskapen kan ju bara söka efter något man kan mäta. Vi kan endast mäta det som våra instrument kan registrera ...

Rättas till: *Vetenskapen kan ju söka bara efter något den kan mäta. Vi kan mäta endast det som våra instrument kan registrera ...*

Kommentar: Det ter sig ologiskt att införa det nya subjektet *man*.

Vetenskapen kan endast uttala sig om det mätbara ...

Rättas till: *Vetenskapen kan uttala sig endast om det mätbara ...*

Felaktigt syftande som (Antibarbarus IV: 14, VI:24, VI:26)

I vår samtid finns en underliggande förhoppning om en kollektiv kunskapstillväxt, som i likhet med föreställningen om evig ekonomisk expansion, kan nå framgång med rätt typ av stöd.

Rättas till: *I vår samtid finns en underliggande förhoppning om en kollektiv kunskapstillväxt, en förhoppning som i likhet med föreställningen om evig ekonomisk expansion kan infrias med stöd av rätt typ.*

Kommentarer: Relativordet *som* avses här syfta på *förhoppning*, men formellt syftar det på sitt närmaste ord, nämligen *kunskapstillväxt*. Därför bör för tydlighetens skull ordet *förhoppning* upprepas. En förhoppning når inte framgång, den infrias.

Det finns barn med oförklarliga talanger redan i unga år, som ligger långt över vad som kan anses vara normalt för deras ålder.

Rättas till: *Det finns barn med redan i unga år oförklarliga talanger, som ligger långt över vad som kan anses vara normalt för deras ålder.*

Kommentar: Relativordet *som* avses här syfta på *talanger* men formellt syftar det på *år*. Alltså måste meningen byggas om, så att syftningen blir klar.

Så småningom kom det flera pedagogiska datorprogram från läromedelsförlagen som vände sig till de yngre barnen.

Rättas till: *Så småningom kom det från läromedelsförlagen flera pedagogiska datorprogram, som vände sig till de yngre barnen. Antibarbarus IV:14.*

Senare upptäckte jag en skruv i underredet som höll ihop alla delar.

Rättas till: *Senare upptäckte jag i underredet en skruv, som höll ihop alla delar.*

Inskränkande (definierande eller nödvändig) relativ bisats

Exempel I om logisk giltighet, visar problemet som finns hos Wienkretsens krav på logiska slutsatser med villkor som inte nödvändiggör slutsatsens sanningsvärde.

Rättas till: *Exempel I om logisk giltighet visar det problem som finns hos Wienkretsens krav på logiska slutsatser med villkor, som inte nödvändiggör slutsatsens sanningsvärde.*

Kommentar: Det mellan *giltighet* och *visar* felaktigt satta kommat avlägsnas.

Hjälporganisationer hindras av israelerna från att nå fram och hjälpa människorna i Gaza från att erhålla förnödenheterna de behöver för att överleva.

Rättas till: *Hjälporganisationer hindras av israelerna från att nå fram till och hjälpa människorna i Gaza att erhålla de förnödenheter de behöver för att överleva.*

Kommentar: Satsen *de behöver för att överleva* är en inskränkande (definierande eller nödvändig) relativ bisats, som fordrar formen *de förnödenheter*. Antibarbarus I:21, II:6, IV:1. Propositionen *till* har tillagts och ett överflödigt *från* har avlägsnats.

Den vetgiriga och sökande människan kommer inte att nöja sig med de torftiga förklaringsmodellerna som råder ...

Rättas till: *Den vetgiriga och sökande människan kommer inte att nöja sig med de torftiga*

förklaringsmodeller som råder ...

Först då skapar vi förutsättningar att beträda trappsteget där kulturen lever.

Rättas till: *Först då skapar vi förutsättningar att beträda det trappsteg där kulturen lever.*

Det var vid denna tidpunkt som han inledde sitt arbete med den federalt finansierade hemligstämplade forskningen om extrasensorisk perception som bedrevs vid SRI.

Rättas till: *Det var vid denna tidpunkt som han inledde sitt arbete med den federalt finansierade hemligstämplade forskning om extrasensorisk perception som bedrevs vid SRI.*

Kommentar: Man skriver här *den forskning i stället för forskningen*, då som bedrevs vid SRI är en definierande relativ bisats.

De legitimerade läkarna som utbildade sig på GCI hade ingen kritik mot metoderna i sig,

Rättas till: *De legitimerade läkare som utbildade sig på GCI hade ingen kritik mot metoderna i sig,*

Endast så, sade man från politiskt håll, kunde man stävja den lavinartade "deepfake"-vågen som följde på de avancerade AI-tjänsterna.

Rättas till: *Endast så, sade man från politiskt håll, kunde man stävja den lavinartade "deepfake"-våg som följde på de avancerade AI-tjänsterna.*

Kvittningen mellan de upparbetade tillgångarna, egenskaperna förstajaget till slut fulländat,

Rättas till: *Kvittningen mellan de upparbetade tillgångarna, de egenskaper förstajaget till slut fulländat,*

... under perioden som ligger mellan två balansräkningar.

Rättas till: *... under den period som ligger mellan två balansräkningar.*

Beskrivande (ej nödvändig) relativ bisats

Israel begår folkmord som är ett brott mot folkmordskonventionen då de uppenbart kränker och bryter mot dessa skyldigheter.

Rättas till: *Israel begår folkmord, som är ett brott mot folkmordskonventionen, då det uppenbart kränker och bryter mot dessa skyldigheter.*

Kommentar: Bisatsen *som är ett brott mot folkmordskonventionen* har karaktären av beskrivning och sätts därför inom komman. *De* byts mot *det*, då ordet syftar på Israel, ett land. Antibarbarus V:6.

Allehanda meningsbyggnadsfel

Regel: En bisats får ej skiljas från sin huvudsats genom att förvandlas till en ny mening. Exempel:

På flera av de konventionella forskningshemsidorna medger forskarna att kunskapen hur minneslagringen går till och var lagringen sker är okänd. Men att det finns två teorier för minnets lokalisering i hjärnan.

Rättas till: *På flera av de konventionella forskningshemsidorna medger forskarna att det är okänt hur minneslagringen går till och var lagringen sker. De uppger även att det finns två teorier om minnets lokalisering i hjärnan.*

Kommentar: Även om man rättar *kunskapen hur minneslagringen går till ... till kunskapen om hur minneslagringen går till ...*, kan man likväl inte säga eller skriva *kunskapen ... är okänd*; man får skriva antingen *det är okänt hur minneslagringen går till ...* eller *... medger forskarna att de inte har kunskap om hur minneslagringen går till ...*. Originalets *Men att det*

finns ... utgör en lösryckt bisats, som genom anföringsordet att anknyter till den föregående meningens medger forskarna. Men verbet medger är inte det lämpliga sägeverbet till att det finns två teorier om minnets lokalisering i hjärnan; i det sammanhanget passar uppger bättre.

Regel: Om i flera samhöriga satser subjektet avser ett och samma, bör man inte byta detta subjekts uttryck, om ett dylikt byte kan ge upphov till missförstånd eller oklarhet hos läsaren. Exempel:

Forskningen har inte funnit några bevis för att minnet lagras i neuronerna, man har inte funnit vilken materia, atomer och molekyler som skulle kunna vara involverade som lagringsenheter eller hur själva minnets lagringsfunktion fungerar, det står inte att finna i litteraturen, och man vet heller inte hur själva minnet ser ut.

De tre orden *Forskningen ... man ... man* är uttryck för ett och samma, nämligen forskningen. Därför är det olämpligt att på de två senare ställena skriva *man*, som om något annat avsåges. De båda *man* bör strykas och ordet *forskningen* sätts in i stället för det andra *man* i en ny mening, så här:

Forskningen har inte funnit några bevis för att minnet lagras i neuronerna, har inte funnit vilken materia, atomer och molekyler som skulle kunna vara involverade som lagringsenheter eller hur själva minnets lagringsfunktion fungerar; det står inte att finna i litteraturen. Forskningen vet heller inte hur själva minnet ser ut.

Regel: En huvudsats får inte samordnas med en bisats (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.4).

De flesta av oss här är medvetna om, att den tyska hylozoiska-esoteriska studiegruppen sammanfördes för en vecka i juli med representanter från de svenska grupperna, och på så sätt anslöts den tyska gruppen till hela den nordiska studiegruppen.

Rättas till: *De flesta av oss här är medvetna om, att den tyska hylozoiska-esoteriska studiegruppen sammanfördes för en vecka i juli med representanter från de svenska grupperna och att på så sätt den tyska gruppen anslöts till hela den nordiska studiegruppen.*

Kommentar: Originalets sista sats, *och på så sätt ... studiegruppen*, är en huvudsats, samordnad med den omedelbart föregående att-bisatsen. Den måste därför enligt den regel, som anföres i Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.4, förvandlas till en att-bisats med den ordföljd en dylik har.

Att lägga fram fakta och sanning om att fördrivningen skett är riskfyllt, vittnar det faktum att greve Folke Bernadotte kort efter att ha avlämnat sin rapport mördades.

Rättas förslagsvis till: *Att lägga fram fakta och sanning om att fördrivningen skett är riskfyllt, därom vittnar det faktum att greve Folke Bernadotte kort efter att ha avlämnat sin rapport mördades.*

Sydafrika har, till den internationella domstolen (ICJ) i Haag, anmält den israeliska staten för folkmord. Ett brott mot 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av folkmordsbrott.

Rättas till: *Sydafrika har till den internationella domstolen (ICJ) i Haag anmält staten Israel för folkmord, ett brott mot 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av folkmordsbrott.*

Kommentar: Det finns ingen anledning att sätta satsdelen (dativobjektet) till den internationella domstolen (ICJ) i Haag inom komman. *Ett brott mot 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av folkmordsbrott* får inte göras till en egen mening: "Ett svårt fel mot meningsbyggnaden är att splittra en naturlig satsfogning på två meningar." Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.3.

I rapporten går också att läsa att det finns uttalanden från Israels styrande, presidenten och försvarsministern, som visar att det finns en avsikt att begå folkmord. Vilket också kan vidimeras

via inspelningar som publicerats i alternativ media.

Rättas förslagsvis till: *I rapporten hänvisas även till uttalanden av Israels styrande, presidenten och försvarsministern, uttalanden som visar en avsikt att begå folkmord. Denna avsikt kan styrkas också genom inspelningar, som publicerats i alternativa medier.*

Kommentarer: Det är ett språkfel att börja en ny mening med ett relativord, i detta fall *vilket*. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.3. Om det felaktiga bruket av *media* som singular har tidigare talats. För tydlighets skull bör ordet *uttalanden* upprepas.

... länder med USA i spetsen är Israels allierade och är de som skyndsamt förser Israel med bomber och andra dödliga vapen. Vilket bidrar till den slakt och folkmord av Palestinierna, som pågår. De är därmed medskyldiga till dessa fruktansvärda brott.

Rättas förslagsvis till: ... länder med USA i spetsen är Israels allierade och är de som skyndsamt förser Israel med bomber och andra dödliga vapen. Detta bidrar till den slakt och det folkmord på palestinierna som pågår. Dessa länder är därmed medskyldiga till dessa fruktansvärda brott.

Kommentarer: Relativordet *vilket* får inte inleda en ny mening. Det måste heta *den slakt och det folkmord på palestinierna*, det vill säga *slakt* och *folkmord* kan inte ha den gemensamma bestämda artikeln *den*, eftersom *folkmord* är ett-ord; det heter *mord på*, inte *mord av*, och detsamma gäller det sammansatta ordet *folkmord*. Tredje meningens oklart syftande *De* ersätts med *Dessa länder*.

Det vittnas om att hundratals, kanske tusentals långtradare med mat och mediciner, står parkerade utanför gränsen mot Rafah. Dessa släpps inte in på grund av den blockad Israel har infört, vilket hindrar de hjälpande ländernas förnödenheter att komma fram till de svältande i området.

Rättas till: *Det vittnas om att hundratals, kanske tusentals långtradare med mat och mediciner står parkerade utanför gränsen mot Rafah. Dessa långtradare släpps inte in på grund av den blockad som Israel har infört och som hindrar de hjälpande ländernas förnödenheter att komma fram till de svältande i området.*

Kommentarer: Det oklara *Dessa* förtydligas med tillägget *långtradare: Dessa långtradare*. De två relativsatserna *den blockad Israel har infört*, och *vilket hindrar...* samordnas lämpligen med två *som*: *som Israel har infört och som hindrar ...* Både tankens och språkets strävan efter symmetri, konsekvens och klarhet föreskriver att samma slags relativord, i detta fall *som*, brukas vid flera relativsatsers syftning på ett gemensamt korrelat, i detta fall *den blockad*.

... en långsam vandring längs en knivskarp väg, där man längs vägen uppnår vissa delmål, etapper, milstolpar av erövringar av förståelse men nöjer sig inte med detta utan vet att det finns mycket kvar att förstå av tillvaron och kunskapen om verkligheten.

Rättas till: ... en långsam vandring längs en knivskarp väg, längs vilken man uppnår vissa delmål, etapper, milstolpar av erövringar av förståelse men inte nöjer sig med detta utan vet att det finns mycket kvar att förstå av tillvaron och kunskapen om verkligheten.

Kommentar: Den felaktiga konstruktionen *där man längs vägen* måste ersättas med korrekt relativ bisats: *längs vilken*. Den del av meningen, som fortsätter omedelbart efter *erövringar av förståelse* och inleds med *men*, är rätteligen ytterligare en relativ bisats, men en elliptisk (sammandragen) sådan, det vill säga relativkonstruktionen *längs vilken* och predikatet *man* är outsagda men måste förutsättas; därför måste också bisatsordföljd tillämpas: *men inte nöjer sig med detta* i stället för *men nöjer sig inte med detta*. Detta förhållande blir tydligt, om man skriver ut det genom ellipsens (sammandragningens) användning undertryckta: ... *längs vilken man uppnår vissa delmål, etapper, milstolpar av erövringar av förståelse men längs vilken man inte nöjer sig med detta ...* Regel: Det elliptiska uttrycket tillämpar samma ordföljd, som skulle

ha tillämpats i motsvarande mening utan ellips.

Med andra ord, guds boning har många rum och även om vi lever i källarens skumma tillvaro, är det fortfarande under samma tak som det stora livet.

Rättas till: *Med andra ord, guds boning har många rum, och även om vi lever i källarens skumma tillvaro, är det fortfarande under samma tak som det stora livet.*

Kommentar: *och även om vi lever i källarens skumma tillvaro* är en fullständig sats, varför den föregås av ett komma.

Kan inte också vi sägas gå i förskoleklass, där vi precis som barnen måste förvärva vissa för framtiden nödvändiga egenskaper och förmågor.

Rättas till: *Kan inte också vi sägas gå i förskoleklass, där vi precis som barnen måste förvärva vissa för framtiden nödvändiga egenskaper och förmågor?*

Kommentar: Hela meningen är en fråga, varför den måste avslutas med ett frågetecken.

På samma sätt som hon är upphovet, bäraren och upprätthållaren av kaos, rädsla och missmod.

Rättas till: *På samma är hon upphovet till, bäraren och upprätthållaren av kaos, rädsla och missmod.* Eller bibehåller man formuleringen (med samma tillägg av *till* genast efter *upphovet*) men såsom regelrätt bisats, anknuten till närmast föregående huvudsats: *Hon är dess skapare och förvaltare, den växer ur henne, på samma sätt som hon är upphovet till, bäraren och upprätthållaren av kaos, rädsla och missmod.*

Kommentarer: En bisats får ej skiljas från sin huvudsats genom att i oförvandlat skick göras till en ny mening. Antingen gör man om en dylik sats till en huvudsats och låter den så bilda en ny mening eller behåller man bisatsen men ersätter den skiljande punkten med ett komma. Liksom man kan säga att någon är *upprätthållare av något*, kan man även säga att någon är *bärare av något*. Men man kan inte säga att någon är *upphovet av något*; det heter *upphovet till*.

Det är upp till var och en att bestiga sin egen inre trapp, när tillräckligt många tagit steget kan vi tillsammans ta ett kollektivt steg mot ett kultursamhälle värdigt människan.

Rättas till: *Det är vars och ens sak att bestiga sin egen inre trappa. När tillräckligt många tagit steget, kan vi tillsammans ta ett kollektivt steg mot ett kultursamhälle värdigt människan.*

Kommentarer: ... *när tillräckligt många ... värdigt människan.* är en egen mening och bör därför skiljas från det föregående med en punkt. Det är *upp till var och en* är ett olämpligt uttryck. Antibarbarus II:19.

Tron på att vi skulle leva ett enda meningslöst, oförklarligt liv vore med rätta att kalla ointelligent flum.

Rättas till: *Tron att vi skulle leva ett enda meningslöst, oförklarligt liv kunde med rätta kallas ointelligent flum.*

Inte bara det att förklaringarna i sig ofta är motsägelsefulla (där hjärnan och människan alternerandes presenteras som två olika aktörer),

Rättas till: *Inte bara det att förklaringarna i sig ofta är motsägelsefulla (de framställer hjärnan och människan som två olika aktörer),*

Kommentarer: Det inom parentes sagda göres med fördel om till en egen fullständig sats. Därmed kan ordet *där* med oklar syftning avlägsnas, en klar vinst. *Alternerande* heter det, aldrig *alternerandes*, men detta ord synes här ej ha någon funktion att fylla, varför förslaget är att stryka det.

Det är intressant att tänka på vad som hade kunnat ske om idel goda krafter istället hade ägnat alla dessa resurser, tid och pengar på att underlätta goda mänskliga relationer?

Rättas till: *Det är intressant att tänka på vad som hade kunnat ske, om idel goda krafter i stället hade ägnat all denna tid, alla dessa pengar och övriga resurser åt att underlätta goda mänskliga relationer. Eller: Det är intressant att tänka på vad som hade kunnat ske, om idel goda krafter i stället hade lagt all denna tid, alla dessa pengar och övriga resurser på att underlätta goda mänskliga relationer.*

Kommentar: Meningen är ingen fråga, skall därför avslutas med punkt och ej med frågetecken. Man kan inte säga ~~ägna tid på något, ägna pengar på något~~; i detta sammanhang är *åt* den rätta prepositionen med verbet *ägna*: *ägna tid åt något, ägna pengar åt något*. Prepositionen *på* kan man däremot använda med verbet *lägga*: *lägga pengar på något, lägga sin tid på något*. Uttrycket *alla dessa resurser, tid och pengar* är ej lyckosamt, vare sig från formellgrammatisk eller tankemässig synpunkt betraktat, ty *alla dessa* bestämmer *resurser* och *pengar* men inte *tid*, som kräver sin egen bestämning, *all denna*: *all denna tid*. Men i stället för att behålla ordföljden *resurser, tid ... och pengar* ändrar man denna, så att man sätter *resurser* sist och kvalificerar detta ord med tillägget *övriga*: *övriga resurser*, ty även *pengar* är ju *resurser* (man kan till exempel inte säga *äpplen, päron och frukt*; man måste säga: *äpplen, päron och övrig frukt* eller ... *annat slags frukt* – brott mot denna regel kallas i satslogiken oriktig subsumtion). När man på detta sätt fört samman *pengar* och *övriga resurser*, kan man ge dem den gemensamma bestämningen *alla dessa*: *alla dessa pengar och övriga resurser*.

Listan kan göras lång om dessa olika slags iakttagelser.

Rättas till: *Listan över dessa olika slags iakttagelser kan göras lång.*

Kommentar: Ordet *lista* tar prepositionen *över* eller *på*. Ett prepositionsuttryck – här *Listan över dessa olika slags iakttagelser* – skall hållas ihop, skall ej splittras med inskott av ord som inte hör till detta uttryck.

Föreställ Dig nu att Du och några kollegor har tagit Er an uppgiften att undersöka om människan har dolda psykiska krafter och resurser? Ja, till och med förmågor som innebär att man oberoende av tid och rum och utanför den grovfysiska kroppen kan iaktta, förnimma, inhämta och bearbeta information från en avlägsen plats utan att du behöver befinna dig på platsen rent fysiskt, inte bara 200 meter ifrån dig själv – utan rent utav på tusentals kilometers avstånd. Eller, varför inte från en annan planet?

Rättas till: *Föreställ dig nu att du och några kolleger har tagit er an uppgiften att undersöka om människan har dolda psykiska krafter och resurser. Ja, om hon till och med har förmågor som innebär att hon oberoende av tid och rum och utanför den grovfysiska kroppen kan iaktta och förnimma, kan inhämta och bearbeta information från en avlägsen plats utan att hon behöver befinna sig på platsen rent fysiskt, inte bara 200 meter från henne själv, utan på tusentals kilometers avstånd eller rent av på en annan planet.*

Kommentar: Ingen av dessa meningar är en fråga, skall alltså ej avslutas med frågetecken.

Tankeredan kräver att man håller fast vid första meningens formulering, om *människan har dolda psykiska krafter och resurser*, så att man i det följande inte byter till *man* eller *du* utan skriver *människan* eller *hon*. Märk att ordet *kollega* har pluralformen *kolleger*. Personliga och possessiva pronomen i andra person – *du, dig, din, ditt, dina* och *ni, er, ert era* skrivs hövligt med stor begynnelsebokstav, men bara om de syftar på en enda person; alltså skall åtminstone *er* här skrivas med liten begynnelsebokstav. Emellertid kan man frånga detta hövlighetsbruk i skrift, när man vänder sig till obestämda och okända personer, såsom skribenten här gör. I detta hövlighetsbruk måste man därtill vara konsekvent; varom icke, är det bättre att avstå därifrån. Antibarbarus V:5.

Som exempel hade inte antibiotika uppfunnits och de kirurgiska färdigheterna hade inte utvecklats och förfinats så som idag.

Rättas till: *Som exempel kan nämnas att antibiotika inte hade uppfunnits och att de kirurgiska färdigheterna inte hade utvecklats och förfinats så som idag.* Alternativt kan man inleda meningen med *Till exempel: Till exempel hade antibiotika inte uppfunnits och hade de kirurgiska färdigheterna inte utvecklats och förfinats så som idag.* Märk att båda satserna måste ha samma slags ordföljd – det vill säga antingen har båda rak ordföljd, om meningen inleds med *Som exempel kan nämnas*, eller har båda omvänd ordföljd, om meningen i stället inleds med *Till exempel: Till exempel hade antibiotika inte uppfunnits ... hade de kirurgiska färdigheterna inte utvecklats.* Den andra satsen är nämligen i båda alternativa meningarna en ellips, och ellipsen i denna andra sats består i att *som exempel kan nämnas* respektive *till exempel* utelämnats. Nu är regeln den att en elliptisk sats skall ha samma ordföljd som den fullständigt uttryckta satsen skulle ha haft. Vi kontrollerar om så är fallet genom att fullständigt skriva ut den andra satsen: *... och som exempel kan nämnas att de kirurgiska färdigheterna inte hade utvecklats och förfinats* respektive *... och till exempel hade de kirurgiska färdigheterna inte utvecklats.* Detta har nu visat sig vara den för båda alternativen riktiga ordföljden.

Men hur kommer det sig då detta:

Rättas till: *Men hur kommer det sig då detta:*

ÖB börjar prata om krig, Vi ska förbereda oss för krig?

Rättas till: *ÖB börjar tala om krig. Vi ska förbereda oss för krig?*

Kommentar: Punkt måste skrivas i stället för komma i meningens slut. Som normalord i saklig framställning är *tala* att föredraga framför *prata*. Antibarbarus IV:25.

I och med att den inbjudna median bara rapporterar på ett visst sätt och väldigt lika trots olika politiska inriktningar så har detta lett till ett likriktat konsensustänk som ingen får bryta eller av någon anledning inte törs bryta.

Rättas till: *De inbjudna medierna rapporterar bara på ett visst sätt och mycket lika trots olika politiska inriktningar. Detta har lett till ett likriktat konsensustänkande, från vilket ingen får avvika eller av någon anledning törs avvika.*

Kommentarer: Meningens två första satser – *I och med ... olika politiska inriktningar* och *så har detta lett till ett likriktat konsensustänk* – är inte regelrätt sammanfogade, ty det föreligger en kontamination av två alternativa sätt att uttrycka samma tanke. Denna kontamination skall strax utredas, men först skall några synpunkter på ordval och annat lämnas: *Eftersom* är bättre än *i och med att*. Det inskränkande *bara* placeras där det rätteligen hör hemma. Talspråkets *väldigt* bör vika för skriftspråkets *mycket*. Det onödiga *så* får falla och ersättas av ett komma. *Tänk* som substantiv i stället för *tänkande* är ej god svenska. Att *avvika från* ett föreskrivet tänkande låter bättre än att *bryta* ett sådant. Den dubbla negationen i meningens slut – *ingen ... inte* – måste undanröjas.

Nu återgår vi till den nyss nämnda kontaminationen. Första satsens *i och med att*, som föreslås rättas till *eftersom*, och andra satsens *har detta lett till* uttrycker båda ett orsak-verkan- eller grund-följd-förhållande. Ettdera uttrycket måste därför strykas. Om man behåller första satsens *Eftersom*, måste andra satsen omformuleras till *har ett likriktat konsensustänkande uppstått* eller något dylikt. Om man däremot stryker första satsens *Eftersom*, kan man göra denna sats till en egen mening och sätta punkt efter *inriktningar*, varpå man formulerar om andra satsens början så: *Detta har lett till ...* Detta andra alternativ synes vara det bättre, alltså kommer de båda meningarna till slut att få detta utseende: *De inbjudna medierna rapporterar bara på ett visst sätt och mycket lika trots olika politiska inriktningar. Detta har lett till ett likriktat konsensustänkande, från vilket ingen får avvika eller av någon anledning törs avvika.*

Du som till exempel ifrågasatte att en pandemi verkligen existerade, ifrågasatte hur många som dött med mera. Du var en idiot, du var osolidarisk, du var den som spred smittan vidare och du ville att andra skulle dö.

Rättas förslagsvis till: *Om du till exempel ifrågasatte att en pandemi verkligen existerade, ifrågasatte hur många som dött i denna, var du en idiot, var du osolidarisk, var du den som spred smittan vidare och ville du att andra skulle dö.*

Kommentar: De båda ursprungliga meningarna är var för sig ofullständiga men har likväl ett antytt logiskt samband. I sådant fall är det bättre att sammanföra dem till en enda mening. Det onödigt vaga *med mera* bör förtydligas såsom här föreslagits.

Den så kallade pandemin visade även på hur lite människor själva tänker idag. Exempelvis de som åkte själva i bilen och bar munskydd.

Rättas till: *Den så kallade pandemin visade även hur lite människor tänker själva i dag. Exempelvis kunde man se sådana som åkte ensamma i bilen och därvid bar munskydd.*

Kommentar: Den andra meningen är ofullständig och i bristande balans med den första. Fullständighet och balans får man enklast genom att lägga till förslagsvis *kunde man se sådana som*. Den första meningen talar om att den så kallade pandemin visade människors tanklöshet och den andra ger ett exempel på detta som envar kunde se, just därav tillägget *kunde man se*. Det enkla *visa* föredras framför *visa på*. Bruket av *själv(a)* i stället för *ensam(ma)* är dialektalt.

Idag uttrycker många av våra politiker, olika mediafolk eller andra makthavare sina åsikter om andra som har en avvikande åsikt i sociala medier.

Rättas till: *Många av våra politiker, olika mediapersonligheter eller andra makthavare uttrycker i dag i sociala medier sina åsikter om andra, som har en avvikande åsikt.*

Kommentar: Såsom meningen ursprungligen var konstruerad, missuppfattar läsaren lätt *i sociala medier* såsom adverbial till *har en avvikande åsikt* och inte, som skribenten avsåg det, såsom adverbial till *uttrycker*. En god och väl beprövad regel säger: Om en sats har flera adverbial, vinner den i klarhet, om man samlar dessa adverbial på samma ställe och därvid låter tidsadverbialen taga täten: *i dag* (tidsadverbial) i *sociala medier* (platsadverbial).

Ordet *folk* kan i plural inte användas som synonym till *människor*, *personer* eller dylikt utan är i plural uteslutande synonym till *folkslag*, *nationer*: *Inom Europas gränser ryms många folk*. Visst kan man tala om *mediafolk* men då enbart i singular, till exempel *mediafolket*.

Uttrycker du en annan åsikt, så kommer det olika påstående och du blir utsatt för tillmälen som att du är konspirationsteoretiker eller rasist.

Rättas förslagsvis till: *Uttrycker du en annan åsikt, så bemöts du med påståenden och angrips du med tillmälen, som om du vore konspirationsteoretiker eller rasist.*

Kommentarer: Substantivet *påstående* tar ändelsen *-n* i obestämd plural. Regel: *en*-ord som slutar på *-ande* eller *-ende* är oförändrade i obestämd plural: *en resande*, *flera resande*; *ett*-ord som slutar på *-ande* eller *-ende* tar ändelsen *-n* i obestämd plural: *ett meddelande*, *flera meddelanden*. De båda huvudsatserna *så kommer det olika påstående* och *du blir utsatt för tillmälen* är samordnade med varandra och skall därför ha samma ordföljd, alltså *blir du utsatt i stället för du blir utsatt*. Nu föreslås visserligen andra verb i stället för *kommer* och *blir utsatt*, nämligen *bemöts* och *angrips*, men båda dessa måste likafullt ha omvänd ordföljd – *bemöts du* och *angrips du*, eftersom de är beroende av den inledande konditionala bisatsen *Uttrycker du en annan åsikt*: *Uttrycker du en annan åsikt, så bemöts du ... och angrips du ...* För irreala fallet föredras *som om* med imperfekt konjunktiv framför *som att* med presens indikativ; *som om du vore* är avgjort bättre än *som att du är*. Antibarbarus IV:28.

Detta utifrån vad som nyligen hände när Magdalena Andersson nämnde en krönikör vid namn Henrik Jönsson i Dagens Nyheter. Där hon frågade hur han hann med att göra ett program i veckan samt vem stod bakom honom?

Rättas till: *Ett exempel på detta är vad som nyligen hände, när Magdalena Andersson i Dagens Nyheter nämnde en krönikör vid namn Henrik Jönsson. Hon frågade hur han hann med att göra ett program i veckan och vem som stod bakom honom.*

Båda meningarna ger med sina inledande ord ett intryck av ofullständighet. Första meningens *Detta utifrån* föreslås bytas ut mot *Ett exempel på detta är*. Andra meningens börjar, som om den vore en relativ bisats, med *Där* och bisatsordföljd, vilket är otillåtet. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.1. Man måste antingen göra om denna mening till bisats, skriva *där* och får alltså inte börja ny mening eller måste man behålla den nya meningens och då avlägsna ordet *Där*. Denna nya mening, *Hon frågade hur han hann med att göra ett program i veckan och vem som stod bakom honom*, är inte en fråga, varför frågetecknet byts ut mot punkt. Ordgruppen i *Dagens Nyheter* flyttas från sin placering omedelbart efter *Henrik Jönsson* till den plats där den hör hemma, det vill säga omedelbart efter *Magdalena Andersson*, ty det var hon som skrev i *Dagens Nyheter* och *Henrik Jönsson* är icke krönikör i denna tidning. Med andra ord sagt: i *Dagens Nyheter* är adverbial till *nämnde* och inte prepositionsattribut till *krönikör*. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 172.

Våra makthavare har i alla tider använt sig av att härska över folket genom fruktan och rädsla för att dels behålla makten och dels att styra folket åt det håll man vill.

Rättas till: *Våra makthavare har i alla tider använt metoden att härska över folket genom fruktan och rädsla för att dels behålla makten, dels styra folket åt det håll de vill.*

Kommentarer: Det är olämpligt att bruka det obestämda *man* vid tillbakasyftning på ett klart angivet substantiv, i detta fall *makthavarna*; *de* är i ett sådant fall det enda rätta. *Använda* föredras framför *använda sig av*. *Lederna dels ... dels* skiljes åt med komma, förbindes ej med *och*: *dels ..., dels, icke dels ... och dels*.

När slutade media, den tredje statsmakten att granska makten? Politiker som inte alls arbetar för folket längre utan helt öppet verkar ha en egen agenda, den globala. I tystnadens ledband där du som lydig politiker är med och tar fram och beslutar om lagar som begränsar, kontrollerar och gör människor sjuka men själv gynnas du oerhört.

De två senare meningarna rättas förslagsvis till: *När slutade de att granska politiker, som inte alls arbetar för folket längre utan helt öppet verkar ha en egen agenda, den globala? Sådana politiker går i tystnadens ledband och utformar och stiftar lydigt lagar, som begränsar människors frihet, kontrollerar dem och gör dem sjuka men gynnas själva oerhört.*

Kommentar: Den första av de två rättade meningarna var ofullständig och som sådan oklar. När den fullständigas, bör den uttryckas såsom en fråga, då den är nära knuten till den första meningens fråga. Formuleringen *är med och tar fram och beslutar om lagar* är mindre lämplig. De korrekta uttrycken är *utforma lagar* eller *utarbeta lagar* och *stifta lagar*.

Så med detta sagt kommer detta tystnade folk att vakna? Vakna och säga ifrån.

Den andra meningens rättas till: *Vakna och säga ifrån?*

Kommentar: Den andra meningens är ofullständig, men det kan tålas, förutsatt att den uppfattas såsom en fortsättning av den första meningens fråga. Emellertid måste den då avslutas med ett frågetecken.

Kommer folket att börja ställa frågor vilka tjänar våra politiker? Vilka har egentligen makten över SVT och SR? Vem äger tidningarna? Vilka kopplingar har dessa till våra makthavare?

Rättas till: *Kommer folket att börja ställa sådana frågor som: Vilka tjänar våra politiker?*

Vilka har egentligen makten över SVT och SR? Vilka äger tidningarna? Vilka kopplingar har dessa ägare till våra makthavare?

Kommentarer: Den första meningen är egentligen två frågor som fått smälta samman i en enda fråga. Bäst är då att taga isär denna mening i två, såsom här har gjorts. *Vem äger tidningarna?* måste ändras till *Vilka ... ?* eftersom det rör sig om flera ägare. *Vilka kopplingar har dessa ...* är oklart, eftersom *dessa* formellt och regelrätt syftar på *tidningarna*, vilket dock inte är vad skribenten menar. Därför måste man skriva *dessa ägare*.

Vid ett annat tillfälle på väg hem ser jag en tonårsflicka med raska steg och en liten papperspåse i ena handen gå förbi och snart var utom synhåll i kurvan.

Rättas till: *Vid ett annat tillfälle på väg hem ser jag en tonårsflicka gå förbi med raska steg och en liten papperspåse i ena handen och snart vara utom synhåll i kurvan.*

Kommentarer: *gå förbi* bör ställas där det hör hemma i meningen, alldeles före med raska steg. Skribenten använder förnimmelseverbet *ser* alldeles riktigt med infinitiv i konstruktionen *ser jag en tonårsflicka ... gå förbi* men fullföljer sedan inte med verbet *vara*; det måste alltså bli: *ser jag en tonårsflicka gå förbi ... och snart vara ...* Exempel på andra förnimmelseverb, som konstruerar med objekt tillsammans med infinitiv, är *höra – jag hör dörren öppnas, känna – jag kände håret resa sig på huvudet*.

Någon minut senare ser jag henne åter, sittande på vägen och hjälpa en liten pojke

Rättas till: *Någon minut senare ser jag henne åter. Denna gång sitter hon på vägen och hjälper en liten pojke*

Kommentar: Konstruktionen ... *sittande på vägen och hjälpa en liten pojke* är inte alldeles korrekt. Det vore möjligt att i stället skriva *sittande på vägen för att hjälpa en liten pojke*. Kan man då inte tänka sig att taga fasta på infinitiven *hjälpa*, som likväl synes naturligt motiverad av förnimmelseverbet *ser*, och göra om presensparticipet *sittande* till *sitta*? Meningen skulle då lyda: *Någon minut senare ser jag henne åter sitta på vägen och hjälpa en liten pojke*. Nej, det låter sig icke göra, eftersom adverbialt *åter* avses syfta enbart på *ser* men inte på *sitta* och *hjälpa*. Bäst är nog att dela upp meningen i två, såsom ock föreslagits.

Det finns många olika sätt att visa ansvar på. Ansvar för sin organism, sin familj, grupp, samhälle, stat och mänsklighet, samt för vår planets lägre naturriken.

Rättas: *Det finns många olika sätt att visa ansvar på. Människan kan visa ansvar för sin egen organism, sin familj, sin grupp, sitt samhälle, sin stat och mänskligheten samt för vår planets lägre naturriken.*

Kommentar: Den andra meningen är ofullständig. Man får antingen infoga den i den föregående meningen, göra den till en del i denna, eller behålla den såsom en egen mening men då fullständiga den med eget subjekt och predikat, förslagsvis: *Människan kan visa ...* Pronomenet *sin* (och dess böjningsformer *sitt* och *sina*) måste alltid användas så, att det har ett tydligt utsatt syfteord, men ett dylikt saknas här; också därför behövs *Människan* såsom syfteord för *sin* och *sitt*. Märk för övrigt att man inte kan genomgående använda *sin* i en uppräkningslista av substantiv, om det bland dessa finns något sådant som kräver *sitt* eller *sina*.

Man kommer oftast i kontakt med Parsamtal genom att någon man känner berättar om det och om man blir intresserad kan man börja i en grupp, en "klass" vilken leds av en erfaren parsamtalare som är lärare för gruppen.

Rättas till: *Man kommer oftast i kontakt med parsamtal genom att någon man känner berättar om det. Om man då blir intresserad, kan man börja i en grupp, en "klass", vilken leds av en erfaren parsamtalare, som är gruppens lärare.*

Kommentar: Den långa meningen vinner på att delas i två enligt de två huvudtankarna: 1)

hur man får vetskap om parsamtal och 2) hur man, om man då blir intresserad, kan lära sig metoden. Den andra av de två sålunda bildade meningarna bör man anknyta till den första med ett *då*. Antibarbarus III:6.

Med tiden när man blivit en mer van medhjälpare kan man klara av att lyssna uppmärksamt en hel timme.

Rättas till: *Med tiden, när man blivit en mer van medhjälpare, kan man klara av att lyssna uppmärksamt en hel timme.*

Kommentar: Den inskjutna förklarande temporala bisatsen *när man blivit en mer van medhjälpare* omges med komman.

Kunskapen om att det man lägger sin uppmärksamhet på förstärks, gör att metoden med urladdning inte är ändamålsenlig. Eller får till och med motsatt verkan.

Rättas till: *Kunskapen om att det man lägger sin uppmärksamhet på förstärks gör att metoden med urladdning inte är ändamålsenlig eller att den till och med får motsatt verkan.*

Kommentar: Första meningens uttryck *Kunskapen om att det man lägger sin uppmärksamhet på förstärks* är ingen egen sats och skall därför ej avslutas med ett komma; det långa uttrycket är subjekt till predikatet *gör: Kunskapen ... gör.* (Ordgruppen *om att det man lägger sin uppmärksamhet på förstärks* är prepositionsattribut till subjektet *Kunskapen.*) Den andra meningen utgör ingen fullständig sats utan är ett så kallat meningsfragment. Bäst är att sammanfoga den med den närmast föregående meningen och därvid göra de nödvändiga ändringarna av ordföljden. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.1.

Ett sätt att beskriva aktuella företeelser, kan visas i en tabell bestående av utvecklande aktiviteter ...

Rättas till: *Ett sätt att beskriva aktuella företeelser kan visas i en tabell bestående av utvecklande aktiviteter ...*

Kommentar: Det regelvidrigt satta kommat måste avlägsnas. Däremot kan ett komma sättas omedelbart efter *tabell: i en tabell, bestående av ...*, vilket uttryck ju är synonymt med *i en tabell, som består av ...* Varför är det emot reglerna att sätta komma efter *företeelser*? Därför att *Ett sätt att beskriva aktuella företeelser* inte är en egen sats utan endast subjektet (*Ett sätt med tillhörande infinitivattribut, att beskriva aktuella företeelser*) till predikatet *kan visas*.

På skuldsidan minskar vardagsskulderna då personer med hög kvalitet i livet, gärna direkt ger tillbaka minst lika mycket som de fått.

Rättas till: *På skuldsidan minskar vardagsskulderna, då personer med hög kvalitet i livet, gärna direkt, ger tillbaka minst lika mycket som de fått.*

Kommentar: Om man inleder det inskjutna uttrycket *gärna direkt* med komma, måste man även avsluta det med komma. Orsaksbisatsen, inledd med *då*, bör inledas med ett komma.

Mängder med intryck avleder lätt vår uppmärksamhet och påverkar vår förmåga till närvaro. Samt många stressande faktorer för oss själva och vår kropp.

Rättas till: *Mängder av intryck avleder lätt vår uppmärksamhet och påverkar vår förmåga till närvaro. Därtill kommer många faktorer, som verkar stressande på oss själva och vår kropp.*

Kommentar: Den andra meningen är ofullständig såväl till formen som till tanken. Förslaget är att göra anknytningen till den första meningen tydligare genom att byta ut *Samt* mot *Därtill kommer*. Ordgruppen *många stressande faktorer för oss själva och vår kropp* kan förbättras på flera sätt, till exempel *faktorer, som verkar stressande på oss själva och vår kropp* eller *faktorer, som medför stress på oss själva och vår kropp*. *Mängder av intryck* föredras framför *mängder med intryck*.

Vi strävar efter sammanhang (enhet) något som resonerar med vårt inre och hela.

Rättas till: *Vi strävar efter sammanhang (enhet), något som resonerar med vårt inre och hela.*

Kommentar: Här måste ett komma sättas in som skiljetecken mellan de två satserna, som har subjektet (*vi*) och predikatet (*strävar efter*) gemensamma. Tydligare framgår skiljetecknets nödvändighet, om vi avstår från det elliptiska (sammandragna) uttryckssättet och alltså i den andra satsen upprepar subjektet och predikatet: *Vi strävar efter sammanhang (enhet), vi strävar efter något som resonerar med vårt inre och hela.* Om vi sedan åter avlägsnar det upprepade subjektet och predikatet, måste kommatecknet likväl bli kvar, liksom en påminnelse från skribenten till läsaren: Glöm nu inte att *vi strävar efter* följer med från den föregående satsen!

När vi inte når fram och upplever vår del i sammanhanget att bli förstådd eller göra sig förstådd. Upplever vi kanske att ett kommunikationsproblem uppstått emellan oss och vår part.

Rättas till: *När vi inte når fram och inte upplever vår del i sammanhanget att bli förstådda eller göra oss förstådda, upplever vi kanske att ett kommunikationsproblem uppstått emellan oss och vår motpart.*

Kommentarer: Här har en bisats (*När vi inte når fram ... göra sig förstådd.*) avskilts från sin huvudsats (*Upplever vi kanske ... och vår part.*) med en punkt, varigenom de båda satserna gjorts till egna meningar. Detta är otillåtet. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.1 och 166.3. Det enda rätta är skriva de båda satserna i en enda mening och skilda åt endast med ett komma, såsom ock gjorts i den föreslagna rättningen. Eftersom meningen inleds med *När vi ...*, fordrar konsekvensen och tankeredan att den fortsättes med *förstådda* och *göra oss förstådda*, inte ~~förstådd~~ och ~~göra sig förstådd~~. Negationen *inte* måste för tydlighets skull upprepas före *upplever*: *När vi inte når fram och inte upplever ... Motpart* är här bättre än *part*.

Vi ser inom familj, äktenskap, i jobb relationer, bland vänner och bekanta. En oförmåga till goda relationer byggd på ömsesidighet.

Rättas till: *Vi ser inom familj, äktenskap, i arbetsrelationer, bland vänner och bekanta en oförmåga till goda relationer byggda på ömsesidighet.*

Kommentarer: En enda sats har här på otillåtet sätt delats i två meningar. Hela uttrycket *en oförmåga till goda relationer byggda på ömsesidighet* är objektet till predikatet *ser*: *ser ... en oförmåga*. Det måste heta *byggda*, eftersom detta ord bestämmer (beskriver) det plurala uttrycket *goda relationer*. Det är de goda relationerna som är byggda på ömsesidighet. Det kan inte vara *byggd*, eftersom det inte är oförmågan, som är byggd på ömsesidighet. *Arbete* bör i vårdat språk genomgående brukas i stället för *jobb*, *arbeta* i stället för *jobba*.

Vi behöver enas om begreppen för att nå förståelse i kommunikationen. Att överföra information tydligt. Inte ta för givet att den andre förstår. Varken i tanke eller känsla.

Rättas till: *Vi behöver enas om begreppen för att nå förståelse i kommunikationen, för att överföra information tydligt. Vi får inte ta för givet att den andre förstår vare sig i tanke eller i känsla.*

Kommentarer: Den ofullständiga meningen *Att överföra information tydligt* uttrycker en avsikt, ett uttryck samordnat med den närmast föregående avsiktsuttrycket *för att nå förståelse i kommunikationen*. Därför är det bäst att samordna de båda avsiktsuttrycken i två samordnade finala bisatser (avsiktsbisatser) på det sätt som föreslagits, så att båda inleds med *för att*. Därmed erhålls balans och symmetri. Likaså bör de två följande meningarna, båda ofullständiga, göras till en enda fullständig mening, såsom här ock föreslagits. *Varken ... eller* får inte användas tillsammans med en negation, i detta fall *Vi får inte ...* Tillsammans med en negation använder man i stället *vare sig ... eller*. Antibarbarus I:15. Märk att en eventuell preposition måste upprepas om *vare sig* placeras först i ett prepositionsuttryck, *vare sig i tanke eller i känsla*, men inte skall upprepas om prepositionen själv placeras först: *i vare sig tanke eller*

känsla. Motsvarande regel tillämpas för varken ... eller och både ... och: antingen i både Spanien och Italien eller både i Spanien och i Italien.

Vi lider i att vara splittrade, att sakna ingå i ett sammanhang, att inte göra sig förstådd eller kunna uttrycka sina inre tankar och känslor med ord.

Rättas till: Vi lider i det att vi är splittrade, inte ingår i ett sammanhang, inte gör oss förstådda eller inte kan i ord uttrycka våra inre tankar och känslor.

Kommentarer: att sakna ingå i ett sammanhang är en omöjlig konstruktion, som förslagsvis ersätts med att vi ... inte ingår i ett sammanhang eller att vi ... saknar ett sammanhang att ingå i. Växlingen i samma mening från första personens vi till tredje personens sig och sina är oriktig. Man måste hålla sig konsekvent till ettdera uttryckssättet, alltså antingen det nyss föreslagna eller denna formulering med bibehållande av sig och sina: Människan lider i det att hon är splittrad, inte ingår i ett sammanhang, inte gör sig förstådd eller inte kan i ord uttrycka sina inre tankar och känslor. I ord flyttas så att det står omedelbart före uttrycka.

Det var en riktig lyxholk i mattsvart metallnät med landningsbana och små sittpinnar, där varje sittpinne hade sin egen metallkromade öppning som möjliggjorde åtkomst för fåglarna till fröförrådet.

Rättas till: Det var en riktig lyxholk i mattsvart metallnät med landningsbana och små sittpinnar. Var och en av dessa hade sin egen metallkromade öppning, som möjliggjorde fåglarnas åtkomst till fröförrådet.

Kommentar: Konstruktionen små sittpinnar, där varje sittpinne ter sig alldeles omöjlig från såväl språkriktighetens som tankeredans synpunkt betraktad. Det bästa är att börja en ny mening.

... så fröerna rasade ut, dels mellan taket och väggarna och dels genom alla mathålen i väggarnas sidor...

Rättas till: ... så fröerna rasade ut dels mellan taket och väggarna, dels genom alla mathålen i väggarnas sidor ...

Kommentar: Lederna dels ... dels förenas icke med och utan tvärtom skiljes åt med ett komma.

Jag har ställt frågan till vänner och arbetskamrater. Hur fåglarna kan hitta ett nytt matställe så snabbt.

Rättas till: Jag har till vänner och arbetskamrater ställt frågan hur fåglarna kan hitta ett nytt matställe så snabbt.

Kommentar: En bisats, i detta fall en indirekt fråga, får inte skiljas från sin huvusats med punkt och därigenom göras till en ny mening. Ordföljden ändras så att ordet frågan ställs omedelbart före den bisats som innehåller frågan.

De patrullerar ju inte runt i någon större utsträckning vad jag förstår.

Rättas till: De patrullerar ju inte runt i någon större utsträckning, vad jag förstår.

Kommentar: Meningen består av två fullständiga satser, som skiljes åt med komma.

Jag hade tillgång till några riktigt bra fågelböcker som barn ” Våra svenska fåglar i färg ” av Gustav Rydebäck från 1962, jag minns fortfarande tydligt hur gott de färgglada arken i denna bok luktade.

Rättas till: Jag hade som barn tillgång till några riktigt bra fågelböcker, såsom ”Våra svenska fåglar i färg” av Gustav Rydebäck från 1962. Jag minns fortfarande tydligt hur gott de färgglada arken i denna bok luktade.

Kommentar: I stället för att behålla denna långa mening gör man klokt i att dela den i två. Om man flyttar som barn till sin naturliga plats närmare subjektet jag, kommer även riktigt bra

fågelböcker närmare det anförda exemplet på en dylik bok. När man ger ett exempel, bör man inte utelämna *såsom* eller *till exempel*.

Boken hade dessutom ett handskrivet personligt tack från Verner von Heidenstam, då boken såldes till förmån för hans fond som var ägnad att skydda Sveriges djurvärld.

Rättas till: *Boken hade dessutom ett handskrivet personligt tack från Verner von Heidenstam, då den såldes till förmån för hans fond, som var ägnad åt att skydda Sveriges djurvärld.*

Kommentar: Ordet *boken* upprepas ej i första bisatsen, då detta ord är huvudsatsens subjekt, till vilket pronomenet *den* är tillräcklig hänvisning. När det knappa uttrycket är tydligt nog, föredras det alltid. De två uttrycken *ägna åt* och *ägna* med annan preposition eller utan preposition betyder ej detsamma; det först anförda anger en klar personlig avsikt, det andra avser snarare något oavsiktligt och opersonligt; jämför *ägna intresse, omsorg, tid, möda åt någon* med *platsen är ägnad för en mindre industri, hans sätt är ej ägnat att inge förtroende*.

Brott mot subjeksregeln

Aristoteles föreslår ett mer empiriskt tillvägagångssätt för att förstå kunskap, och menar att människan får kunskap genom observationer och analys av den fysiska världen.

Rättas till: *Aristoteles föreslår att människan tillämpar ett mer empiriskt tillvägagångssätt för att förstå kunskap och menar att hon får kunskap genom observationer och analys av den fysiska världen.*

Kommentar: Den orättade meningen betyder egentligen att Aristoteles föreslår ett mer empiriskt tillvägagångssätt för att själv förstå kunskap, vilket inte är vad skribenten menar. Märk även att kommat måste avlägsnas, eftersom den följande delen av meningen inte är en fullständig sats, ty dess subjekt, *Aristoteles*, finns i den del av meningen som föregår kommat. Om däremot den del av meningen som följer efter kommat får ett eget subjekt, behålls kommat, till exempel: *Aristoteles föreslår att människan tillämpar ett mer empiriskt tillvägagångssätt för att förstå kunskap, och han menar att hon får kunskap genom observationer och analys av den fysiska världen.* Därmed består meningen av två fullständiga satser, det vill säga två satser med egna subjekt och predikat (*Aristoteles föreslår* respektive *han menar*), två satser som regelrätt skiljes åt med ett komma.

En frisk och fungerande hjärna är en nödvändig men icke tillräcklig del av ett komplex av kända och okända villkor, vilka tillsammans är tillräckliga för att skaffa, lagra och hämta minnen.

Rättas förslagsvis till: *En frisk och fungerande hjärna är en nödvändig men icke tillräcklig del av ett komplex av kända och okända villkor, vilka tillsammans är tillräckliga för att individen skall skaffa, lagra och hämta minnen.*

Kommentar: Det är inte villkoren, som skaffar, lagrar och hämtar minnen, utan förslagsvis individen som gör detta. Om skribenten menar att själva den friska hjärnan gör detta, är det bättre att omformulera även meningens början: *Att hjärnan är frisk och fungerar är en nödvändig men icke tillräcklig del av ett komplex av kända och okända villkor, vilka tillsammans är tillräckliga för att denna hjärna skall skaffa, lagra och hämta minnen.*

Om påståendet 'minnet finns enbart i hjärnan' tillhör ett eget paradigm enligt Kuhns beskrivning, så kommer Liesters redovisade anomalier att bemötas med nya ad hoc-hypoteser för att försvara den ursprungliga hypotesen.

Rättas förslagsvis till: *Om påståendet 'minnet finns enbart i hjärnan' tillhör ett eget paradigm enligt Kuhns beskrivning, så kommer vetenskapsmän att bemöta Liesters redovisade anomalier med nya ad-hoc-hypoteser för att försvara den ursprungliga hypotesen.*

Ett alternativt förslag är: *Om påståendet 'minnet finns enbart i hjärnan' tillhör ett eget*

paradigm enligt Kuhns beskrivning, så kommer vetenskapsmän i sitt försvar av den ursprungliga hypotesen att bemöta Liesters redovisade anomalier med nya ad-hoc-hypoteser.

Kommentar: Orättad betyder meningen att Liesters redovisade anomalier, inte vetenskapsmännen, har avsikten att försvara den ursprungliga hypotesen.

Det pågår stora demonstrationer runt om i världens länder för att få ett stopp på detta, utan att det påverkar ledarna i länderna till att göra det rätta och ingripa.

Rättas förslagsvis till: *Människor samlas till stora demonstrationer runt om i världens länder för att få ett stopp på detta, utan att det påverkar ledarna i länderna till att göra det rätta och ingripa.*

Denna kunskap kan räcka för att bli visare i våra roller som föräldrar;

Rättas till: *antingen Denna kunskap kan räcka för att vi skall bli visare i våra roller som föräldrar; eller Denna kunskap kan räcka för att göra oss visare i våra roller som föräldrar;*

Kommentar: Orättad betyder meningen att kunskapen blir visare.

Till och med läkarna vid KI fick vidareutbilda sig i komplementär medicin på GCI eftersom den utbildning som de fick på KI inte höll måttet för att behandla de patienter som sökte sig till dem för att få hjälp.

Rättas till: *Till och med läkarna vid KI fick vidareutbilda sig i komplementär medicin på GCI, eftersom den utbildning som de fick på KI inte höll måttet för behandling av de patienter som sökte sig till dem för att få hjälp.*

Kommentar: Orättad betyder meningen att utbildningen behandlade patienterna.

Det används härskartekniker för att trycka ner olik tänkande, att skapa rädslor hos befolkningen, härska genom splittring, frysa ut enskilda individer etc.

Rättas förslagsvis till: *Makthavarna använder härskartekniker för att trycka ner olik tänkande, för att frysa ut enskilda individer, för att härska genom splittring, för att injaga rädsla hos befolkningen.*

Kommentar: Det måste vara någon eller några, som använder härskartekniker, och denna någon eller dessa några måste vara klart utsagda som det gemensamma subjektet till de fyra finala (ändamålsangivande) samordnade bisatserna, inledda med *för att*. Det är både grammatiskt riktigt och retoriskt effektivt att upprepa *för att*. Skribenten använder den retoriska figur som kallas klimax, stegring. I en dylik skall man ordna de olika leden i en enligt innebörden ökande styrka; alltså föreslås en annan ordning. Ordnar man dem inte enligt ökande styrka, erhåller man i stället en så kallad västgötklimax. Tillägget *etc.* måste avlägsnas, eftersom det förtar den retoriska effekten. Det rätta uttrycket är *injaga rädsla*, ej ~~skapa rädslor~~.

Det nämnda torde vara tillräckligt för att beskriva intensiteten i olustkänslorna ännu i 25-årsåldern.

Förbättras: *Med detta torde jag ha sagt tillräckligt för att beskriva intensiteten i den olust jag kände ännu i tjugofemårsåldern.*

Kommentar: Med sin formulering av denna mening gömmer skribenten undan den individ, en och samma, som dels kände olust ännu i tjugofemårsåldern, dels här beskriver intensiteten i denna olust, dels anser den här gjorda beskrivningen tillräcklig. Denna individ, en och samma, är meningens tankesubjekt. Genom att inte någonstans i meningen ge detta tankesubjekt sitt rätta språkliga uttryck, göra det till grammatiskt subjekt, har skribenten tvingat läsaren att söka det i något annat ord, såsom *olustkänslorna*, men om olustkänslor kan man inte säga att de är i tjugofemårsåldern.

Utrymmet är för begränsat för att här beskriva allt det som kunskapen och dess förmedlare har betytt för mig.

Rättas till: *Utrymmet är för begränsat för att jag här skall kunna beskriva allt det som kunskapen och dess förmedlare har betytt för mig.*

Kommentar: Den orättade meningen säger att det är utrymmet, som här beskriver något.

Vid 41 års ålder, efter en tämligen lång och krokig väg, kom alltså hylozoiken även till mig.

Rättas till: *När jag var 41 år, sedan jag vandrat en tämligen lång och krokig väg, kom alltså hylozoiken även till mig.*

Kommentar: den orättade meningen betyder egentligen att hylozoiken 41 år efter sin tillblivelse (700-talet före vår tideräkning) kom till skribenten på en tämligen lång och krokig väg. *Efter en lång och krokig väg* är kontamination av två alternativa formuleringar: *efter en lång och krokig färd* och *på en lång och krokig väg*; man måste konsekvent välja endera. Det föreligger med andra ord en tankens sammanblandning av de två begreppen väg och någons rörelse, färd, på denna.

Retoriskt framhålls vikten av skolplikt för att värna barnens rätt till utbildning.

Rättas till: *Retoriskt framhålls att skolplikten är viktig för värdet av barnens rätt till utbildning.*

Kommentar: Genom att byta ut *för att värna* mot substantivuttrycket *för värdet av* undgår man att bryta mot subjeksregeln.

Den nya skrivstilen hade utarbetats av en kalligraf och kritiserades av många lärare, dock utan att få något gehör.

Rättas till: *Den nya skrivstilen hade utarbetats av en kalligraf. Många lärare kritiserade den dock utan att få något gehör.*

Kommentar: Rättelsen med iakttagande av subjeksregeln är nödvändig för tankeredan, eftersom det icke var skrivstilen, utan de kritiserande lärarna, som ej fick något gehör.

Den nya skrivstilen infördes utan att lyssna på och ta råd av de som var sakkunniga, alltså lärarna som arbetade i skolan.

Rättas till: *Skolöverstyrelsen införde den nya skrivstilen utan att lyssna på och ta råd av dem som var sakkunniga [eller ... ta råd av de sakkunniga], alltså lärarna som arbetade i skolan.*

Kommentar: Rättelsen med iakttagande av subjeksregeln föreskrivs av tankeredan, eftersom det icke var den nya skrivstilen, som ej lyssnade på lärarna, utan Skolöverstyrelsen som ej gjorde detta.

För att göra denna förändring möjlig behöver ett aktivt och medvetet arbete utföras.

Rättas förslagsvis: *För att göra denna förändring möjlig behöver man utföra ett aktivt och medvetet arbete.*

Huvudsatsen – *behöver ett aktivt och medvetet arbete utföras* – har subjektet *arbete*, vilket därmed formellt och enligt reglerna är subjektet i bisatsen *för att göra denna förändring möjlig*, alltså det som gör förändringen möjlig. Detta är nog knappast vad skribenten avsett. Det skribenten föresvävande tankesubjektet, de som utför arbetet för att göra förändringen möjlig, har ej tagit synlig gestalt i meningen utan fortsätter att sväva obestämt ovanför denna som ogripbara andar. Här har föreslagits att uttrycka tankesubjektet med *man*, men annat är givetvis möjligt, såsom *människor*.

Ovanstående text kan användas för att kommunicera exoteriskt.

Rättas till: *Ovanstående text kan man använda för att kommunicera exoteriskt. Eller: ... kan*

vi använda ... Eller ... kan människor använda ... Eller ... kan intresserade använda ... Eller: Ovanstående text kan man använda för exoterisk kommunikation.

Kommentar: Eftersom den som kommunicerar inte är texten själv, måste lämpligt subjekt sättas ut. Alternativet till att inte sätta ut ett dylikt subjekt är att förvandla bisatsen *för att kommunicera exoteriskt* till ett substantivuttryck, *för exoterisk kommunikation* eller *för exoterisk meddelelse*. Eftersom all meddelelse är kommunikation, medan däremot icke all kommunikation är meddelelse (till exempel är all trafik till lands, till sjöss och i luften kommunikation men ej meddelelse), är *meddelelse* det precisare ordet och borde därför äga företräde.

Det krävs en ansträngning inifrån oss själva för att uppnå någon förändring till goda relationer och goda möten i vår kommunikation.

Rättas till: *Det krävs en ansträngning inifrån oss själva för att vi skall åstadkomma någon förändring till goda relationer och goda möten i vår kommunikation.* Eller: *Vi måste göra en ansträngning inifrån oss själva för att genomföra någon förändring till goda relationer och goda möten i vår kommunikation.*

Kommentar: Tankesubjektet, i detta fall *vi* och till nöds antytt med *oss själva* och *vår*, får inte bara sväva som en osynlig ande ovanför meningen; det måste taga synlig gestalt i denna. En förändring *åstadkommer* eller *genomför* man.

Intet förändras utan egen ansträngning och i förändringen av oss själva.

Rättas till: *Intet förändrar vi utan att själva anstränga oss och förändra oss själva.*

Kommentar: Om tankesubjektet *vi* ej ges ett språkligt uttryck, blir satsens subjekt, *intet*, formellt det som inte förändras utan att anstränga sig, vilket skribenten säkerligen ej menat.

Genom att diarieföra samlas handlingarna, blir det lätt eftersöka dem och undviker vi personberoendet.

Rättas till: *Genom diarieföringen samlas handlingarna, blir det lätt att eftersöka dem och undviker vi personberoendet.*

Kommentar: Uttrycket *genom att diarieföra samlas handlingarna* betyder formligen att handlingarna själva diarieför (sig själva eller något annat?) och därigenom samlas, vilket ej kan ha varit den innebörd skribenten avsett.

Det verkar osannolikt att medvetenhet skulle kunna uppstå genom att kombinera omedveten materia,

Rättas till: *Det verkar osannolikt att medvetenhet skulle kunna uppstå genom kombination av omedveten materia,*

I brist på annan öppning och för att fylla på med fröer, skruvade jag bort muttern med en rörtång varvid jag strax stod med alla holkens separata delar i händerna.

Rättas till: *Då jag inte fann någon annan öppning och för att fylla på med frön, skruvade jag bort muttern med en rörtång, varvid jag strax stod med holkens alla separata delar i händerna.*

Kommentarer: Den som företedde brist på annan öppning var fågelholken, inte skribenten. Det brott mot subjeksregeln som *I brist på annan öppning ... skruvade jag bort* innebär föreslås undanröjas med formuleringen *Då jag inte fann någon annan öppning*. *Frön* är den vanliga pluralformen av *frö*. Med pluralformen *fröer* betonas att det rör sig om olika frösorter; *fröer* är därför snarast handelsterm, men detta specialiserade bruk är nog inte riktigt på sin plats här. Det är riktigare att placera *alla* där det närmast hör hemma, omedelbart före *separata delar*.

Oklart syftande eller felaktigt brukat *de* eller *dessa*

Ögonvittnen på plats bekräftade att många byar bombades och att civila mördades utan att vara ett militärt mål. *De* ville driva den palestinska befolkningen till flykt från sina hem och städer. Detta för att själva kunna uppföra nya bostäder till israeliska folket i det ockuperade landet.

De i *De* ville driva ... har en oklar syftning. De enda plurala orden i föregående mening är ögonvittnen, byar och civila, men tankesammanhanget utesluter att *De* skulle syfta på något av dessa. Alltså måste man skriva: *Israelerna* ville driva den palestinska befolkningen på flykt från sina hem och städer. Detta gjorde *de* för att kunna uppföra nya bostäder till sig själva i det ockuperade landet.

Israel begår folkmord som är ett brott mot folkmordskonventionen då *de* uppenbart kränker och bryter mot dessa skyldigheter.

Rättas till: *Israel* begår folkmord, som är ett brott mot folkmordskonventionen, då landet uppenbart kränker och bryter mot dessa skyldigheter. Alternativt: *Israelerna* begår folkmord, som är ett brott mot folkmordskonventionen, då *de* uppenbart kränker och bryter mot dessa skyldigheter.

Kommentar: Man kan inte använda det plurala *de* syftande på ett substantiv i singular: *Israel* är ett substantiv i singular, namnet på ett land, alltså ett *det* (*landet Israel, det*). Även *Förenta staterna* behandlas oaktat namnets plurala form som ett substantiv i singular på svenska, och *the United States* är singular på engelska. Antibarbarus V:6.

Den vetenskapliga fysikalistiska verklighetsuppfattningen förklarar att människan består av en kropp och en hjärncellsmassa som är själva medvetandet. *De* har uppfattningen att hjärnan är själva människan ...

Vad pronomenet *De* egentligen syftar på är oklart. Rättas förslagsvis så: ... en hjärncellsmassa, som är själva medvetandet. Fysikalistiskt inställda vetenskapsmän har uppfattningen att hjärnan är själva människan ...

Hur långt har hjärnforskningen kommit då? *Har* *de* bevisat att minnet och medvetandet finns i hjärnan?

Rättas till: antingen ... *Har* *den* bevisat att minnet och medvetandet finns i hjärnan? Eller ... *Har* *hjärnforskarna* bevisat att minnet och medvetandet finns i hjärnan?

När man studerar forskning om hjärnan inser man att *de* egentligen inte har lyckats bevisa något mer än att mäta sekundära effekter av medvetenhetsyttringar i olika delar av hjärnan.

Rättas till: *När* man studerar forskning om hjärnan, inser man att denna forskning egentligen inte har lyckats bevisa något, att den endast kunnat mäta sekundära effekter av medvetenhetsyttringar i hjärnans olika delar.

Om man resonerar förnuftigt och inte låter känslan styra och bestämma över dessa viktiga frågeställningar, blir den logiska slutsatsen av den vetenskapliga forskningens resultat ganska entydig. Det är att *de* enbart lyckats konstatera sekundära effekter av medvetenhetsyttringar.

Rättas till: *Om* man resonerar förnuftigt och inte låter känslan styra och bestämma över dessa viktiga frågeställningar, blir den logiska slutsatsen av den vetenskapliga forskningens resultat ganska entydig. Den är att denna forskning lyckats konstatera enbart sekundära effekter av medvetenhetsyttringar.

Kommentar: Det begränsande *enbart* måste ställas omedelbart före sekundära effekter av medvetenhetsyttringar.

Om nu vetenskapen inom hjärnforskningen inte förmår att erkänna att *de* i nuläget inte kan

bevisa ...

Rättas till: *Om nu vetenskapen inom hjärnforskningen inte förmår erkänna att den i nuläget inte kan bevisa ...*

Religion har ... . Men har de egentligen kunnat ge en bättre bild än ... ?

Rättas till: *Religionen har ... . Men har den egentligen kunnat ge en bättre bild än ...*

Kommentar: Varför *Religionen* i bestämd form här är bättre än *Religion* i obestämd form förklaras på annat ställe, under rubriken TANKEREDA.

De som har en annan uppfattning i ett ämne och gärna vill debattera i direktsändning med någon som har den så kallade rätta uppfattningen vittnar om att de inte får vara med i dessa.

Rättas till: *De som har en annan uppfattning i ett ämne och gärna vill debattera i direktsändning med någon som har den så kallade rätta uppfattningen vittnar om att de inte får vara med i en sådan direktsänd debatt.*

Kommentar: Här lämnas läsaren i sticket om vad *dessa* syftar på. Bäst är att förtydliga på sätt som här föreslagits.

Är det makthavarnas största rädsla att det sovande folket ska vakna och genomskåda lögnerna? Lögnerna som blir lättare och lättare att genomskåda då makten blir mer och mer nonchalanta gentemot dem de ska tjäna nämligen folket. De har glömt att de är valda av folket och att de arbetar för demokrati!

Den mellersta meningen rättas till: *Dessa lögnerna genomskådas allt lättare, då makthavarna blir alltmer nonchalanta gentemot dem de ska tjäna, nämligen folket.*

Kommentar: I sitt klander av makthavarna kallar skribenten *dessa* än *makthavarna*, än *makten*. Vanskligheten med detta bruk är att endast ordet *makthavarna* är ett substantiv i plural och behandlas som ett sådant, medan *makten* är substantiv i singular och behandlas som ett sådant, att pronomenet *de* således inte kan syfta på båda utan endast på *makthavarna*. Man kan alltså inte skriva *makten blir mer och mer nonchalanta* utan man måste skriva ... *nonchalant*. Man kan heller inte sedan fortsätta med *De har glömt att de är valda ... de arbetar ...*, ty på alla *dessa* tre ställen syftar *de* otillåtet tillbaka på *makten*. Enklast övervinner man denna vansklighet genom att här konsekvent skriva *makthavarna*.

Leverantörer nöjer sig med återbetalning om dessa sker inom överenskommen tidsfrist.

Rättas till: *Leverantörer nöjer sig med återbetalning, om denna göres inom överenskommen tidsfrist.*

Kommentarer: Som syfteord på *återbetalning* måste man använda det singulara *denna*. Allt som göres sker, men inte allt som sker göres; alltså är *göras* det precisare ordet och föredras därför.

Tillgångar bestående av vardagliga inslag finns med, men efter en tids utveckling behöver de inte få samma fokus då dessa redan förutses hålla en stabil och kvalitativt hög nivå.

Rättas till: *Tillgångar bestående av vardagliga inslag finns med, men efter en tids utveckling behöver de inte få samma fokus, då de redan förutses hålla en stabil och kvalitativt hög nivå.*

Kommentar: I skriftspråket göres en bestämd skillnad mellan *de* (eller *dem*) och *dessa* i sådana fall, där det annars skulle uppstå missförstånd på grund av förväxling. I dylika fall anger *dessa* det sist sagda, *de* det tidigare sagda, såvida *dessa* inte avser subjektet. Den allmänna regeln är denna: Om man i en ny sats fortsätter att skriva om det eller den, honom, henne eller dem som i den närmast föregående satsen är subjektet, använder man personligt pronomen. Men om man i den nya satsen syftar på det i den närmast föregående satsen sist nämnda och detta ord inte är subjektet i denna sats, skriver man i stället för personligt pronomen *denne*,

denna, detta eller dessa. I den anförda meningen uppfylls inte villkoren för bruket av *dessa*, varför man här måste skriva *de*. Några exempel, hämtade från Rebbe, Gullberg, Ivan, § 64, klargör detta bruk: *När Gustav kom till byn, träffade han Anders. Han (= Gustav) talade om sina planer för denne (= Anders)*. Däremot: *När Gustav kom till byn, träffade han Anders. Denne (= Anders) var genast villig att följa honom (= Gustav)*. Märk det nödvändiga kommat, inledande den kausala bisatsen *då de redan ...*

Redan nästa morgon siktades den första besökaren. Det var roligt att se hur snabbt de lokaliserar maten och att det inom några dagar även dyker upp skogsfåglar.

Rättas till: *Redan nästa morgon siktades den första besökaren. Det var roligt att se hur snabbt fåglar lokaliserar maten och att det inom några dagar dyker upp även skogsfåglar.*

Kommentar: Det oklart syftande *de* bör bytas ut mot *fåglar*. Om man vill behålla *de* i den andra meningen, kan man, för att inte låta någon oklarhet råda om att detta pronomen syftar på fåglar, formulera om den första meningen till exempel så: *Redan nästa morgon siktades den första av besökande fåglar*. Ordet *även* bestämmer *skogsfåglar*; flyttas därför till detta ord.

Oklart syftande *det*

Det kan ha varit ett paradoxernas tidevarv när sovjetmakten, präglad av marxistisk ideologi och materialism visade ett stort intresse för forskning kring överfysiska fenomen såsom fjärrsyn och telepati, främst i syfte att missbruka det för spionage.

Rättas till: *Det kan ha varit ett paradoxernas tidevarv, när sovjetmakten, präglad av marxistisk ideologi och materialism, visade ett stort intresse för forskning om överfysiska fenomen såsom fjärrsyn och telepati, främst för att missbruka dylik forskning för spionage.*

Kommentarer: Till oklarheten om vad *det* i uttrycket *missbruka det för spionage* egentligen syftar på bidrar att *forskning* är ett en-ord, icke ett ett-ord. Visst kan *det* bytas mot det riktiga *den*, men tydligast blir det likväl att skriva *dylik forskning*. Ett komma måste sättas in omedelbart efter *materialism*, så att den inskjutna beskrivande bisatsen *präglad av marxistisk ideologi och materialism* omges med komman. Det är bättre att skriva *forskning om* än *forskning kring*, eftersom forskningen ifråga rör dessa fenomen själva och inte något i dessas utkanter. Det enkla *för att* är att föredraga framför *i syfte att*.

Blir de erbjudna att delta så är det inte i direktsändning utan det spelas istället in.

Rättas till: *Blir de erbjudna att delta, så är det inte i direktsändning, utan debatten spelas i stället in.*

Kommunikation bygger på timing och inkänning-rätt tid, rätt plats, rätt människor. Förbises det så hamnar vi förmodligen i en ogynnsam kommunikation som inte leder till någon enhetlig samsyn och någon känsla av sammanhang.

Rättas till: *Kommunikation bygger på timing och inkänning – rätt tid, rätt plats, rätta människor. Förbises dessa faktorer, så hamnar vi förmodligen i en ogynnsam kommunikation, som inte leder till någon enhetlig samsyn och någon känsla av sammanhang.*

Kommentarer: Ordet *det* med oklar syftning föreslås ersättas med *dessa faktorer* eller något annat mera bestämt. Man måste skilja mellan bindestreck (-) och tankstreck (–). Adjektivet *rätt* böjs som vilket adjektiv som helst, *rätt man på rätt plats, rätta människor, rätta lösningar, hon fick länge vänta på den rätte mannen*.

Infinitivmärket *att* får ej tappas bort (Antibarbarus VI:3)

I slarvigt talspråk och dessvärre även i somligt lika slarvigt skriftspråk utelämnas ofta infinitivmärket *att*. Detta är icke något att taga efter. Ett mycket litet antal verb, såsom de modala hjälpverben *vilja, kunna, böra, låta, få, må, måste, månde, lär* (i betydelsen *skall, säges, till*

exempel *han lär vara rik*), används med huvud verbet utan infinitivmärke, såsom till exempel *vill komma, bör göra, måste skriva*; och förutom dessa används några andra verb med följande huvudverb utan infinitivmärke, till exempel *bruka, synas: brukar göra så, synes vara hemma*. Bruket att utelämna infinitivmärket *att* skall dock icke utvidgas utöver de anförda kategorierna.

... *utan kommer givetvis söka vidare för att närma sig en mer hållbar verklighetsförklaring.*
Rättas till: ... *utan kommer givetvis att söka vidare för att närma sig en hållbarare verklighetsförklaring.*

Kommentar: Det korta adjektivet *hållbar* kompareras lämpligast *hållbarare, hållbarast*.

Men människor kommer tro mycket om oss och det mesta är felaktigt.

Rättas till: *Men människor kommer att tro mycket om oss, och det mesta därav är felaktigt.*

... *kommer vi göra klokare val för oss själva och våra barn.*

Rättas till: ... *kommer vi att göra klokare val för oss själva och våra barn.*

Under alla förhållanden bör vi minnas, att vi varken kommer dö eller bli skadade ...

Rättas till: *Under alla förhållanden bör vi minnas att vi varken kommer att dö eller skadas*

...

Kommentar: Svensk passiv, *skadas*, är bättre än det från lågtyskan inlånade sättet att bilda passiv, *bli skadade*.

Ibland måste man bara kämpa litet extra så kommer det gå vägen ändå.

Rättas till: *Ibland bara måste man kämpa litet extra, så kommer det att gå vägen ändå.*

Kommentar: Det inskränkande *bara* ställs där det rätteligen hör hemma.

Det innebär i och för sig att de långa skuldernas andel kommer öka.

Rättas till: *Det innebär i och för sig att de långa skuldernas andel kommer att öka.*

Stryk alla onödiga så! (Antibarbarus VI:2, VI:11)

Eftersom jag nämnde något om rymdfarkoster och ombordtagningar, så vill jag ...

Rättas genom att *så* strykes.

Men trots att vi lever i skuggan, utanför ljuset och livet, så befinner vi oss inom samma ordning och lyder under samma organisation som det egentliga livet.

Rättas till: *Men trots att vi lever i skuggan, utanför ljuset och livet, befinner vi oss inom samma ordning och lyder under samma organisation som det egentliga livet.*

När den organiska hjärnan eller organismen dör så slocknar livet och medvetandet.

Rättas till: *När den organiska hjärnan eller organismen dör, slocknar livet och medvetandet.*

Kommentar: Det överflödiga *så* strykes, ett komma tar dess plats.

Men å andra sidan så sparade jag ju på pappersanvändningen.

Rättas till: *Men å andra sidan sparade jag ju på papperet.*

Kommentar: Uttrycket *sparade jag på pappersanvändningen* är kontamination av *sparade jag på papperet* och *minskade jag pappersanvändningen*.

Men, för större delen av klassen så användes datorn mest för spel på eftermiddagarna när fritidsverksamheten tog över klassrummet.

Rättas till: *Men större delen av klassen använde datorn mest för spel på eftermiddagarna,*

när fritidsverksamheten tog över klassrummet.

Kommentar: Kommat efter *Men* avlägsnas, ett annat komma sätts genast före den temporala bisatsen.

Sista åren jag arbetade i skolan, så skulle varje klassrum på lågstadiet ha två datorer och uppmaningen till oss lärare var då att se till så att de elever som inte hade tillgång till dator hemma, skulle ha förtur till skolans datorer.

Rättas till: *Sista åren jag arbetade i skolan, skulle varje klassrum på lågstadiet ha två datorer; och uppmaningen till oss lärare var då att se till så att de elever, som inte hade tillgång till dator hemma, skulle ha förtur till skolans datorer.*

Kommentarer: Det första onödiga så avlägsnas, komma sätts före den fullständiga sats som börjar med *och uppmaningen till oss lärare var då ...* Den inskränkande (definierande, nödvändiga) relativsatsen *som inte hade tillgång till dator hemma* kan gott förses med ett inledande komma, eftersom skribenten redan försett den med ett avslutande. Kortare inskränkande relativsatser behöver man inte omge med komman, men längre dylika satser vinner i tydlighet på att sättas inom komman.

Högst troligt så är den risken lika med noll.

Rättas till: *Högst troligt är den risken lika med noll.*

När de inte tränar sin egen handstil så får de dessutom problem att läsa andras handskrivna meddelanden.

Rättas till: *När de inte tränar sin egen handstil, får de dessutom problem med att läsa andras handskrivna meddelanden.*

Kommentar: Det onödiga så ersätts med ett komma. *Problem med att läsa* föredras framför *problem att läsa*. Antibarbarus II:10.

Men när någon gång retorikens litteratur släpper sitt grepp och om än sällsynt, det uppstår en paus i de esoteriska reflexionerna, så kan tankar från köksfönstret tränga sig på och spegla trädgårdslivet i tillbakablickarnas blå skimmer.

Rättas till: *Men när någon gång retorikens litteratur släpper sitt grepp och, om än sällsynt, det uppstår en paus i de esoteriska reflexionerna, kan tankar från köksfönstret tränga sig på och spegla trädgårdslivet i tillbakablickarnas blå skimmer.*

Kommentar: Det överflödiga så strykes. Det inskjutna *om än sällsynt* skall inte bara följas utan även föregås av ett komma.

Överanvändning av relativordet där

Induktiv slutledning är en metod där man från enskilda fall, iakttagelser, observationer, sluter sig till en allmän princip, teori eller slutsats.

Förbättras förslagsvis så: *Induktiv slutledning är en metod, med vilken man från enskilda fall, iakttagelser, observationer sluter sig till en allmän princip, teori eller slutsats.*

Dessa pionjärer har sedan vidareförmedlat kunskapen till sina medmänniskor, där några fåtal haft medvetenhetsreceptorer att uppfatta och förstå deras idéer och tankeformer.

Rättas till: *Dessa pionjärer har sedan vidareförmedlat kunskapen till sina medmänniskor; varav några fåtal haft medvetenhetsreceptorer att uppfatta och förstå deras idéer och tankeformer.*

Kommentar: Ordet *där* såsom relativord är synonymt med någon konstruktion innehållande *i* eller *på*: *Uppsala är en stad, där vi har flera vänner* säger detsamma som *Uppsala är en stad, vari (i vilken) vi har flera vänner*; *partikelfysik är ett forskningsområde, där han känner sig hemmastadd* säger detsamma som *partikelfysik är ett forskningsområde, varpå (på vilket) han*

känner sig hemmastadd. Däremot kan *där* som relativord inte ersätta konstruktioner med andra prepositioner än *i* och *på*, alltså inte till exempel *med*: *Hammaren är ett verktyg, varmed (med vilket) man slår i eller drar ut spikar* kan inte ersättas med *Hammaren är ett verktyg, där man slår i eller drar ut spikar*. Lika litet kan *där* som relativord ersätta konstruktioner med prepositionen *av*, såsom *varav* eller *av vilka*. Antibarbarus VI:28.

... när de bidragit med uppfinningar och upptäckter där användningsområdena har tjänat till att underlätta för mänskligheten;

Rättas till: ... när de bidragit med uppfinningar och upptäckter, vilkas användning har tjänat till att underlätta för mänskligheten;

Kommentar: Att till det enkla ordet *användning* foga *områdena* fyller här ingen funktion, endast trasslar till meningen. Det korrekta relativordet är inte *där* utan *vilkas*.

Strida strömmar av information når och binder oss samman genom olika medium. Där moderna sätt att kommunicera ställer ännu mer krav på oss att förmedla den förståelig och tydlig.

Rättas till: *Strida strömmar av information når och binder oss samman genom olika medier. Moderna sätt att kommunicera ställer ännu högre krav på oss att förmedla den förståelig och tydlig.*

Kommentar: Man skall akta sig för att inleda en ny mening med ett relativord, i detta fall *Där*, ty därmed gör man meningen till en relativ bisats, och däri ligger själva felet, nämligen att rycka loss bisatsen från sitt naturliga sammanhang. (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.1). Men även om man sätter komma i stället för punkt, ... *genom olika medium, där moderna sätt att kommunicera ...*, och därmed synes rätta meningsbyggnadsfelet, kvarstår faktum att *där* egentligen ingenting betyder. Bäst är därför att behålla punkten men kasta ut ordet *Där* och låta den nya meningen börja så: *Moderna sätt att kommunicera ...*, såsom ock föreslagits. Pluralformen *medier* är att rekommendera framför *medium*, såsom redan sagts på annat ställe. I stället för *mer* i uttrycket *ännu mer krav* föreslås antingen *ännu fler krav* eller *ännu högre krav*, allt efter vad skribenten avsett att säga. Regel: Räknebara substantiv, till vilka substantivet *krav* hör (*ett krav – flera krav*), tar bestämningsorden *många* och *fler – många krav, fler krav – inte mycket och mer: mycket krav, mer krav*. Antibarbarus II:17.

Vi ser i olika slags relationer mellan människor där vi inte når varandra eller uppnår någon ömsesidig förståelse byggt på god kommunikation, en sådan som strävar efter att vara klar och tydlig.

Rättas till: *Vi ser i olika slags relationer mellan människor att vi inte når varandra eller uppnår någon ömsesidig förståelse byggd på god kommunikation, en sådan som strävar efter att vara klar och tydlig.*

Kommentarer: En regel för god meningsbyggnad är att de relativord som används skall ha en tydlig syftning och helst på närmast föregående ord. Relativordet *där* fyller här inte någon sådan funktion, varför förslaget är att ersätta det med *att*. Märk att *byggt* måste rättas till *byggd*, eftersom det är styrt av *förståelse*, ett en-ord.

Verbens tidsformer (tempus)

Jag konstaterar att hans organism inte fanns kvar och inte min heller!

Rättas till: *Jag konstaterar att hans organism inte finns kvar och inte min heller!*

Bisatsordföljd (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 169) måste tillämpas

Allt handlar om sådana livserfarenheter och kontakter, som låtit mig se och uppleva en annan del av verkligheten än den vi är vana vid, men som vi esoteriskt bevandrade har kunskap om och kan därför lära oss att förstå.

Rättas till: ... och därför kan lära oss att förstå.

Konjunktionen som om i irreala fallet

Forskningen talar nu som om att minnet finns i hjärnan.

Rättas till: *Forskningen talar nu som om minnet finnes i hjärnan.* Antibarbarus IV:28.

Skulle ... skulle

Det skulle innebära en stor förändring om forskarna skulle våga ställa sig denna fråga.

Rättas till: *Det skulle innebära en stor förändring, om forskarna vågade ställa denna fråga.*

Kommentar: Att för det irreala fallet använda *skulle* i såväl huvudsatsen som bisatsen är ett språkfel. Det rätta är att bruka *skulle* endast i huvudsatsen och i bisatsen bruka imperfekt konjunktiv. *Vågade* är här imperfekt konjunktiv av *våga*. Märk även det nödvändiga kommat. Antibarbarus IV:12, IV:21.

Satsfläta

Istället för en rent rationell process som kontinuerligt leder till allt bättre vetenskapliga teorier och förklaringar, menar Kuhn att vetenskapens utveckling består av perioder av normalvetenskap – det existerande paradigmet – och perioder av vetenskapliga revolutioner.

Satsflätan upplöses lämpligen så: *Han menar att vetenskapens utveckling inte är en rent rationell process, som kontinuerligt leder till allt bättre vetenskapliga teorier och förklaringar, utan i stället består av perioder av normalvetenskap – det existerande paradigmet – och perioder av vetenskapliga revolutioner.*

Kommentar: Thomas Kuhn nämndes i den omedelbart föregående meningen, varför hans namn inte behöver upprepas i denna. Satsflätan hör till det mycket lediga, spontana och ovårdade talspråket men används ej i vårt skriftspråk. För fler exempel på satsfläta se Rebbe, Gullberg, Ivan, § 167, och Antibarbarus II:18, III:3, III:25, VI:6.

Idag kan man säga att den dubbeltolkade devisen som är skriven ovanför ingången till Uppsala Universitets aula tveklöst råder: Tänka fritt är stort men tänka rätt är större.

Rättas till: *Man kan säga att den dubbeltydiga devis, som är skriven ovanför ingången till Uppsala Universitets aula, i dag tveklöst följes: Tänka fritt är stort men tänka rätt är större.*

Kommentar: Satsflätan upplöses, i dag placeras där det hör hemma. En devis råder inte, den följes. *Den dubbeltydiga devis* bör det bli, eftersom den följande relativsatsen är definierande.

Som medhjälpare kan det hända att man känslomässigt dras med, eller på annat sätt blir berörd av något i huvudpersonens tema.

Rättas till: *Det kan hända att man som medhjälpare känslomässigt dras med eller på annat sätt blir berörd av något i huvudpersonens tema.*

Kommentar: Satsflätan upplöses, så att ordgruppen *som medhjälpare* flyttas dit, där den hör hemma, alldeles efter *man*. Det mellan *med* och *eller* oriktigt satta kommat avlägsnas.

Använd utropstecken överallt där det är befogat!

Se dig om i världen och beskåda resultatet av detta förfarande.

Rättas till: *Se dig om i världen och beskåda resultatet av detta förfarande!*

Var den förändring som du vill se, föregå med gott exempel.

Rättas till: *Var den förändring du vill se! Föregå med gott exempel!*

Kommentarer: Den andra exempelmeningen ovan delas helst i två meningar, som var och en förses med utropstecken. Relativordet *som* kan med fördel strykas: *Var den förändring du vill se!* Läs högt och lyssna vilket som klingar bättre!

Krånliga eller svårbegripliga meningar

Till slut är det inte längre möjligt att förklara anomalierna inom paradigmet och en vetenskaplig revolution uppstår och en början av ett nytt paradigmet.

Här är bäst att dela meningen i två, förslagsvis: *Till slut är det inte längre möjligt att förklara anomalierna inom paradigmet. Då utbryter en vetenskaplig revolution och föds ett nytt paradigmet.* Den första av de två sålunda erhållna meningarna kan egentligen tolkas på två sätt, nämligen vad avser ordgruppen *inom paradigmet*. Ty den reflekterande läsaren måste fråga sig om skribenten avsett denna ordgrupp såsom adverbial till predikatet *förklara* eller prepositionsattribut till objektet *anomalierna*. Om *inom paradigmet* avsetts vara adverbial, är det för klarhetens skull bättre att placera denna ordgrupp omedelbart framför det verb det är avsett att bestämma, alltså *förklara: Till slut är det inte längre möjligt att inom paradigmet förklara anomalierna*. Om *inom paradigmet* däremot är tänkt att vara prepositionsattribut till *anomalierna*, kan denna ordgrupp stå kvar på sin ursprungliga plats, men den kan även i detta fall få sin funktion förtydligad med en omformulering, till exempel *de anomalier paradigmet uppvisar* eller *... företer ...* eller *rymmer* eller något annat dylikt. Om skillnaden mellan adverbial och prepositionsattribut och om den ordföljd man måste iakttaga för att tydligt upprätthålla denna skillnad se skriften *Några kommentarer om riktigt språk* och Rebbe, Gullberg, Ivan, § 172. Se vidare Wellander, *Riktig svenska*, ss. 220–221. Antibarbarus I:13, V:27.

Det är onekligen så att en fungerande hjärnan är en viktig faktor för minnets funktion och kan förslagsvis uttryckas såsom ett INUS-villkor enligt följande:

Rättas till: *Det är onekligen så att en fungerande hjärna är en för minnets funktion viktig faktor. Detta kan förslagsvis uttryckas såsom ett INUS-villkor enligt följande:*

Kommentar: Den enda meningen bör delas i två nya meningar.

Ovanstående forskningsrapport har sammanställt flera observationer av hjärtransplantation med av förändring av preferenser, personlighet, identitet och minnen.

Rättas förslagsvis till: *I den ovan nämnda forskningsrapporten har sammanställts flera observationer av hjärtransplantationer, vilka åtföljts av förändring av preferenser, personlighet, identitet och minnen hos de individer som erhållit ett nytt hjärta.*

Kommentar: Eftersom forskningsrapporten inte står i texten, inte finns återgiven i denna, utan endast omnämnas, måste *ovanstående* bytas ut mot *den ovan nämnda* eller något liknande, till exempel *I den forskningsrapport, till vilken ovan hänvisades,*

Men under slutet av 1800-talet försvagades kinesologins position i Sverige kraftigt för att stängas ner och helt försvinna 1934.

Föreslås rättas till: *Men från 1800-talets slut försvagades kinesologins position i Sverige allvarligt. År 1934 hade utbildning i och behandling med kinesologi helt upphört.*

Kommentar: Såsom meningen är byggd och enligt subjeksregeln betyder den att kinesologins position stängdes ner och försvann helt år 1934, vilket inte kan vara vad skribenten avsett; den avsedda meningen är att själva kinesologin helt försvann år 1934. Man kan förstås säga att ett slags medicinsk behandling, i detta fall kinesologin, *försvinner* eller *snarare upphör*, men man kan inte säga att den *stängs ner* eller bättre: *stängs*. Stängandet bör avse den (de) inrättning (inrättningar) som erbjuder antingen den ifrågavarande behandlingen eller undervisning i denna eller bådadera. En tredje oklarhet rör tiden från 1800-talets slut till år 1934; vill man undanröja denna oklarhet, bör man skriva till exempel *från 1800-talets slut*. Att säga att något *försvagades kraftigt* innebär ett slags självmotsägelse; bättre är då att säga *försvagades allvarligt*.

Retoriken i tal och skrift uppvisar också ödmjukhetens ansvar gentemot sina medmänniskor.

Kommentar: Vad skribenten här har avsett är oklart. Möjligen är det detta skribenten velat säga: *Studiet av retoriken i tal skrift manar oss även att ödmjukt besinna vårt ansvar gentemot våra medmänniskor.*

Impulserna till dessa strömningar kommer från många olika håll och nivåer i samhället, där den röda tråden av kumulerad kunskap, har tvinnats fram ur en ideal strävan mot bildning, ett begrepp som härstammar från tyskans bildnung.

Föreslås rättas till: *Impulserna till dessa strömningar kommer från många olika håll och nivåer i samhället. Dessa strömningars huvudriktning – samlandet av kunskap – har betingats av en ideal strävan mot bildning. Själva ordet bildning härstammar från tyskans Bildung.*

Kommentarer: Det först iögonenfallande felet med denna mening är katakresen *dessa strömningar ... den röda tråden ... har tvinnats fram. Strömningar* är ett bildligt ord, som leder tanken till rinnande vatten, men *den röda tråden* som *tvinnats fram* hör till ett bildspråk, som hämtats från ett helt annat verklighetsområde än vattenrörelsernas. Förslaget är att behålla ordet *strömningar* men låta *den röda tråden* och framställningen av dess framtvinnande utgå ur meningen.

Skribenten har lämnat oss i sticket om vad relativordet *där* egentligen syftar på. Bruket av det relativa *där* såsom syftande på snart sagt vad som helst i det föregående sagda är numera vanligt men är därför ingenting att taga efter. Bättre är här att börja en ny mening och i samband därmed förtydliga.

Formuleringen *strävan mot bildning, ett begrepp som härstammar från tyskans bildnung* rör ihop tre olika ting: bildning såsom samhällets sak, bildningens begrepp och ordet "bildning". Saken är ej ordet, ordet är ej begreppet, begreppet är ej saken. Märk att det tyska ordet är Bildung med bara ett n och skrivet (liksom alla tyska substantiv) med stor begynnelsebokstav.

Förslaget är till sist att dela den långa meningen i tre meningar enligt de tre huvudsakliga tankarna: 1) varifrån impulserna till dessa strömningar kommer, 2): strömningarnas huvudsakliga riktning mot samlande av kunskap och av vad slags strävan de betingats, 3) varifrån ordet bildning kommer. Uttrycket *kumulerad kunskap* synes vara en förbytning; därför föreslås *samlade av kunskap*.

Vi behöver mötas för att uppnå den goda kommunikationen. Distraktorer och stressorer, där det ena splittrar oss och skapar hinder, det andra stör oss i vårt närvarande. Oavsett känslor, uppfattningar, meningsskiljaktigheter som splittrar och hindrar oss på olika sätt, tillika stress hindrar oss att mötas. Så behöver vi oavsett, tids nog mötas och förenas.

Den första meningen är oklanderlig. De följande meningarna rättas förslagsvis till: *Denna motverkas av distraktorer och stressorer, varav de förra splittrar och reser hinder, de senare stör oss i vårt närvarande. Även stridiga känslor, meningsskiljaktigheter och stress splittrar oss och hindrar oss på olika sätt från att mötas. Vi behöver övervinna allt detta för att till sist mötas och förenas.*

Kommentarer: På annat ställe har talats om att relativordet *där* bör användas återhållsamt; här ersätts det bäst av *varav*. *Det ena ... det andra* kan inte brukas för syftning på ord i plural; *de förra ... de senare* är riktigare och precisare. De två sista meningarna är ofullständiga till den grad att de förslag till rättelse som här gjorts endast är försök.

Kontaminationer

Kan det då finnas något mer utöver denna objektiva fysiska värld som vi kan uppleva med våra fysiska sinnesorgan?

Rättas till: *Kan det då finnas något mer än denna objektiva fysiska värld, som vi kan uppleva med våra fysiska sinnesorgan?* Eller rättas till: *Kan det då finnas något utöver denna objektiva fysiska värld, som vi kan uppleva med våra fysiska sinnesorgan?*

Kommentar: Två alternativa uttryck har här rörts samman (kontaminerats) i ett. Det heter nämligen antingen att *A är något mer än B* eller att *A är något utöver B*.

Detta skulle kunna beskrivas som en liknelse vid en långsam vandring längs en knivskarp väg,

Rättas till: *Detta skulle kunna beskrivas som en långsam vandring längs en knivskarp väg,* eller: *Detta skulle kunna liknas vid en långsam vandring längs en knivskarp väg,*

Kommentar: Man måste välja ettdera av de två alternativa uttrycken, man får inte röra ihop dem till ett enda.

De har varit modiga för att de trots allmänhetens hån och löje, vågat bryta in på ny utforskad mark, i alla fall ur ett exoteriskt perspektiv.

Rättas till: *De har varit modiga, därför att de trots allmänhetens hån och löje vågat bryta ny mark, ny i alla fall ur ett exoteriskt perspektiv betraktad.* Eller: *De har varit modiga därför att de trots allmänhetens hån och löje vågat tränga in i det utforskade, utforskat i alla fall ur ett exoteriskt perspektiv betraktat.*

Kommentar: De två alternativa uttrycken *bryta ny mark* och *tränga in i det utforskade* har här blandats samman (kontaminerats) till ett enda; men man måste bestämma sig för ettdera. Den tänkta attributiva satsförkortningen (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 162, 164) *i alla fall ur ett exoteriskt perspektiv* förblir ofullbordad och därmed oförlöst ur tankevärlden utan de två nödvändiga tilläggen, nämligen dels participet *betraktad* eller *betraktat*, dels det ord som uttrycker vad det är som ur ett exoteriskt perspektiv betraktas: i det ena möjliga fallet *ny*, i det andra *utforskat*. Originalmeningens komma efter *löje* kan behållas, men endast om ett ytterligare komma sätts in mellan *de* och *trots*:... *därför att de, trots allmänhetens hån och löje,*...

Överfysiska fenomen såsom telepati, prekognition (förutvetande) etc. är så vanligt förekommande att dessa i de flesta fallen går oss obemärkt förbi.

Rättas till: *Överfysiska fenomen såsom telepati, prekognition (förutvetande) etc. är så vanliga att de i de flesta fall går oss obemärkta förbi.* Eller: *Överfysiska fenomen såsom telepati, prekognition (förutvetande) etc. förekommer så ofta att de i de flesta fall går oss obemärkta förbi.*

Kommentarer: Närmare utreds kontaminationen *vanligt förekommande* i skriften *Några kommentarer om riktigt språk*. Pronomenet *de* är det i normalfallet brukade tillbakasyftande pronomenet. Om bruket av *denne, denna, detta, dessa* i denna funktion se Rebbe, Gullberg, Ivan, § 64. *Obemärkta* föredras här framför *obemärkt*, ty ordet är inte ett adverbial till predikatet *går oss förbi* utan predikativt attribut till *de*. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 147.

Det sprängs och skjuts i Sverige långt överlägset än övriga Europa.

Rättas till: *Det sprängs och skjuts i Sverige långt mer än i övriga Europa.* Eller: *Det sprängs och skjuts i Sverige överlägset mer än i övriga Europa.*

Kommentar: Man måste välja ettdera alternativet; man bör inte försöka få med båda. Märk att prepositionen *i* bör upprepas framför *övriga Europa*.

Det skulle dock komma att dröja ytterligare många år innan jag fick bättre kontroll på det emotionala.

Rättas till: *Det kom dock att dröja ytterligare många år ...* eller: *Det skulle dock dröja ytterligare många år ...* men inte båda alternativa uttrycken kontaminerade till ett. Antibarbarus III:4.

Inför ett av dessa tillfällen anade jag att en delägare ... skulle komma att ställa detaljerade frågor,

Rättas till: *Inför ett av dessa tillfällen anade jag att en delägare ... skulle ställa detaljerade frågor,*

... *kravet på vetenskaplig tillförlitlighet efterfrågas snart i var mans mun.*

Rättas till: *antingen ... kravet på vetenskaplig tillförlitlighet ställs (reses) snart av envar eller ...vetenskaplig tillförlitlighet efterfrågas snart av envar.*

Kommentar: Man kan säga att något är *i var mans mun* men inte att något *efterfrågas i var mans mun*.

Betraktar vi saken ur ett mer positivt synsätt,

Rättas till: *antingen ... med ett positivare synsätt, eller ... ur en positivare synvinkel,*

Kommentar: *mer positivt* eller *mer positiv* kan man gärna ersätta med *positivare*.

Med utgångspunkt ifrån nuläget, kan en målbild skapas i form av en framtida önskad balansräkning.

Rättas till: *Med utgångspunkt i nuläget kan en målbild skapas i form av en framtida önskad balansräkning. Eller: Utgående från nuläget kan en målbild skapas i form av en framtida önskad balansräkning.*

Kommentar: *Med utgångspunkt (i)från* är kontamination av de två alternativa uttrycken *med utgångspunkt i* och *utgående från*; man måste välja ettdera. I intetdera fallet skall uttrycket följas av ett komma. Antibarbarus I:5.

Agent måste brukas med verbet i passiv form

Det pågår ett folkmord med stora proportioner av ett folk som under andra världskriget påstår sig ha blivit utsatt för detsamma.

Rättas till: *Det förövas ett folkmord med stora proportioner av ett folk, som påstår sig ha under andra världskriget utsatts för detsamma.*

Kommentarer: Ordgruppen *av ett folk* är i den första satsen agent. Men nu är regeln den att konstruktion med agent kan brukas endast om satsens predikat är ett verb i passiv form. Verbet *pågår* är ej passivt utan måste bytas ut mot ett lämpligt passivt verb, förslagsvis *förövas*. Uttrycket *ett folk som under andra världskriget påstår sig ha blivit utsatt för detsamma* betyder inte detsamma som *ett folk som påstår sig ha under andra världskriget ha blivit utsatt för detsamma*. Av allt att döma menar skribenten det sist anförda. Verbformen *ha utsatts* är att föredraga framför *ha blivit utsatt*, alltså ren svensk passiv föredras framför den från lågtyskan lånade passivkonstruktionen med *bli(va)*. Antibarbarus I:28.

Dessa grymheter och brott pågår dagligen av israeliska trupper, medborgare och allierade.

Rättas till: *Dessa grymheter och brott förövas dagligen av israeliska soldater, civila medborgare och utländska allierade.*

Kommentar: Orden *israeliska trupper, medborgare* och *allierade* avser inte helt samordnade begrepp, ty israeliska trupper består av soldater som huvudsakligen är israeliska medborgare, varför skillnaden måste anges med tillägget *civila* till *medborgare*. Vidare måste skillnad göras mellan israeler och utlänningar.

TANKEREDA

Jag insåg att rubriken syftade på Vattumannens tidsålder, som jag redan hade bekantat mig med.

Rättas till: *Jag insåg att rubriken syftade på Vattumannens tidsålder, vars idé jag redan hade bekantat mig med.*

Kommentar: Det är för tankeredan nödvändigt att hålla isär saken (fainomenon) och dess motsvarande begrepp, tanke, idé (noumenon).

Israeliska statens fördrivning och mördande av Palestinier pågår i detta nu på ett brutalt sätt.

Föreslås förbättras till: *Staten Israels fördrivning och mördande av palestinier pågår i detta nu.*

Kommentar: Uttrycket *på ett brutalt sätt* är väl tänkt att ge yttrandet en förstärkt verkan men åstadkommer snarare motsatsen ("västgöta klimax"), ty ordet *brutalt* kan man använda för att beskriva långt mildare brott än folkfördrivning och folkmord och rent av gärningar, som inte ens är brottsliga, till exempel *ett brutalt uppriktigt svar*. Erik Ryding behandlar i sin bok *Att luras utan att ljuga* "överrika uttryck", alltså sådana, vars betydelse har alltför stor spännvidd för att de i vissa konkreta sammanhang skall fylla någon rimlig funktion. *På ett brutalt sätt* är således olämpligt från såväl tankeredans som retorikens synpunkt.

... *eftersom de är avsedda att åstadkomma förstörelse av en väsentlig del av den palestinska nationella, rasistiska och etniska gruppen, som är en del av den palestinska gruppen i Gazaremsan.*

Rättas till: *eftersom de är avsedda att åstadkomma förstörelse av en väsentlig del av den palestinska nationella, rasliga och etniska gruppen, som den palestinska gruppen på Gazaremsan är en del av.* Eller: ... *varav den palestinska gruppen på Gazaremsan är en del.*

Den av Sydafrika inlämnade anmälan till den internationella domstolen i Haag, måste med allt bevismaterial som finns, kunna påvisa och döma de skyldiga.

Rättas till: *Den av Sydafrika inlämnade anmälan till den internationella domstolen i Haag måste med allt bevismaterial som finns kunna läggas till grund för de skyldigas lagföring.*

Kommentar: Eftersom det inte är själva anmälan, som dömer de skyldiga, måste meningen byggas om.

I urminnes tider har den sökande människan ställt frågorna: Var gör jag här? Vad är meningen med livet? Vad är tillvarons förnuftighet?

Den första meningen rättas till: *Sedan urminnes tider ...* Den sista meningen rättas förslagsvis till: *Är tillvaron förnuftig?*

Religion har sedan urminnestider varit en plattform som människorna har använt sig av för att navigera sig i tillvaron.

Rättas till: *Religionen har sedan urminnes tider varit ett instrument, som människorna har använt för att navigera i tillvaron.*

Kommentarer: Till att börja med föreslås att skriva *Religionen* i bestämd form i stället för det obestämda *Religion*; närmare förklaras detta på sidan 53. Det heter inte *använda sig av* utan enbart *använda*, inte heller *navigera sig* utan enbart *navigera*. Det går bra att bruka ordet *navigera*, en term lånad från sjöfartens vokabulär, i bildlig mening, men om man gör det, måste man se upp så att detta bildliga ord inte krockar med någon annan bild i dess närhet, ty då erhåller man det som kallas katakres, och det är just vad som åstadkoms med ordet *plattform* i detta sammanhang. Därför föreslås att byta ut detta ord mot *instrument*, ty navigera gör man med därför avsedda instrument såsom kompass, solhöjdsräknare (sextant) med flera.

Men har de egentligen kunnat ge en bättre bild än det vetenskapliga förhållningsättet av verkligheten?

Rättas till: *Men har den egentligen kunnat ge en bättre bild än den vetenskapen ger med sitt sätt att förhålla sig till verkligheten?*

Kommentarer: Om rättningen av *de*, syftande på *religionen*, till *den* har på annat ställe talats. Även sedan pronomenet *de* rättats till *den*, ger meningen ett intryck av ofullgångenhet, avsaknad av symmetri och frånvaro av tankereda. Vad skribenten vill med denna mening är, enklast uttryckt, att ifrågasätta om religionen kunnat bättre än vetenskapen ge en bild av verkligheten. Men denna klara, enkla tanke har skribenten trasslat till genom att i stället för att skriva *veten-*

skapen skriva förhållningssättet med två bestämmningar, det vetenskapliga och av verkligheten. Liksom i verkligheten religionen och vetenskapen är de naturliga motparterna och dessa två även i skribentens tanke sannolikt framstått som sådana, borde han ha hållit fast vid detta även i det skriftliga uttrycket. Religion och förhållningssätt kan nämligen inte framställas som motparter, eftersom även religionen är ett sätt, på vilket människan förhåller sig till verkligheten. Första steget mot att upplösa tankeordan består därför i att göra religionen och vetenskapen till de i denna mening med varandra korresponderande parterna – därför föreslås att i den närmast föregående meningen (se kommentaren på sidan 52) skriva Religionen i stället för Religion. Därefter måste förledsbestämningen förhållningssättet av verkligheten upplösas till sätt att förhålla sig till verkligheten. Men därmed är förvandlingsprocessen inte fullbordad. Ty för fullständig korrespondens mellan de båda lederna den (syftande på Religionen i föregående mening) och vetenskapen måste uttrycket ge en bättre bild vara åtminstone underförstått också i samband med vetenskapen. Därför föreslås formuleringen ... än den vetenskapen ger, vilken formulering naturligt anknyter till med sitt sätt att förhålla sig till verkligheten.

Kursrecension av Linux GNU.

Rättas till: *Recension av kurs i Linux GNU.*

I mitt fall kan erfarenheten som Titos pionjär har satt sina spår,

Rättas till: *I mitt fall kan min erfarenhet av att ha varit en Titos pionjär ha satt sina spår,*

Kommentar: Konjunktionen *som* anger något slags identitet, men ordet *erfarenhet* avser här ej något dylikt. Eftersom Tito hade många pionjärer och ej en enda, är det bättre att skriva *en Titos pionjär*. *Antibarbarus III:17.*

Ljudböcker och e-böcker har helt ersatt böcker; sedan 2029 finns i Sverige inga offentliga bibliotek med böcker.

Rättas till: *Ljudböcker och e-böcker har helt ersatt tryckta böcker; sedan 2029 finns i Sverige inga offentliga bibliotek med tryckta böcker.*

Kommentar: Utan tillägget *tryckta* på de två ställena blir de två anförda satserna självmot-sägande, eftersom även ljudböcker och e-böcker är böcker.

Linnés gärning är en i raden av många andra namn.

Rättas förslagsvis till: *Linnés gärning är en i raden av mångas gärningar.*

Kommentar: En gärning är inte ett namn.

Parallellt och gemensamt med dessa skisserade exempel, har våra så kallade utbildnings- och kunskapsinstitutioner växt fram som en solid självklarhet i vårt civilisationsbygge.

Rättas till: *Parallellt och gemensamt med i dessa exempel skisserade tekniska innovationer och sociala förbättringar har våra så kallade utbildnings- och kunskapsinstitutioner växt fram som en solid självklarhet i vårt civilisationsbygge.*

Kommentar: I originaltexten föreligger sammanblandning av uttrycken för två skilda begrepp, nämligen exempel på innovationer och på sociala förbättringar å den ena sidan och dessa innovationer och sociala förbättringar själva å den andra. Om man i förstone finner denna skillnad svår att uppfatta, kan man reflektera över denna situation: En skollärare ber klassen att ge honom ett exempel på ett större kattdjur, och en elev säger "lejon". Då har denna elev givit läraren exemplet lejon men förstås inte givit honom djuret lejon.

Bildningen utifrån det perspektivet, handlar om att individen aldrig blir färdig, utan lär genom hela livet som en aktiv handling, för att utveckla och kultivera förmågor och omdöme.

Rättas förslagsvis till: *Ur det perspektivet betraktad, synes bildningen handla om att individen aldrig blir färdig utan lär genom hela livet i det han handlar för att kultivera förmågor och utveckla omdöme.*

Kommentar: Den inledande attributiva satsförkortningen (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 162), *Bildningen utifrån det perspektivet*, saknar ett nödvändigt particip, förslagsvis *betraktad*. Formuleringen *som en aktiv handling* är omöjlig, eftersom individen icke är en sådan. *Aktiv handling* är dessutom tautologi, ty ordet *aktiv* är direkt härlett från det latinska verbet *ago*, som betyder *jag handlar*. *Kultivera* hör snarare till *förmågor* än *omdöme*; man kan också tänka sig formuleringen *utveckla förmågor och förvärva omdöme*.

Det är väsentligt att domstolen brådskande kommer fram till ett beslut om eldupphör och att säkerhetsrådets medlemmar använder sin vetorätt. Går in militärt mot Israel för att få ett stopp av denna brutala krigshandling.

Rättas till: *Det är väsentligt att domstolen brådskande kommer fram till ett beslut om eldupphör och att säkerhetsrådets medlemmar enhälligt gör detsamma, alltså att ingen medlem med sin vetorätt omintetgör ett dylikt beslut. Det är väsentligt även att stormakterna med militära medel tvingar Israel att avbryta krigshandlingarna.*

Kommentarer: Formuleringen *och att säkerhetsrådets medlemmar använder sin vetorätt* synes bygga på en missuppfattning av sakförhållandena. Den andra meningen, som börjar med *Går in militärt ...* är ofullständig och bör fullständigas. Uttrycket *få ett stopp av* är ej korrekt; icke ens *få stopp på* lämpar sig här; bättre är: *avbryta krigshandlingarna, upphöra med krigshandlingarna* eller *dylikt*. Olämpligheten av att i detta sammanhang bruka ordet *brutal* har på annat ställe påtalats.

Detta folkmord måste få ett slut nu och landet måste byggas upp både materiellt och psykiskt.

Rättas förslagsvis till: *Detta folkmord måste få ett slut nu, landet måste återuppbyggas materiellt och folket få hjälp till att helas kroppsligen och själsligen.*

Kommentar: Landet och folket är olika saker, varför hithörande olika begrepp måste behandlas vart för sig.

De direkt och indirekt skyldiga måste ställas till svars för det lidande de gjort sig skyldiga till och för de brott de begått. Sedan ta sitt ansvar och skyndsamt återställa den materiella förstörelsen de åsamkat till sitt ursprungliga skick. Hjälpa invånarna i Palestina att bygga upp landet och människorna så att de återfår landet och människorna i det skick det var i innan förintelsen.

Rättas till: *... De måste sedan ta sitt ansvar och skyndsamt återställa vad de förstört i dess ursprungliga skick, hjälpa Palestinas invånare att återuppbygga landet och i görligaste mån återhämta sig själva i det skick de befann sig i före förintelsen.*

Kommentar: På grund av det pågående massmördandet kan man inte om människorna tala om att återställa dem i det skick de befann sig i före förintelsen; byggnader kan återuppföras och infrastruktur kan återställas, men dödade människor kan inte återupplivas, lemlästade kan inte återfå förlorade kroppsdelar. Alltså är tilläget *i görligaste mån* nödvändigt. *Palestinas invånare* är bättre än *invånarna i Palestina*. Antibarbarus VI:21. *Innan* är ej preposition, måste därför ersättas med *före*: *... före förintelsen*. Antibarbarus IV:29.

Vad som nu följer är en serie av tankar och reflektioner som har till syfte att belysa den vetenskapliga revolution som ägde rum i det tysta bakom stängda dörrar inuti hemliga laboratorier – under ledning av forskare vid Stanford Research Institute (SRI) i Amerika på 1970-talet. Nämligen den om det revolutionerande amerikanska fjärrsynsprogrammet. En tyst revolution är kanske ett märkligt sätt att beskriva saken, men det syftar till att beskriva den

banbrytande forskningsaktivitet som pågick mitt under kalla-kriget, då underrättelsetjänsterna, både hos Sovjetunionen och Amerikas förenta stater – ivrigt försökte inhämta information om ländernas interna hemligheter.

Rättas förslagsvis till: *I det följande vill jag framlägga några tankar och reflektioner för att belysa den vetenskapliga revolution som på 1970-talet ägde rum i Förenta staterna i hemliga laboratorier under ledning av forskare vid Stanford Research Institute (SRI). Jag syftar på det amerikanska forskningsprogrammet för fjärrsyn. Denna forskning pågick mitt under kalla kriget, då både Sovjetunionens och Förenta staternas underrättelsetjänster ivrigt försökte utröna motståndarens hemligheter.*

Kommentarer: Icke någon serie av tankar och reflektioner har till syfte att belysa något, utan skribenten själv har detta syfte med sina tankar och reflektioner. Enklarest och klarast gör han detta genom att skriva såsom föreslagits, i jagform. I alla slags framställningar är det bäst att börja med det allmännare och sedan gå till det mindre allmänna och därvid först ange tids-sammanhanget och sedan rumssammanhanget, i detta fall: 1) på 1970-talet, 2) i Förenta staterna, 3) i hemliga laboratorier, 4) närmare bestämt vid SRI. De onödiga upprepningarna strykes; har skribenten väl sagt *revolutionerande* en gång, skall han inte upprepa detta i *tyst revolution*.

Ännu ett exempel på onödig upprepning: *bakom stängda dörrar inuti hemliga laboratorier* – rör det sig om hemliga laboratorier, så är dörrarna till dessa givetvis icke endast stängda utan även låsta, varför *bakom stängda dörrar* är en i sammanhanget överflödigt uppgift, pleonasm.

Formuleringen *det amerikanska fjärrsynsprogrammet* är ofullständigt uttryck för de fyra begreppen (nord)amerikansk, fjärrsyn, forskning och program; därav förslaget att i stället skriva *det amerikanska forskningsprogrammet för fjärrsyn*. I skriften *Några kommentarer om riktigt språk* har behandlats en tendens många språk uppvisar att i bildandet av sådana sammansatta ord, som är tänkta att uttrycka tre begrepp, ofta utesluta det mellersta – att till exempel i stället för *kärnvapenprogram* skriva *kärnprogram* (på engelska: i stället för *nuclear arms programme* skriva *nuclear programme*) och här i stället för *fjärrsynsforskningsprogram* skriva *fjärrsyns-program*; förslaget är dock att i stället för det något otypliga *fjärrsynsforskningsprogrammet* skriva *forskningsprogrammet för fjärrsyn*.

I formuleringen *då underrättelsetjänsterna, både hos Sovjetunionen och Amerikas förenta stater – ivrigt försökte inhämta information om ländernas interna hemligheter* består tanke-oredan i uttrycket *ländernas interna hemligheter*. Ingendera av de båda ländernas underrättelsetjänster snokade ju i det egna landets hemligheter utan enbart i motståndarlandets. Därför föreslås motsvarande omformulering. Ej heller sökte underrättelsetjänsterna information om hemligheter, utan de sökte utröna själva hemligheterna. I uttrycket *interna hemligheter* är *internt* en pleonasm (överflödighet), ty allt hemligt är definitionsmässigt internt, medan däremot icke allt internt är hemligt. Personalrestaurangens veckomeny är ett inom företaget internt dokument men knappast ett hemligt dylikt. Med andra ord sagt hänför sig ordet *internt* till ett mindre precist begrepp, ordet *hemligt* till ett precisare. Regel: Det precisare tränger undan det mindre precisa, gör detta överflödigt. Därför är det ologiskt att till exempel säga *ett brutalt mord*, ty alla mord är brutala, men långt ifrån alla brutala handlingar är sprungna ur uppsåtet att döda.

Under det senaste århundrandet har mycket av den vetenskapliga forskningen riktats på att utveckla syntetiska mediciner istället för naturliga läkemedel som vi finner i naturen.

Kommentar: Här är det oklart vad skribenten menar med *under det senaste århundradet*. Menar han från hundra år sedan fram till nu (alltså ungefär tiden 1924–2024), bör han i stället skriva *Under de senaste hundra åren ...* Menar han 1900-talet, är det bättre att skriva detta, men då måste verbets tidsform göras om från perfekt till imperfekt: *På 1900-talet inriktades mycket av den vetenskapliga forskningen på att utveckla ...*

Uttrycket *istället för naturliga läkemedel som vi finner i naturen* är tautologi; rättas lämpligen till antingen *i stället för naturliga läkemedel* eller *i stället för läkemedel vi finner i naturen*.

... trots att det finns oerhört mycket som talar för det motsatta. Att människan såsom väsen är mer än bara sin grovfysiska konstitution, att förståelsen och kunskapen om medvetandet och dess högre egenskaper och förmågor är till stor del är utforskad.

Rättas till: ... trots att det finns oerhört mycket som talar för det motsatta, nämligen att människan till sitt väsen är mer än sin grovfysiska konstitution, att medvetandet och dess högre egenskaper och förmågor till stor del är utforskade.

Kommentar: Det är ett språkfel att med en punkt skilja en bisats, i detta fall en anföringsats (att-sats), från sitt sammanhang. Uttrycket *såsom väsen* kan inte kallas oriktigt, men det allmänt vedertagna är *till sitt väsen*. Man kan inte säga att förståelsen och kunskapen om något är *utforskad*. Man måste till att börja sätta in ett *av* efter *förståelsen*: ... *förståelsen av och kunskapen om*. Man måste, som sagt, även välja något annat ord än *utforskad*, förslagsvis *ouppnådda* – märk pluralen, som beror av det plurala subjektet *förståelsen och kunskapen*. Man får då till sist formuleringen: *att förståelsen av och kunskapen om medvetandet och dess högre egenskaper och förmågor till stor del är ouppnådda*. Förslaget är dock att hålla fast vid ... *utforskade*, och då erhåller vi: *att medvetandet och dess högre egenskaper och förmågor till stor del är utforskade*. Märk bisatsordföljden: ... *till stor del är ...*, inte ... *är till stor del ...* (Rebbe, Gullberg, Ivan, § 169).

Den moderna vetenskapen hävdar att människans medvetande enbart är en produkt av hjärnans aktiviteter. Det finns ingen högre verklighet, det finns inte något som vi kan kalla för en högre överfysisk ordning i tillvaron, människan är en själlös, mekanisk robot.

Rättas till: *Den moderna vetenskapen hävdar att människans medvetande enbart är en produkt av hjärnans aktiviteter. Det finns enligt denna vetenskap ingen högre verklighet, inte något som vi kan kalla för en högre överfysisk ordning i tillvaron, och den betraktar människan som en själlös, mekanisk robot.*

Kommentar: Den andra meningen är tänkt att fortsätta den första meningens anförande av vad den moderna vetenskapen hävdar. Men då måste det också klart framgå av den språkliga formen att detta anförande fortsättes. Därför är det nödvändigt att i den andra meningen inskjuta ... *enligt denna vetenskap ...* och ersätta *människan är en själlös, mekanisk robot* med *och den betraktar människan som en själlös, mekanisk robot*

1854 myntade professor Carl August Georgii (huvudlärare på GCI) det nya ordet "Kinesiologi" som en internationell översättning till grekisk-engelska av den svenska Rörelseläran från GCI. Kinesiologi var en helt ny sammansättning av de två antika grekiska orden "kinesis", som betyder rörelse, och "logos", vars betydelse är lära.

Rättas till: *År 1854 myntade professor Carl August Georgii (huvudlärare på GCI) det nya ordet "kinesiologi" som en internationellt gångbar översättning till grekisk-engelska av det svenska ordet "rörelselära" från GCI. Ordet "kinesiologi" var en helt ny sammansättning av de två antika grekiska orden "kinesis", som betyder rörelse, och "logos", vars betydelse är lära.*

Kommentar: Det är nödvändigt att hålla isär saken och det ord som betecknar saken, i detta fall rörelseläran och ordet "rörelseläran", kinesiologi och ordet "kinesiologi". Uttrycket *internationell översättning till grekisk-engelska* synes ofullgånget; därför föreslås *internationellt gångbar översättning till grekisk-engelska*. Märk även att man inte bör inleda en mening med en årtalsangivelse utan ett föregående *År* (i plural *Åren*).

... där termen *Kinesiologi* numera används som ett parablybegrepp för olika sport- och idrottsterapier, friidrottsträning, styrketräning, personlig träning, massage och fysioterapi.

Rättas till: ... där termen "*kinesiologi*" numera används som en samlande term för olika

sport- och idrottsterapier, friidrottsträning, styrketräning, personlig träning, massage och fysioterapi.

Kommentar: Term (beteckning, ord, namn) är inte detsamma som begrepp. Term, beteckning, ord, namn är fainomena (fysiska verkligheter: för fysiska örat hörbara ljudvibrationer och för fysiska ögat synliga teckensammansättningar), begrepp är noumena (mentala verkligheter, tankar, vilka är ohörbara för fysiska örat och osynliga för fysiska ögat).

Inte många som vill bli eller klarar av att bli kallad rasist och skräms därmed till tystnad.

Rättas till: *Inte många vill eller klarar av att kallas rasister, och de flesta skräms därför till tystnad.* Eller: *Det är inte många som vill eller klarar av att kallas rasister, och de flesta skräms därför till tystnad.*

Kommentarer: Första delen av den orättade meningen uppvisar en kontamination av *Inte många vill bli ...* och *Det är inte många som vill bli ....* Man måste välja ettdera alternativet, man får inte låta de båda sammansmälta till ett. Subjektet *många* fordrar predikatsfyllnaden i plural: *bli kallade rasister* eller, enklare och svenskare, *kallas rasister*. Den sista, ofullständiga satsen *och skräms därför till tystnad* måste fullständigas till en egen huvudsats med det egna subjektet *de flesta*, ty annars är dess subjekt *inte många*, det vill säga inte många skräms till tystnad, vilket är motsatsen till vad skribenten här har menat.

Men om man vill styra folket mot en enda tankeriktning så kanske kan man förstå SVTs rädsla för ha direktsända debatter.

Rättas förslagsvis till: *Men om makthavarna vill styra folket i en enda tankeriktning, så kan vi nog förstå SVTs rädsla för direktsända debatter.*

Kommentar: Det är olämpligt och bidrar till tankeoreda att i en och samma mening använda flera *man* syftande på olika handlande personer. Här föreslås att byta ut det första *man* mot *makthavarna* och det andra mot *vi*. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 82. Antibarbarus V:23.

Uppfinningen av boktryckarkonsten på 1400-talet är endast ett exempel på den idé om ansvar, som var till mycken hjälp både vad gäller matematik och läskunnighet för människans utveckling och hennes samlade erfarenhet. Att med rätt inställning och rätt ansvar göra bruk av de idéer som högre intelligenser givit mänskligheten som gåva.

Den första meningen rättas förslagsvis till: *Ett av många exempel på idén om ansvar är boktryckarkonstens uppfinning på 1400-talet. Den möjliggjorde matematik-, läs- och skrivkunnighetens utbredning och blev därmed till mycken hjälp för människans utveckling och samlande av erfarenhet.*

Kommentar: En på en gång mycket enkel och mycket användbar regel för god och riktig meningsbyggnad lyder: En tanke, en mening och sedan punkt. I den första meningen rör sig skribenten tydligen med två tankar: 1. Boktryckarkonstens uppfinning på 1400-talet är endast ett exempel av många på idén om ansvar. 2. Boktryckarkonsten möjliggjorde allmän skolgång och blev därmed till mycken hjälp för människans utveckling och samlande av erfarenheter. Då är det bäst att uttrycka dessa båda tankar i var sin mening, såsom här föreslagits. Uttrycket *matematik-, läs- och skrivkunnighet* föredras framför *matematik och läskunnighet*, eftersom det i realiteten rör sig om tre slags kunnighet, icke endast läskunnighet. Uttrycket *hennes samlade erfarenhet* är förbytning, som rättas till *samlade av erfarenhet*. Antibarbarus I:14, VI:14, VI:15.

Den andra meningen, som börjar med *Att med rätt inställning ...*, ger ett intryck av ofullgång-enhet. Den rättas förslagsvis till: *Med rätt inställning och rätt insikt om ansvar gör mänskligheten rätt bruk av de ideer den fått till skänks av högre intelligenser.* Uttrycket *ge som gåva* är ej att rekommendera; det tillhör den kategori av uttryck som kallas *figura etymologica* (se *Några kommentarer om riktigt språk*), det vill säga uttryck bestående av ett verb och ett substantiv, båda härledda av samma ordstam, såsom *skjuta ett skott, slå ett slag, hoppa ett hopp*,

drömma en dröm, och som här: ge som gåva. Dylika uttryck skall i görligaste mån undvikas, bättre är att skriva ge till skänks.

Där vi idag blickar ut mot bildningshorisonten, vilar alltså det underliggande idealet om den fria individens strävan, med den lika självklara möjligheten att bilda sig en fri uppfattning i olika frågor. Det är grundläggande i det samhälle vi önskar upprätthålla, med en demokratisk kompassriktning inställd på människans inneboende okränkbara värde.

Rättas förslagsvis till: *Bildningen vilar alltså på det underliggande idealet om den fria individens strävan och det lika självklara idealet om hans rätt att bilda sig en fri uppfattning i olika frågor. Dessa båda ideal är grundläggande ...*

Kommentar: Den första av de båda anförda meningarna är onödigt tilltrasslad och därför dunkel. Tankeoredan möter redan i början med *Där vi idag blickar ut mot bildningshorisonten, vilar alltså det underliggande idealet ...* Den reflekterande läsaren måste därvid ställa sig frågan om huruvida det underliggande idealet inte vilar, där vi inte blickar ut mot bildningshorisonten, vad nu denna är för något. Idealet förblir väl underliggande, oavsett var vi blickar eller om vi blickar över huvud taget? Den anförda andra meningens inledande *Det* har en oklar syftning; förslaget är därför att ersätta det med *Dessa båda ideal*.

Läser man dock vidare i läroplanens inledande kapitel, blir det mer motsägelsefullt, i det som kallas skolplikt och avvisandet av företeelsen hemundervisning.

Rättas förslagsvis till: *Läser man dock vidare i läroplanens inledande kapitel, finner man motsägelser i det som kallas skolplikt och avvisandet av företeelsen hemundervisning.*

Kommentar: Tankeredan fordrar *finner man* i stället för *blir det*, eftersom motsägelseerna ej uppstår genom läsningen utan redan föreligger i texten. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.6. Antibarbarus I:5 och I:12.

Skolplikten är ett centralt fundament i den svenska skolan, där lagen säger att individen måste infinna sig från det år de fyller sex år.

Rättas till: *Skolplikten är ett centralt fundament i den svenska skolan, där lagen säger att individen måste infinna sig från det år han fyller sex år. Eller, om detta är vad som avses: ... där lagen säger att individerna måste infinna sig från det år de fyller sex år.*

Sedan 2011 är dessutom Sverige ett av de länder i Europa som har den starkaste lagstiftningen för skolplikt.

Rättas till: *Sedan 2011 är dessutom Sverige ett av de länder i Europa som har en stark lagstiftning för skolplikt. Eller, om detta är vad som avses: Sedan 2011 är dessutom Sverige det land i Europa som har den starkaste lagstiftningen för skolplikt.*

För att djupare reda ut hur kunskap, förmåga och bildning samverkat i kultiveringen av landets befolkning, behöver förutsättningarna klarläggas ytterligare i en mer avlägsen tid.

Rättas: *För att djupare reda ut hur kunskap, förmåga och bildning samverkat i kultiveringen av landets befolkning, behöver vi ytterligare klarlägga de förutsättningar som rådde i ett mer avlägset förflutet. Eller ... behöver man ytterligare klarlägga ...*

Kommentar: Om ett reellt handlande subjekt inte sätts ut – *vi* eller *man*, såsom här har föreslagits –, blir *förutsättningarna* subjektet, det vill säga, det är *förutsättningarna* som djupare skall reda ut, vilket inte kan vara skribentens avsikt. Uttrycket *i en mer avlägsen tid* kan syfta på såväl det förflutna som framtiden och kan grammatiskt fungera antingen som tidsadverbial till *klarlägga* eller som prepositionsattribut till *förutsättningarna*. (Rebbe, Gullberg, Ivan, §§ 154.3, 172) Uttryckets placering på stort avstånd från *förutsättningarna* leder läsarens tanke till att snarare uppfatta det som tidsadverbial syftande på framtiden, alltså att det ytterligare

klarläggandet får ställas på en avlägsen framtid. Detta är nog inte vad skribenten avsett, varför förslaget här är att göra uttrycket *i en mer avlägsen tid* till otvetydigt prepositionsattribut till *förutsättningar* och i samband därmed formulera om det till *de förutsättningar som rådde i ett mer avlägset förflutet*, varvid samtidigt det tvetydiga *i en mer avlägsen tid* byts ut mot det entydiga *i ett mer avlägset förflutet*.

Betraktar vi saken ur ett mer positivt synsätt, ledde läsförmågan till att människor ur allmogen så småningom också kunde läsa bibeln utan prästerskapets färdiglagade tolkningar, eller till och med läsa andra skrifter av profan karaktär, exempelvis romaner och sakprosa.

Rättas till: *Betraktar vi saken ur en positivare synvinkel, kan vi konstatera att läsförmågans allmänna utbredning ledde till att människor ur allmogen så småningom också kunde läsa bibeln utan prästerskapets färdiglagade tolkningar eller till och med läsa andra skrifter av profan karaktär, exempelvis romaner och sakprosa.*

Kommentarer: Det är nödvändigt att uttrycka det tankeled som saknas, såsom *kan vi konstatera att*. Antibarbarus I:5, I:12 och Rebbe, Gullberg, Ivan, § 166.6. Man bör skriva *läsförmågans allmänna utbredning* i stället för *blott läsförmågan*. Kommat omedelbart före eller avlägsnas.

Åren 1949 till 1962 startade försöken med enhetsskolan, som efter 1962 kom att kallas för grundskolan.

Rättas till: *Åren 1949 till 1962 pågick försöken med enhetsskolan, som efter år 1962 kallades grundskolan. Eller: År 1949 inleddes försöken med enhetsskolan, och de pågick till 1962, varefter denna skolform kom att kallas grundskolan.*

Vidare finns många vittnesmål om en utbredd psykosocial oro bland barn och unga på många skolor i landet.

Rättas förslagsvis till: *Vidare bör sägas att det finns många vittnesmål om en utbredd psykosocial oro hos barn och unga i många av landets skolor.*

Kommentar: Prepositionen *bland* bör inte brukas, där *hos* är det bättre valet. Ett tankeled, *bör sägas* eller något liknande, har utelämnats och bör insättas. Jämför med det yttrande, varmed Cato den äldre plägade avsluta varje tal han höll i romerska senaten: "För övrigt *anser jag* att Kartago bör förstöras." (*Ceterum censeo Carthaginem esse delendam.*) Han sade alltså inte: För övrigt bör Kartago förstöras." De gamla romarna var måhända inga djupa tänkare, men de var grundliga dylika.

Rätten och skyldigheten till utbildning tillämpas uppifrån och ner, och likt statlig egendom berövas individen i hög grad sitt självbestämmande.

Rättas förslagsvis till: *... och individen berövas i hög grad sitt självbestämmande, liksom sker när han berövas sin egendom genom att tvingas överlämna denna till staten.*

Kommentar: Orättad betyder satsen *och likt statlig egendom berövas individen i hög grad sitt självbestämmande* att statlig egendom i hög grad berövas sitt självbestämmande liksom även individen gör det. Detta är knappast vad skribenten avsett. Tankeoredan måste upplösas, vilket nog kräver att satsen fullständigt omkonstrueras, såsom här ock föreslagits.

Det kan vara i all välmening för man inte vet att urladdningen bidrar till att skador inte uppstår. I vissa situationer vill den vuxne ha lugn och ro, kanhända för att man är trött, irriterad eller upptagen av annat. Kanske befinner man sig i en affär, på en buss eller på en allmän plats.

Rättas till: *Den vuxne kan göra detta i all välmening, därför att han inte vet att urladdningen bidrar till att skador inte uppstår. I vissa situationer vill den vuxne ha lugn och ro, kanhända därför att han är trött, irriterad eller upptagen av annat. Kanske han och barnet befinner sig i*

en butik, på en buss eller på en allmän plats.

Kommentarer: Det är för tankeredan bäst att inte växla mellan olika uttryck för samma handlande person: *man ... den vuxne ... man*. Bäst är att konsekvent hålla sig till ett och samma uttryck. Vårdat skriftspråk skiljer mellan den kausala konjunktionen *därför att* och den finala *för att*. Jacobsson, § 61.6 och 61.7. Rebbe, Gullberg, Ivan, § 128.6, 128.7. Alla butiker är affärer, men alla affärer är inte butiker (till exempel: *göra en god affär, sköta sina egna affärer*); ordet *butik* är således det precisare och föredras därför i detta sammanhang.

Kommunikation kommer från latin-ömsesidigt utbyte, ömsesidigt utbyte av information.

Rättas till: *Ordet kommunikation kommer från latinet och betyder ömsesidigt utbyte, ömsesidigt utbyte av information.*

Kommentar: Saken är inte ordet. Saken, företeelsen eller verksamheten kommunikation måste klart hållas isär från det (eller de) ord som betecknar denna sak, företeelse eller verksamhet.

Om man inte kan kommunicera sina behov och känslor på ett bra sätt i en relation är det sannolikt att missförstånd och oförståelse inför varandra uppstår. Vi tappar vårt sammanhang och upplever oss avskilda eller splittrade.

Rättas till: *Om vi inte kan kommunicera våra behov och känslor på ett bra sätt i en relation, är det sannolikt att missförstånd och oförståelse mellan oss och den andra parten uppstår. Vi tappar vårt sammanhang och upplever oss som avskilda eller splittrade. Eller: ... i en relation, uppstår sannolikt missförstånd och oförståelse mellan oss och den andra parten.*

Kommentar: Tankeredan fordrar att ett och samma handlande och upplevande subjekt uttrycks i samma språkliga form; inte som i de anförda meningarna med växling mellan *man, inför varandra* och *vi*. Förslaget är därför att konsekvent använda första person plural: *vi ... mellan oss och den andra parten ... vi ... vårt*. Formerna ~~*våran, vårt, eran*~~ och ~~*erat*~~ används ej i vårdat vare sig tal- eller skriftspråk.

Det resulterade endast i ett fåtal införda fröer, då de flesta rann ut genom hålen på motsatt sida.

Rättas till: *Det resulterade endast i att ett fåtal frön fördes in, då de flesta rann ut genom hålen på motsatt sida.*

Kommentar: Formuleringen *Det resulterade endast i ett fåtal införda fröer* är en förbytnings, ett tankefel, som i synnerhet vissa journalister envisas med att göra sig skyldiga till. Man torde inse vari tankefelet består, om man reflekterar över att det förfarande skribenten här beskriver inte resulterade i några frön, icke ens i ett fåtal sådana, utan snarare i dessa fröns införande. På korrekt svenska kan man visst skriva: *Det resulterade endast i ett fåtal fröns införande*, men naturligare och ledigare blir det, om man skriver såsom här föreslagits. Antibarbarus I:14, VI:14, VI:15.

L.A. 2024-04-26.